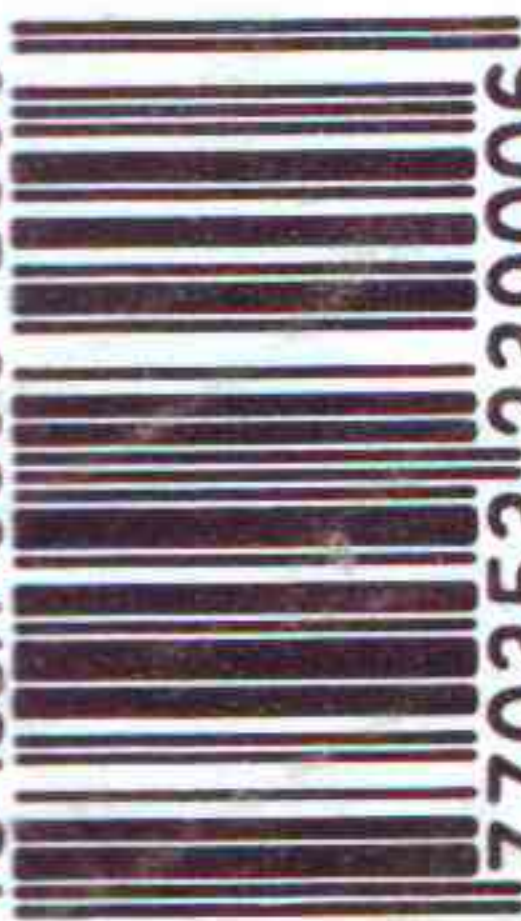

WESTERN ROMAN
LASO

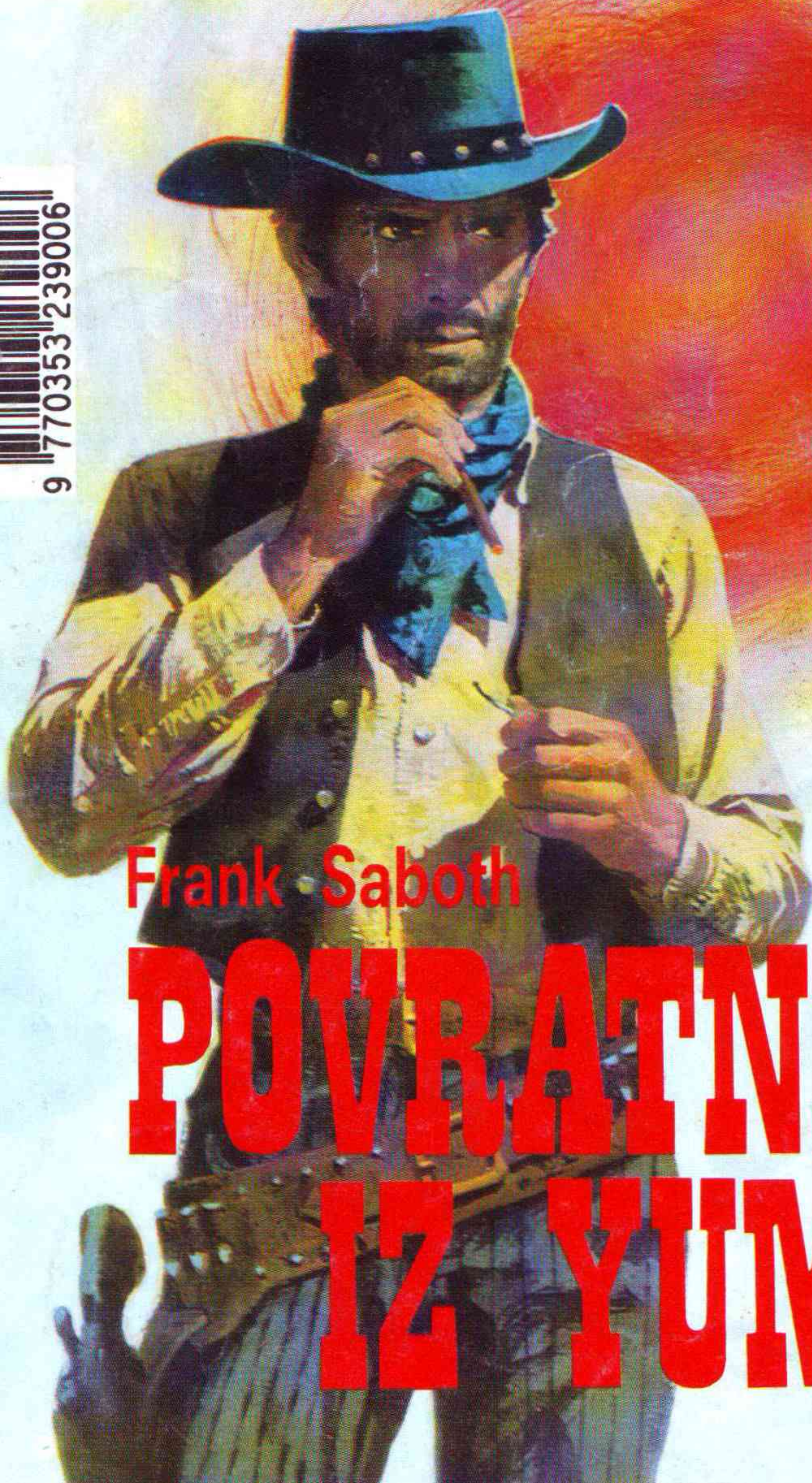
cijena 1000 d broj 777

VA

YU ISSN 0353-2399

9 770353 239006

Frank Saboth

**POVRATNIK
IZ YUME**

Frank Saboth

POVRATAK IZ YUME

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček
Izdavač: NISPRO VJESNIK (predsjednik Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak)
– OOUR Informativno-revijalna izdanja
(direktor Božidar Radman)
Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555, 519-555 i 333-333
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.), Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac (pomoćnik gl. i odg. urednika) Tisak: NISPRO »Vjesnik«, OOUR Novinska rotacija i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić

Frank Saboth: Povratnik iz Yume
Naslov originala: Returner from Yuma
Copyright: VPA

Recenzija: Branko Kosec

Laso broj 777 izlazi 2. 9. 1988.
u nakladi od 60.000 primjeraka

I

Jahač se zaustavi pred nevelikom drvenom pločom na kojoj je nevještim rukopisom bilo napisano: »BOWERT GARDEN, 430 stanovnika. DOBRO DOŠLI!« Edward Hagerty osjeti slabost u želucu. Još ga je samo nekoliko stotina metara dijelilo od Bower Garden kojeg se i sada vrlo dobro sjeća, kao da je u njemu bio jučer, a ne prije deset godina: dugačka i široka glavna ulica i nekoliko kraćih, sporednih uličica. I s ovoga je mjesta mogao vidjeti drveni zvonik malene crkve koja se nalazila gotovo pri kraju glavne ulice, a tamo, još dalje, na kraju glavne ulice bilo je groblje. Dobro je to znao. Progutao je slinu. Osjetio kako mu srce ubrzano tuče. Opet se vraćao u Bower Garden – nakon deset dugih, prokleta dugih i mučnih godina.

Skinuo je šešir i nadlanicom obrisao znoj sa čela. Ona slabost u želucu kao da je postajala još jača zahvatila mu je već cijelu utrobu. Vratio je šešir na glavu i glasno uzdahnuo. Načas zatvori oči i osjeti kako mu se bude bolna sjećanja. Odmahnuo je glavom da bi odagnao turobnost koja se počela buditi. Otvori oči i pogled mu se opet zaustavi na drvenoj ploči s ime-

nom grada. Sjetno se osmjehnuo i skrenuo pogled prema prvim kućama Bower Garden, koje su se nazirale u predvećernjoj izmaglici.

Po jahačevu izgledu bijaše vrlo teško odrediti koliko mu je godina. Moglo mu je biti trideset četiri ili trideset pet godina, a možda čak i koja više. Lice mu je bilko dugoljasto i upalih obraza, te preplanulo od sunca. Imao je nekoliko dana staru bradu, koja ga je činila još starijim. Na odjeći su mu, kao i na konju, bili primjetni tragovi prašine, a to je pokazivalo da su čovjek i životinja prevalili dug put. Čovjekova ramena bijahu malo pogrbljena i opuštena, kao da je dugo radio neki naporan posao. Na desnoj je strani nosio nisko pripasan revolver.

Potapšao je konja po vratu, i životinja polako krene. Svakim korakom što ga je približavao Bower Gardenu, u Hagertyju je rastao nemir. U njemu su se miješali osjećaji koji su navirali poput bujice: mržnja, žalost, osveta, praznina, pitanje da li se uopće trebao vratiti, sjećanja na Elaine, na vrijeme prije deset godina... Izvadio je iz džepa cigaretu i pripalio je. Povukao je dug dim i osjetio olakšanje. Neki mu je starac, vozeći ni-

ska, drvena kola u koja je bio upregnut dorat, dolazio ususret. Prolazeći pokraj Hagertyja, on uspori. Odmjerio je došljaka, ali ne reče ništa. Onda potjera konja da ubrza korak. Činilo se da nije prepoznao došljaka. I Hagertyju se njegovo lice učini nepoznatim. Povukao je još jedan dim, a onda ispusti cigaretu na tlo. Pušenje mu ipak nije donijelo smirenje.

Stigao je do prvih kuća. Kao da mu je pročitao misli, konj uspori korak. Hagerty prijede pogledom preko dobro mu poznatih zgrada. Gotovo se ništa nije promijenilo, sve je ostalo gotovo isto kao i prije deset godina. Svega se dobro sjećao: u prvoj kući živjela je udovica Jane Barkley, a iza njene kuće bio je dom obitelji Johnson koja se doselila odnekud iz Alabame, a iza njih kovačka radnja Bena Garfielda, a iza nje... S druge strane ulice, nasuprot udovičinoj, nalazila se kuća Davida Donovana koji je imao sedmoro djece, tri sina i četiri kćeri. U kući pokraj njegove nije nitko živio. Bila je odavno napuštena, i sada je bila u još jadnijem stanju negoli prije deset godina. Iza nje bio je dom Millerovih, a iza njihove kuće u nizu su se redale kuće Smithovih, Jonesovih, pa Shusterovih, i tako redom...

Hagerty je polako jahao sredinom ulice i ispod oboda šešira pažljivo gledao lijevo i desno. Tek bi tu i tamo opazio neku novu zgradu koja mu bijaše nepoznata. Na ulici nije bilo mnogo ljudi. Tek bi poneki jahač prošao pokraj došljaka ili prešao na drugu stranu ulice, ali nitko nije obratio pažnju na stranca.

Hagerty zaustavi konja pred salunom. Bijaše to nova zgrada koje nije bilo u ono doba dok je još živio u Bowert Gardenu. Nekoć je to

bila niska i neugledna zgrada, prljavih zidova i razbijenih prozora, uvijek puna duhanskog dima i mirisa alkohola. Nasuprot tome, na istome se mjestu uzdizala svježje oličena zgrada u čijem je prizemlju bio salun, a na katu nekoliko soba. Iznad ulaznih vrata bila je drvena ploča na kojoj je kitnjastim rukopisom, crvenom bojom, bilo ispisano »RED FLOWER«. Hagerty sjaše i povede konja prema privezištu ispred saluna. Tamo nije bilo još nijedne životinje.

U tom trenutku, iz saluna iziđe barmen, visok i debeo muškarac već prorijeđene kose. Pogledao je kratko čovjeka koji je privezivao konja za gredu i pripalio dvije petrolejske svjetiljke iznad ulaznih vrata. Ugasi šibicu i baci je na zemlju. Hagerty ga pogleda ispod oboda šešira. Odmah je prepoznao barmena. Bio je to Brad MacBaine koji bijaše vlasnik i onog neuglednog nekadašnjeg saluna. Čini se da mu je posao dobro išao, čim je sagradio novi salun.

MacBaine krene u salun, a onda zastane. Još jednom pogleda stranca koji je, okrenut leđima, privezivao konja. Iako mu nije vidio lice, odnekud mu se činio poznatim. Popravio je pregaču na trbuhu i ostao stajati pred vratima. Stranac pogladi konja po vratu i okrene se.

Opazivši da ga MacBaine još nije prepoznao, Hagerty spusti pogled i prođe pokraj barmena. Ušao je u salun koji bijaše prazan. Prostorija bijaše uredna, a na stolovima su bili čisti stolnjaci. Odnekud je dopirao miris hrane, i on osjeti da je gladan. Stao je uz šank i nalaktio se.

MacBaine brzo prođe s druge strane šanka. Nekoliko je puta mahnulo krpom po čistoj površini šanka, a onda pride gostu.

– Što ćete popiti? – upitao je ljubazno.

Umjesto odgovora, Hagerty podigne pogled i skine šešir s glave. MacBaine zine od zaprepaštenja i ustukne jedan korak. Krpa mu gotovo padne iz ruke.

– Hagerty... – uspio je istisnuti.

Došljak ne reče ništa. Izvadi iz džepa cigaretu i pripali je. MacBaine se pribrao od prvog iznenađenja. Stao je sučelice Hagertyju i nakašljao se. Preko lica prijede mu tamna sjena. Nekoliko je trenutaka gledao došljaka, a onda se brzo okrene i ode do drugog kraja šanka. Uzme u ruku čašu i stane je brižno brisati. Onda je vrati na šank i uzme drugu.

– Mogu li dobiti piće i večeru, MacBaine? – upita Hagerty.

– Imaš li novaca da platiš? – odvrati barmen s drugog kraja šanka i nastavi brisati čaše.

Hagerty teško uzdahne i ugasi cigaretu. Izvadi novac iz džepa i baci ga na šank. S drugog kraja šanka, MacBaine mrko ga pogleda ispod oka, a onda ipak pride bliže. Obriše šank ispred Hagertyja.

– Što želiš? – upitao je.

– Donesi mi pivo i neko jelo.

Barmen izvadi neku tamnu bocu, stavi je na policu iza svojih leđa, a onda donese čašu piva i stavi je pred Hagertyja. Pjena se prelije preko ruba čaše i klizne na šank. Barmen je hitro obriše.

– Zašto si se vratio, Hagerty? – upita.

Hagerty ne odgovori. Uzme čašu i krene prema stolu u kutu. Otprije dug gutljaj i stavi čašu na stol.

– Donesi mi večeru – reče.

MacBaine ga pogleda, a onda nestane kroz mala vrata iza šanka. Iz kuhinje do njega dopre miris jela, te Hagerty i nehotice oblizne usne. Tek je sada shvatio koli-

ko je gladan, ništa nije pojeo još od sinoć. Popio je ostatak pića i gurnuo čašu na drugi kraj stola.

Prošlo je još desetak minuta, a MacBaine se još nije vraćao. Onda se vani začuše koraci koji se zastaviše točno pred salunom. Trenutak zatim, pokretna vrata saluna rastvoriše se i uđe visok i prosijed čovjek pedesetih godina. U rukama je držao pušku. Na prsima, prikačena na prsluk od teleće kože, vidjela se metalna zvijezda. Za njim udoše još dva muškarca, također s puškama u rukama, a na kraju i Brad MacBaine, vlasnik saluna. Zastao je na samom ulazu i zataknuo ruke za pregaču. Šerif pride stolu za kojim je sjedio Hagerty. Naslonio je pušku na desni kuk i zagledao se u pridošlicu. Njegovi pomoćnici stadoše uz njega, sa svake strane po jedan. I oni odmjeriše došljaka.

Hagerty ih pogleda. Onoga s šerifove lijeve strane poznavao je samo iz viđenja. Sjeti se da se zove Milland, a drugog pomoćnika, visokog i snažnog čovjeka guste crne brade, nije poznavao.

– Zašto si se vratio? – ponovi šerif isto pitanje koje mu je postavio i MacBaine.

Hagerty glasno uzdahne. Slutio je da će ga ovako dočekati kad se bude vratio. Šerif kao da se nije promijenio u proteklih deset godina. Tek je imao pokoju sijedu vlas više. Ono nadmeno i samouvjerenno držanje ostalo je isto, kao i na suđenju.

– A zašto se ne bih vratio? – upitao je Hagerty umjesto da odgovori. – Ovdje sam živio prije odlaska u zatvor. Zašto ne bih i sada?

– Suvišan si, čovječe! – oštro reče čuvar zakona. – Bower Gardenu nisu potrebni ljudi poput te-

be, robijaši i razni otpadnici od zakona! Ovo je mirno mjesto, i ja, kao čuvar zakona, želim da takvo i ostane.

– Ja sam svoje odslužio – Hagerty će turobno. – Deset sam godina proveo iza rečetaka zbog onoga što nisam učinio. Izgubio sam najljepše godine života.

– Znam te zatvorske priče: nevini su na slobodi, a pravi u zatvoru – cinično procijedi šerif. Onda mu se lice opet smrkne. – Shvati da si nepoželjan, Hagerty! Ti si za sve ovdje samo ubojica, čovjek koji je Dana Stowela mučki ustrijelio s leđa. A bilo mu je samo dvadeset godina...

– Nisam to učinio! – krikne Hagerty i skoči na noge. – Tvrđim to i sada, nakon deset godina, kao i onda na suđenju... Ali, nitko me nije želio slušati!

Ubrzano je disao, onda glasno uzdahne i sjedne. Izvadi cigaretu i nervozno je pripali.

– Na suđenju je dokazano da si kriv – reče šerif nepokolebljivo.

– Nitko te ne želi ovdje, čovječe! Ti si bivši zatvorenik. Nosiš žig Yume.

– Osjećam miris zatvora – izjavi šerifov pomoćnik, onaj visoki bradonja.

Hagerty ga prostrijeli pogledom, ali ne reče ništa. Pritisne cigaretu u pepeljaru i zgnječi je. Vlasnik saluna ode za šank. Ulio je viski u čašu i popio ga u jednom gutljaju.

Zavlada tišina. Neki muškarac uđe u salun. Opazi šerifa i njegove pomoćnike kako stoje ispred nekog stranca s oružjem u rukama, pa se brzo okrene i izide.

– Zašto si se vratio? – ponovi šerif.

Hagerty ga pogleda u oči. Odjednom je osjetio golem umor i odvratnost prema Boweru Garde-

nu i svemu što je u njemu, pa i prema šerifu i ostalima.

– Došao sam zbog Phila Bridgesa – izjavi napokon. – Njegov me je iskaz otjerao u zatvor.

– Želiš ga ubiti? – upita čuvar zakona.

– Nisam došao zbog toga – odvрати Hagerty. – Bridges je lažao. Želim saznati zašto je to učinio. Nikad se nismo sukobili da bi me mogao mrziti. Možda mu je netko platio da laže. Ako je to u pitanju, želim saznati tko je to učinio i zašto. Zbog toga sam se vratio!

– I što bi time postigao? – nastavi šerif, a lice mu dobije malko blaži izraz. – To ti ne može vratiti deset godina provedenih u zatvoru u Yumi. Mislim da je to uzaludan trud.

– Na meni je da ocijenim da li je uzaludan ili nije – reče Hagerty. – Imate pravo, šerife, to mi ne može vratiti deset izgubljenih godina, ali želim dokazati Boweru Gardenu da nisam kriv i... kazniti pravoga krivca!

– I Bridges ti u tome može pomoći?

Hagerty kimne glavom. Učini mu se da je u šerifovu glasu osjetio neki čudan prizvuk.

– Onda možeš odmah napustiti Boweru Garden – izjavi značajno čuvar zakona i važno se nakašlje.

– Bridges već odavno nije u gradu. Nedugo nakon suđenja napustio je Boweru Garden i otišao u Dartlay. Tamo ga možeš pronaći.

– Dartlay!? – ponovi Hagerty.

– Prošao sam onuda kad sam dolazio u Boweru Garden. Da sam znao da je tamo, možda sam mogao prištedjeti dobar komad puta. Ipak, tko zna da li je i sada u Dartlayu!

– Uvjeravam te da jest – reče šerif i nasloni kundak puške na pod. – I ostat će tamo sve do Sudnjega dana. Već duže od devet godina leži na groblju. Nije živio dugo poslije tvojeg suđenja, možda dva-tri mjeseca.

– Ubijen je!?

Šerif kimne. Hagerty ga je razočarano gledao. Jediní čovjek koji mu je mogao kazati istinu bio je mrtav. Svoju je tajnu odnio u grob.

– I to vam nije bilo sumnjivo, šerife? – upita on s gorčinom. – Glavni svjedok na suđenju ubijen je nedugo nakon toga. To vam ništa ne govori?

Šerifovo lice opet se smrkne. Prostrijelio je pogledom Hagertyja.

– Nemoj ti mene učiti poslu! – obrecne se ljutito. – Što se mene tiče ono što se dogodilo u drugom gradu! To ne pripada u moju nadležnost. Osim toga, ako te baš zanima, reći ću ti i ovo: Bridges jest ubijen, ali u dvoboju! Bio je pijan i izazvao je nekog stranca. Zato je i poginuo. Sve je bilo pošteno i legalno. A to što nije bio brži, to je njegova nesreća.

Hagerty ga više nije slušao. Odjednom se osjetio potištenim. Više nije znao odakle da počne i što da čini. Bolno ga je zapekla pomisao da će ostati nekažnjen netko tko je, možda, nagovorio Bridgesa da lažno svjedoči. Tko zna koliko je puta u besanim noćima u zatvorskoj ćeliji razmišljao o svakom danu proživljenom u Bowert Gardenu i o svakoj Bridgesovoj riječi izrečenoj na suđenju. I – ni jedan jedini put nije mogao povjerovati da je to Bridges učinio na svoju ruku, uvijek je pomislio da iza toga stoji netko drugi. Ali – tko? Ili ga je, možda, Bridges zamijenio s nekim?

– I što ćeš sada, Hagerty? –

trgne ga iz razmišljanja glas čuvara zakona.

– Ne znam, zaista ne znam – odgovorio je iskreno. – Više ne znam odakle bih počeo.

Opet zavlada tišina. Čuvar zakona premjesti se s noge na nogu.

– Ovdje nisi poželjan, već sam ti kazao – reče. – Bilo bi najbolje da odeš, i to zauvijek. Ne želim neprilike. Pokojni Dan Stowel, za čije si ubojstvo optužen, ima dva brata. Stariji bi se, možda, i pomirio s kaznom koju si dobio, ali mlađi zacijelo ne bi. Steve je usijana glava. Često izbiva iz Bowert Gardena, pa i ovih dana. Kad se bude vratio i saznao da si u gradu, moglo bi doći do pucnjave, a ja to ne bih želio. Zato otidi iz grada!

Hagerty ga umorno pogleda.

– Nemate razloga da me protjerate, šerife – reče. – Odslužio sam svoju kaznu i ne stvaram neprilike.

– To što si došao iz Yume dovoljna je neprilika – ponovo se oglasi bradati šerifov pomoćnik. – Utuvi već jednom sebi u glavu da nisi poželjan, momče!

Šerif je još nekoliko trenutaka nijemo gledao Hagertyja, a onda se okrene i ode za šank. Pomoćnici podoše za njim. Popili su na brzinu piće. Šerif baci novac na šank i pođe prema izlazu.

– Šerife, što da radim? – oglasi se MacBaine. – Hagerty traži večeru.

Šerif zastane. Pogledao je prema Hagertyju koji je i dalje sjedio na istome mjestu. Razmišljao je nekoliko trenutaka, a onda reče:

– Ako ima novca da plati, daj mu večeru. I sobu da prenoći. Ujutro će otići iz Bowert Gardena.

Onda iziđe iz saluna, a pomoćnici za njim. Vrata tiho zaškripaše kad su izlazili, a onda se umiriše.

MacBaine pokupi čaše sa šanka i odnese ih do posude s vodom, u kojoj ih je prao.

— Odmah ću ti donijeti večeru, Hagerty — reče kad je oprao čaše, obrisao ih i složio na kraju šanka.

Izišao je kroz ona ista mala vrata iza šanka. Ubrzo se vratio, noseći večeru na pladnju. Stavio je jelo pred Hagertyja i odmah se vratio za šank. Uzeo je metlu, otišao u suprotni kut prostorije i stao marljivo mesti.

Hagerty završi večeru. Tada stavi posude na pladanj i sve zajedno gurne na drugi kraj stola. Pripali cigaretu i pričekava da MacBaine, čisteći pod, pride bliže njegovu stolu.

— MacBaine, donesi mi još jedno pivo — prigovori tada. — Želio bih i sobu. Šerif je kazao da mi je možeš iznajmiti, ako sam ga dobro razumio.

Barmenu nije promakla poruga u Hagertyjevu glasu. Podigao je pogled. Onda nasloni metlu na jedan od stolova, ode do šanka i donese još jednu čašu piva.

— Plaćanje je unaprijed — izjavi smrknuto. — Večera, piće i spavanje stoji petnaest dolara.

— Gdje bih mogao smjestiti konja?

— Staja je iza zgrade saluna, u dvorištu. To ti je još dva dolara!

Hagerty odbroji dvadeset dolara i pruži mu ih. MacBaine uzme novac i ode za šank. Vratila se s ključem u rukama i stavi ga na stol. Onda izvadi iz džepa tri dolara i stavi ih pokraj ključa. Hagerty uzme samo ključ, za koji je bila prikvaćena limena pločica s utisnutim brojem četiri. Tada ustane, ostavivši novac na stolu.

— Zadrži ova tri dolara — reče jetko. — Neka ti to bude napojnica za gostoljubivost.

MacBaine ga mrko pogleda dok je izlazio, ali ne reče ništa. Uzme posude sa stola i odnese ga u kuhinju, a zatim nastavi mesti.

Hagerty odvede konja u staju. Skinuo je sedlo i bacio sijeno u jaslje. Onda se vratio u salun i popne stubama do sobe.

Stavio je stolac pokraj uzglavlja i prebacio opasač preko naslona, zatim ugasi svjetiljku i legne. Ali, san mu nije dolazio na oči. Stavio je ruke pod glavu i zagledao se u tamni strop.

Oblaci prekrše mjesec, i u sobi zavlada potpuni mrak. Poslije mjesecina opet uđe kroz prozor. Ležao je još neko vrijeme, a onda ustane i pride prozoru. Zagleda se u dobro mu poznate kuće, i opet navriješe sjećanja na prošla vremena. Zagledao se u smjeru u kojem se nalazio rodni mu dom, koji s ovoga mjesta nije mogao vidjeti. Ništa ga nije ponukalo da ode tamo i prenoći, baš ništa! A tko zna i u kakvom je stanju njegov dom! Kroz sjećanja mu proletješe uplakane majčine oči kad je saznala za što joj je optužen sin, i onaj tupi izraz pomirenja sa sudbinom kad je čula presudu. Već je četiri godine bila mrtva. Nisu ga pustili na sahranu. Toga dana kad je bio majčin pogreb, on je bio u samici — sâm među četiri gola, kamena zatvorska zida. Otići će ujutro na groblje.

Popušio je još jednu cigaretu, a onda opet legne. Zatvorio je oči i pokušao da ne misli ni na što, ali san mu ponovno nije dolazio na oči.

Čuo se prigušeni žamor ljudi koji su počeli dolaziti u salun, a potom zavlada tišina kad su se svi razišli, no on je još bio budan. Po-

noć je već davno bila prošla kad je napokon zaspao.

Negdje u daljini lajao je pas.

II

Na istoku se nebo zasivjelo, a onda su se polako počeli pojavljivati prvi sunčevi zraci. U početku su bili jarkocrveni, da bi potom postali žućkasti i onda se potpuno razdanilo.

Hagerty protrlja oči i ustane, potom se odjene. Opazi u jednom kutu lavor i vrč s vodom. Umije se, a onda pripaše oružje i siđe u salun.

Brad MacBaine stajao je za šankom. Uzimao je redom boce s police i brisao prašinu. Začuvši korake na stubištu, načas zastane, kratko pogleda Hagertyja i nastavi brisati boce.

Hagerty pride šanku i nalakti se. MacBaine nije pokazivao želju za razgovorom. Hagerty pripali cigaretu i osloni se leđima na šank. Ulazna vrata saluna još bijahu zatvorena i zaključana. Neki nepoznati muškarac proviri kroz prozor u unutrašnjost saluna, a onda lica nestade i nedugo nakon toga začuje se lupanje na vratima.

– Još ne otvaram! – vikne osorno MacBaine, i lupanje odmah prestane.

– Mogu li dobiti doručak? – upita Hagerty.

MacBaine odloži bocu na policu. Stao je sučelice Hagertyju i u nedoumici se zagledao u njega. Nelažno se premjestio s noge na nogu.

– Šerif je kazao da ujutro odlaziš – procijedi ljutito.

Hagerty ugasi cigaretu i namjerno mu puhne dim u lice. Barmen ustukne jedan korak. Lice mu se smrknulo, ali nije ništa kazao.

– Nije tvoje da brineš o tome da li ću otići ili ne – reče Ha-

gerty. – A i ako odlazim, ne mogu putovati prazna želuca. Zato mi donesi neko jelo. Gladan sam kao vuk!

MacBaine ga još jedanput smrknuto odmjeri. Onda ode da otključa ulazna vrata. Glasno otpuhne dok je prolazio pokraj Hagertyja i ode u kuhinju.

Hagerty sjedne za onaj isti stol u kutu. Prošlo je petnaestak minuta prije nego što je MacBaine donio doručak. Hagerty već bijaše pomislio da je opet otišao po šerifa. MacBaine bez riječi stavi jelo na stol i ode za šank.

Kao da je šerif čekao da Hagerty završi jesti, jer tek što je ovaj gurnuo posude na drugi kraj stola, otvore se vrata i uđe šerif u pratnji bradatog pomoćnika. Obojica su u rukama imala puške. Zastali su pred Hagertyjem.

– Vrijeme je da podeš – reče čuvar zakona.

Hagerty se neodređeno nasmiješi. Pogleda šerifa u oči i opazi u njima nepokolebljivu odlučnost.

– Dobro, šerife – progovori Hagerty. – Poslušat ću vas, za sada! Otići ću u Dartlay i pokušati nešto saznati o Bridgesu, iako je za to vrlo mala vjerojatnost. Devet godina dugo je vrijeme, a Bridges i nije tamo dugo boravio da bi ga ljudi upamtili.

– A što ćeš poslije toga? – upita ga poluglasno šerif.

Hagerty ne odgovori. Ustao je i otišao do šanka. Pružio je novac MacBaineu, a onda se okrenuo i pošao prema izlazu. Na pragu zastane i okrene se prema šerifu.

– Vjerojatno ću se vratiti – odgovori. – Ne znam kako, ali saznat ću tko mi je to zamijesio. I tada će mi platiti za deset godina pakla proživljenog u Yumi!

– Odlazi iz Bowert Gardena i nikada se više nemoj vratiti! – šerif će grubo.

– Ne morate brinuti, šerife! – Hagertyjeve se usne razvukoše u osmijeh. – Otići ću za pola sata ili, najduže, jedan sat. Želim još samo otići vidjeti svoju kuću, a poslije ću otići.

Ne sačekavši odgovor, Hagerty gurne pokretna vrata i izide na nogostup. Otišao je u dvorište, osedlao konja i uzjahao. Kad je prolazio pokraj ulaza u salun, šerif i pomoćnik stajali su na nogostupu i pratili ga pogledom. Ne obraćajući pažnju na njih, Hagerty potjera konja u galop. U njemu se probudiše sjećanja na djetinjstvo i sretne dane u roditeljskom domu.

Njegova je kuća bila uistinu u jadnom stanju. Ograda oko nje bila je porušena i zarasla u visoku travu, a pojedini su dijelovi nedostajali. Sama kuća nalazila se u prostranom dvorištu koje također bijaše obraslo korovom. Stakla su bila porazbijana, a jedno krilo prozora ljuljalo se, obješeno samo na jednu šarku. Na jednome mjestu krov se urušio i pojavila se crna rupa. Hagerty se sjetno osmjehne. Više nije bilo ni onog drveta koje se nekad nalazilo pokraj ulaznih vrata. U travi se nazirao samo panj. Ujahao je u dvorište, ali nije sjahao. Dvoumio se nekoliko trenutaka da li da uđe u kuću, ali ipak je ostao u sedlu. Odjednom mu se lice smrkne. Pokraj ulaznih vrata, s desne strane, nevješt看 je rukopisom netko bio napisao: OVO JE KUĆA UBOJICE HAGERTYJA. Slova bijahu iskrivljena na jednu stranu i već izbljedadila od sunca i kiše. Hagerty glasno uzdahne. Trgne uzde, okrene konja i istjera ga na ulicu. Nakratko požali

što je došao vidjeti kuću, jer sada mu je bilo još teže.

Šerif i njegov pomoćnik još su stajali ispred saluna. Naslonjen na jedan od stupova nadstrešnice, šerif je pušio cigaretu i pratio pogledom Hagertyja. Odjednom se odgurne leđima od stupa i nasloni kundak puške na kuk.

Jašući s druge strane ulice, Hagerty spusti pogled i lagano obode konja ostrugama. Životinja ubrza korak.

– Edwarde! – pozva ga netko.

Trgnuo je uzde i životinja zastane. Hagerty osjeti kako mu niz kralješnicu prolaze trnci. Taj glas! Osjetio je kako mu u glavu navire val vrućine. Oslonio se rukama na jabuku sedla i polako okrenuo.

Na nekoliko koraka udaljenosti stajala je mlada žena u svijetlozelenoj haljini. Na glavi je imala šešir iste boje, ispod kojeg su se vidjeli pramenovi plave kose. U rukama je držala korpu.

– Elaine... – tiho reče Hagerty.

Gledao ju je kao oduzet. Bila je lijepa kao i prije deset godina, ako ne i još ljepša. Iste one lijepe oči i divan osmijeh! Sišla je s nogostupa i prišla mu. Hagerty i nehotice spusti pogled.

– Kada si se vratio, Edwarde?

– upita ga.

– Sinoć – škrtro odgovori.

Načas je zavládala tišina, a onda se ona nasmiješi. Prebacila je korpu u drugu ruku i rekla:

– Promijenio si se, gotovo te nisam mogla prepoznati. Tamo je... užasno, je li?

Nije odgovorio, samo se neodređeno osmjehnuo i slegnuo ramenima.

– No, prošlo je! – opet se oglašila mlada žena. – Sada si opet u Bowert Gardenu.

– Elaine, vjeruješ li mi da ni-

sam ustrijelio Stowela? – upita je poluglasno.

– Naravno da ti vjerujem – odgovori ona. – Nikad nisam u to povjerovala. Ti to ne bi mogao učiniti.

Ponovo je zavládala duga tišina. Hagerty izvadi cigaretu i pripali je. Elaine opet prebaci korpu u drugu ruku.

– Elaine! – viknuo je neki muški glas iza njihovih leđa. – Dodi ovamo!

Oboje su se okrenuli. Na nogostupu ispred prodavaonice stajao je muškarac tridesetih godina. Bio je odjeven u čistu odjeću i glatko izbrijan. Prepoznavši Hagertyja, vidljivo se trgne i odmah pođe prema Elaine i njemu. Uhvatio je Elaine za nadlanicu tako snažno da je tiho zastenjala, potom podigne pogled i zagleda se Hagertyju ravno u oči.

– Što ćeš ti u njegovu društvu?

– ljutito upita ženu, ne skidajući pogled s Hagertyja. – On je bivši zatvorenik, čovjek koji je mučki ubio Stowela.

Iz njegovih očiju kao da su sijevale iskre. Hagerty ga mirno odmjeri od glave do pete.

– Ostao si isti, Kincade – reče.

– Isti kao i prije deset godina – naprasit i neobuzdan!

Muškarčevo lice maláko probljede. Donja mu usna zadržće.

– Vidim li te još samo jednom blizu moje žene, ustrijelit ću te kao psa! – procijedi on kroza stisnute zube, a onda opazi pred salunom čuvara zakona i dovikne: – Šerife, zašto ga ne protjerate iz grada? Ovakvi nam nisu potrebni u Bowert Gardenu!

Čuvar zakona prijede ulicu i stane pokraj Hagertyja. Podigao je pogled prema bivšem zatvoreniku iz Yume.

– Hagerty upravo odlazi – reče. – I ja sam mu rekao da je nepoželjan.

Kincade zadovoljno kimne. Lice mu poprimi nešto blaži izraz. Ipak grubo povuče Elaine za ruku i odvede je u prodavaonicu. Hagerty ih isprati pogledom, a onda se okrene čuvaru zakona.

– Odlazim iz grada – reče mu.

– Želim još samo otići na majčin grob, pa ću zatim otići.

Šerif šutke kimne glavom. Hagerty potjera konja prema groblju.

Kad se vraćao s groblja, šerif je još stajao pred salunom. Pomoćnik nije bio s njime. Ne okrenuvši glavu, Hagerty projaše glavnom ulicom. Elaine i Kincadea više nije bilo na ulici.

Došavši do kraja ulice, Hagerty zaustavi konja i ogleda se. Čuvar zakona stajao je na sredini ulice i gledao za njim, kao da se plaši da bi se mogao predomisliti i vratiti u Bowert Garden. Hagerty tiho opsuje i potjera konja. Više se nijednom nije okrenuo.

Šerif je gledao za Hagertyjem sve dok mu se lik nije izgubio u daljini, a tada olakšano uzdahne. Pljunuo je u prašinu, prebacio cijev puške preko ramena i krenuo prema uredu koji bijaše udaljen pedesetak metara od saluna.

III

Bilo je blizu ponoći kad je Hagerty stigao u Dartlay. Glavna je ulica bila potpuno prazna, samo je pred salunom bilo privezano nekoliko konja. Obješene za nadstrešnicu pred salunom, nekoliko je petrolejskih svjetiljki bacalo oskudnu svjetlost na ulicu. Hagerty se sjeti da je preko puta saluna javna staja, pa skrene u tom smjeru.

Vrata staje bijahu zaključana.

Sjahao je i zalupao po masivnim drvenim vratima. Nekoliko trenutaka kasnije čulo se nerazgovjetno mrmljanje, i vrata se malo odškri- nu. Neki čupavi starac proviri iza njih i odmjeri pridošlicu.

— Mogu li ostaviti konja? — upita Hagerty.

— Naravno, naravno! — brzo odgovori starac i otvori širom vrata. -- Ovo je najbolja staja u Dartlayu, a i najjeftinija: samo dolar na dan!

Hagerty mu pruži uzde, i starac odvede životinju u staju. Hagerty sačeka da se vrati, pa ga upita:

— Gdje bih mogao prenoćiti?

— Tamo preko puta — odvrati starac i zijevne. — Vlasnik saluna drži i nekoliko soba za iznajmljivanje. Rijetko kada netko prenoći, pa ćete zacijelo dobiti smještaj. Koliko ćete ostati u Dartlayu?

— Ne znam, dan ili dva. Vjerojatno se neću zadržati — odvrati Hagerty. Načas zašuti, pa zatim upita: — Živate li odavno u Dartlayu?

— Već čitavu vječnost — nasmi- jao se starac i pokazao prorijede- ne zube. — Ima više od četrdeset godina otkako sam se doselio iz planina Wyominga.

Hagerty kimne, zatim izvadi ci- garetu i pripali je. Starac izvuče iz džepa na hlačama lulu, napuni je duhanom i također pripali.

— Prije devet-deset godina u dvoboju je ubijen jedan došljak — progovori polako Hagerty. — Zvao se Phil Bridges i došao je iz Bower Garden. Sjećate li se toga?

Starac je razmišljao nekoliko trenutaka, a onda odmahnuo glavom.

— Ne mogu se sjetiti — odgovo- ri. — Davno je to bilo da bih se još sjećao. Mnogo je ljudi poginulo u Dartlayu, gospodine! Najgore je bi-

lo dok je šerif bio Walter Taylor, nekadašnji lovac na ucjene. Uveo je red, ali je i sâm poginuo. Ustri- jelio ga je, baš tu, na ulici pred sa- lunom, čuveni Luc Hutton. Nisam u životu vidio bržeg revolveraša od Huttona.

Hagertyju nije bilo do priče. Okrenuo se i pošao u salun. Tri su kauboja kartali za stolom u kutu, a za stolom pokraj njihova neki je muškarac spavao. Još je jedan ka- uboj stajao za šankom, ljuljajući se na nogama. Drijemajući naslonjen na desnu ruku, barmen je stajao na drugom kraju šanka. Lijeno je podigao kapke kad mu je Hagerty prišao.

— Što ćeš popiti, stranče? — upita.

— Pivo. Imate li sobu?

Barmen lijeno kimne. Ode do drugog kraja šanka i donese piće. Stavi ga pred Hagertyja, a zatim donese ključ i stavi ga pokraj čaše.

Hagerty se dvoumio da li da ga upita za Bridgesa, a onda odluči da sačeka jutro. Vidjelo se da bar- menu nije do razgovora. Hagerty popije piće, uzme ključ i ode u sobu.

Barmen ga isprati pogledom, glasno zijevne, opet se nasloni na desnicu i nastavi drijemati.

* * *

Kad je ujutro sišao, u salunu je već bio jedan gost, visok i snažan muškarac, okrenut leđima. Ha- gerty zastane na stubama i tiho opsuje. Ipak siđe i stane uz šank, ne obraćajući pažnju na muškarca.

— Hagerty, otkud ti ovdje? — obrati mu se nepoznati.

Hagerty ne odgovori. Barmen mu pride, i on naruči piće. Zatim pripali cigaretu, ne gledajući pre- ma čovjeku koji bijaše udaljen od njega nekoliko koraka. Nepoznati mu brzo pride i udari ga po rame- nu.

– Miči ruke s mene, Brottaine!
– ljutito će Edward Hagerty.

Muškarac se trgne. Gledao ga je bezizražajno nekoliko trenutaka, a onda mu se lice razvuče u zao osmijeh.

– Ne želiš pozdraviti poznanika iz Yume? – glasno upita i povuče ruku s Hagertyjeva ramena.

Hagerty opazi da ih je barmen značajno pogledao pri spomenu imena zloglasnog zatvora. Praveći se da briše šank, on ode na suprotni kraj.

– Nosi se dovraga, Brottaine! – oštro će Hagerty i okrene mu leđa.

– Možeš li mi posuditi dvadesetak dolara? – Brottain je bio uporan. – Kad platim prenoćište, neće mi ostati ni prebijeni cent.

– Rekao sam ti da se nosiš k vragu! – zarežao je Hagerty, uzeo svoju čašu i otišao, za stol.

Brottain ga još jedanput pogleda, a onda mu srdito okrene leđa. Hagerty opsuje u sebi. Od tolikih ljudi, baš je morao naići na Brottaina, kojega je vidao šest godina, iz dana u dan, u zatvoru u Yumi i koji mu je nerijetko znao zagorčati život. U njemu se probudiše uspomene na Yumu. Ne popivši piće, Hagerty ustane i pride šanku. Plati i potom izide na ulicu.

Iako je bilo tek oko osam, vidjelo se da će dan biti vreo, i ljudi su se žurili da što prije obave poslove. Na ulici je bilo mnoštvo ljudi. Neki kaubojski prođe pokraj njega i uđe u salun. Hagerty popravi opsač i krene niz ulicu prema šerifovu uredu. Dva kaubojska projure pokraj njega i dalje prema kraju glavne ulice.

Šerif je sjedio za stolom i doručkovao. Kratko je pogledao Hagertyja kad je ušao i nastavio jesti.

– Reci, stranče! – kazao je punih usta.

– Trebao bih jednu obavijest – odvratio je Hagerty stojeći kod vrata.

Čuvar zakona kimnu. Brzo proguta još nekoliko zalogaja i rukavom obrisa – usta. Bio je to snažan čovjek četrdesetih godina, čije su lice krasili gusti, crni brkovi. Progutavši i posljednji zalogaj, pripalio je lulu i zadovoljno otpuhnuo dim.

– Sada kaži što želiš – reče i udobnije se namjesti u stolcu.

Hagerty načas zatvori oči i duboko udahnu. Već je imao pripremljenu priču.

– Pa, ovako... – počeo je. – Prije desetak godina, u Dartlay se doselio Phil Bridges, iz Bowerta Gardena. Nedugo nakon dolaska ustrijeljen je u dvoboju. Zanima me tko je to učinio i zašto.

Čuvar zakona pažljivo ga pogleda. U njegovu pogledu mogla se vidjeti sumnjičavost. Dugo je razmišljao, a onda napokon upita:

– Zašto te to zanima?

– Pokojnik je bio crna ovca jedne bogate obitelji s Istoka – spremno slaga Hagerty. – Plaćen sam da pronađem njega ili njegov grob.

– A zašto te onda zanima tko ga je ustrijelio? – upita šerif i dalje sumnjičavo.

– Pokojnikova je obitelj imućna i pobrinut će se da ubojica bude kažnjen – odgovori Hagerty potpuno hladnokrvno, kao da je to istina. Onda ipak doda: – Naravno, ako se dokaže da je kriv!

Šerifov se izraz lica malo smekša. Hagertyju odlanu. Čini se da je čuvar zakona povjerovao njegovoj priči. Šerif duboko i glasno uzdahnu. Ustade i pride prozoru. Pogleda na ulicu, a onda se okrenu.

– Imaš sreće što si naišao na mene, momče! – konačno progo-

vori. — Toga Bridgesa vjerojatno ne bih ni primijetio, kao ni većina ljudi u Dartlayu, ali jedanput smo se kockali, pa mi je ostao dužan pedeset dolara. Da, dobro ga se sjećam, a pamtim i kada je poginuo. Bio je pijan. Izazvao je nekoga stranca i naletio na olovo.

— Kako se zvao stranac? — brzo ga prekinu Hagerty. Prišao je potom stolu i ugasio cigaretu u pepeljari.

— To ne znam, a sumnjam da ga itko u Dartlayu poznaje. Nikada se više nije pojavio. U to doba kad je Bridges ustrijeljen, Dartlay nije imao šerifa. Walter Taylor je poginuo, a ja još nisam bio izabran, tako da ne postoji nikakav zapisnik o tom događaju.

— Kako je izgledao taj stranac?

— Ne bih ga mogao točno opisati. Davno je to bilo. Nije bilo na njemu ničega po čemu bi ga čovjek upamtio. Čini mi se da je bio crnokos, srednjeg rasta i... da, točno, bio je glatko izbrijan! Istoga je dana napustio Dartlay. Uvjeravam te da ga je Bridges izazvao i da je sâm kriv za svoju smrt... Mislim da obitelj ne treba pokretati istragu. Sve sam vidio svojim očima.

Hagerty razočarano kimne glavom. Opet je bio na početku. Uzalud je dolazio u Dartlay. A došao je iz dva razloga. Bilo je moguće da se Bridges, plašeći se kasnije Hagertyjeve osvete, dogovorio s nekim da odglume lažni dvoboj sa čorcima umjesto pravih metaka. Tako bi se proširila vijest da je poginuo, i Hagerty ga ne bi tražio. Drugi je razlog Hagertyjeva dolaska u Dartlay bio — ako je Bridges doista poginuo, da sazna tko ga je ustrijelio. To bi mogao biti čovjek koji je stajao iza Bridgesova lažna svjedočenja. Ali, ništa, baš

ništa, nije saznao i opet je bio na početku.

— I vidjeli ste kako je pogoden? — upitao je, tek toliko da nešto kaže.

— Jesam, vidio sam — odgovori šerif. — Vidio sam čak i kad su ga sahranjivali na groblju.

Hagerty još jedanput odsutno kimne. Izvadio je potom iz džepa pet dolara i stavio ih na stol.

— Ovo je za vas — reče — za pomoć! Popijte nešto u salunu.

— Niste trebali, niste trebali... — uzvrtio se nelagodno šerif, ali ipak strpa novac u džep. — Odlazite li odmah iz Dartlaya?

Hagerty kimne. Dodirnuo je rub šešira u znak pozdrava i izišao na ulicu. Uputi se prema salunu.

Brottain je i dalje stajao za šankom. Hagerty plati račun, uzme stvari iz sobe i pođe u staju. Starac je sjedio na tronošcu, no ubrzo mu izvede konja.

— Gdje se nalazi groblje? — upita ga Hagerty.

— Idite glavnom ulicom do kraja — odgovori starac vrteći lulu u zubima. — Nakon tri stotine metara, naići ćete na njega. Odmah je uz cestu.

Hagerty uzjaše i potjera konja. Brottain iziđe na nogostup. Naslonio se na jedan od stupova nadstrešnice i bez riječi gledao za njim.

Groblje je bilo prilično zapušteno. Hagerty je polako hodao između grobova tražeći Bridgesov. Napokon ga pronađe: samo nakrivljen drveni križ, zabijen u humku obraslu visokom travom. Na križu je bilo ispisan ime Phila Bridgesa i godina kada je poginuo, bez godine rođenja. Hagerty uzdahne. Hoće li Bridgesova tajna ostati zauvijek zakopana s njim u grobu?

Polako se okrenuo i vratio do konja kojeg je ostavio na cesti. Ne-

koliko se trenutaka dvoumio da li da prođe kroz Dartlay, a onda odluči da napravi krug i zaobiđe grad. Uzjaše i potjera konja.

Krenuo je natrag u Bowert Garden. Bridges je bio mrtav i njegova usta zauvijek nijema. Hagerty je znao da će samo u Bowert Gardenu moći otkriti je li netko nagovorio Bridgesa da lažno svjedoči. I – zašto? Znao je da će ga opet dočekati smrknuti šerif kao i građani, ali on će ipak ostati. Mora to učiniti!

Podigao je pogled prema nebu. Sunce se približavalo zenitu. Dan će biti paklenski vruć, kao i oni mnogi dani u Yumi.

IV

Šerif bijesno opsuje kad je opazio da se Hagerty vraća u Bowert Garden. Stajao je pred vrata svog ureda i gurnuo šešir na zatiljak.

– Zašto si se vratio? – zarežao je čuvar zakona.

– Čini mi se da me i ne znate ništa drugo upitati – kazao je Hagerty s prizvukom blage poruke u glasu. Ne zaboravite da još imam kuću u Bowert Gardenu, i nikakav me zakon ne može protjerati. A to što se vama osobno ne dopada što sam bivši kažnjenik, ni najmanje me se ne tiče.

Ne sačekavši da šerif još nešto kaže, Hagerty ljutito trgne uzde, okrene konje i krene prema salunu. Bradonja šerifov pomoćnik izide iz ureda.

– Opet se vratio – reče.

Šerif kimne glavom i pljune na zemlju.

– Bobe, idi MacBaineu i reci mu da ne daje Hagertyju sobu, ako je bude tražio – zapovjedi mu.

Bradonja zakima glavom i požuri za Hagertyjem koji već bijaše ušao u salun. U hodu popravi opa-

sač. MacBaine je upravo stavljao piće pred Hagertyja kad je pomoćnik ušao u salun i, tobože slučajno, stao na šank, nekoliko koraka dalje. MacBaine pogleda prema njemu. Bradonja kratko odmahne glavom. Barmen kimne, potvrđujući da je shvatio. Onda se pomoćnik okrene i ode. Hagertyju nisu promakli njihovi pogledi, ali ne reče ništa.

Tek kad je popužio cigaretu, pozove baremena da plati piće.

– Mogu li dobiti sobu? – upita ga. – Samo za noćas. Sutra ću se odseliti u svoju kuću.

– Nemam slobodnih soba – grubo odvrati MacBaine, brzo zgrabi novac za piće i udalji se na drugi kraj šanka.

Hagerty pogleda MacBainea, ali ovaj je izbjegavao njegov pogled. Pretvarao se da opet briše čaše i tiho zviždukao neku staru kaubojšku pjesmu.

Hagerty se gorko osmjehne i iziđe na ulicu. Spuštao se mrak. Šerif je stajao pred uredom i gledao prema njemu. Hagerty uzjaše i uputi se prema svojoj kući.

Pri oskudnoj svjetlosti zalazećeg sunca prošao je kroz sve prostori-je. Drage se uspomene naglo probudiše. Skinuo je sedlo s konja i unio ga u kuću. Raširio je deku po podu i stavio sedlo umjesto jastuka. Potom je izišao da napoji konja. Pokucao je na susjedova vrata. Neki dječak otvori vrata i radozvalo ga odmjeri.

– Mogu li napojiti konja? – upita ga.

Dječak zatvori vrata. Čulo se kako je otrčao u unutrašnjost kuće, a onda se začuše koraci neke odrasle osobe. Sredovječna žena otvori vrata. Odmah ju je prepoznao.

– Gospodo Jones – reče – mo-

gu li napojiti konja? Moj je bunar urušen.

Žena zinu od zaprepaštenja.

— Edwarde, zar si to ti? — gotovo je šapnula. — Da, naravno, Edwarde, možeš napojiti konja...

— Kako je vaš muž? — upita je.

— Mama, tko je to? — upade u razgovor dječak.

Žena povuče dijete u kuću i, ne odgovorivši na Hagertyjevo pitanje, zatvori vrata.

Hagerty opsuje u sebi. Napojio je konja i odmah legao iako je znao da neće moći zaspati. Čuo je kako dječak u susjedstvu glasno plače.

* * *

Konj u dvorištu tiho zarže. Hagerty napipa u mraku revolver i polako ga otkoči. Mjesečina je kroz otvor na krovu padala na pod, nekoliko koraka od njega, osvjetljavajući sobu plavičastom svjetlošću.

Sagnuo se i prišao vratima. Pažljivo je provirio u dvorište. Konj je bio okrenut prema susjedovu dvorištu. Još jedanput zarže.

Tamna sjena preskoči drvenu ogradu i sakrije se iza ostataka srušenog bunara. Hagerty jače stegne držak revolvera. Napeto je osluškivao ne bi li čuo još nečije korake sa strane ili s druge strane kuće, no ništa se nije čulo. Čini se da je čovjek iza ograde bunara bio sâm.

Hagertyjev konj zarže i ode na drugi kraj dvorišta.

Prošlo je još nekoliko minuta napetog iščekivanja, a onda se tamna sjena načas uspravi. Hagerty ga pokuša prepoznati, ali nije mu to uspjelo. Pomisli da bi to mogao biti brat pokojnog Dana Stowela, ali brzo odbaci tu pomisao. Steve Stowel, naime, bijaše niži. Nepoznati se sagne i, pognut,

krene prema kući. Mjesečina bljesne na cijevi revolvera koji je držao u desnici.

Kad je bio udaljen pet-šest koraka, Hagerty skoči na noge i vikne:

— Ostani gdje jesi i baci oružje!

Nepoznati je istoga trenutka zapucao. Metak udari u dovratnik. Iverje poleti zrakom. Hagerty odskoči unatrag i sakrije se. Nepoznati je već trčao natrag prema susjedovoj ogradi. Prebacio je nogu preko nje i još jedanput zapucao prema vratima kroz koja je iskočio Hagerty. Onda skoči u susjedno dvorište i, pognut, nastavi trčati dalje.

Hagerty izjuri iz kuće s revolverom u ruci. Namjerno nije želio pucati. Želio je napadača uhvatiti živoga. Istrčao je na ulicu i, trčeći uz ograde i kuće, nastojao sustići napadača.

Stigao je do kraja glavne ulice, ali napadača više nije vidio. Pobjegao je. Zadihan, Hagerty se nasloni leđima na zid posljednje kuće da bi došao do daha. Zakočio je revolver i gurnuo ga za pojas.

Odjednom se iza kuća, sa suprotne strane ulice, začuje topot kopita, koji se brzo udaljavao. Izvukao je revolver i potrčao u tom smjeru. Brzo je obišao posljednju kuću, ali bilo je već kasno. Samo je uspio nazreti udaljenu sjenu jahača, obasjanu mjesečinom.

Ljutito je opsovao, zakočio revolver i opet ga gurnuo za pojas. Vratio se na ulicu i krenuo natrag.

U šerifovu uredu bilo je upaljeno svjetlo. Čuvar zakona izide na ulicu s puškom u ruci. Nekoliko se puta okrenuo lijevo i desno, ne znajući kamo bi krenuo. Onda opazi Hagertyja koji mu je prilazio.

— K vragu, Hagerty, kakva je to pucnjava? — upita.

— Netko me pokušao ustrijeliti

na spavanju – odgovori Hagerty – ali sam, na njegovu žalost, bio budan. Zapucao je na mene i pobjegao. Sada je već daleko.

– Jesi li ga prepoznao?

Hagerty odmahne glavom.

– Znao sam da će tvoj povratak donijeti neprilike – procijedi ljuto to čuvar zakona i ljevicom protrlja oči. – Bio bih najsretniji da se nisi pojavio.

Još je nešto nerazgovjetno promrmljao, a onda se vrati u ured. Trenutak kasnije ugasi svjetlo, a Hagerty produži.

Konj radosno zarže kad ga je opazio i pride mu. Hagerty ga pomiluje po vratu. Ušao je u kuću i legao. Prebirao je po sjećanjima, ali nije se mogao sjetiti baš nikoga čiji bi ga izgled podsjetio na napadačev. Napokon je odustao, stavio revolver pokraj sebe, okrenuo se na stranu i povukao pokrivač sve do nosa.

Dugo je potrajalo dok je napokon osjetio da ga hvata san. Još mu se učini da dječak u susjedstvu ponovno plače, a onda je zaspa.

V

Hagerty prebroji novac koji mu je još ostao. Bilo je samo tridesetak dolara. To mu nije bilo ni približno dovoljno ako je želio preurediti kuću. A želio je! Znao je da će morati početi negdje raditi ako želi zaraditi novac. Dugo je razmišljao, a onda se uputio u poštansku postaju »Wells Farga«. To mu je bila jedina nada.

Neki ga starac podozrivo pogleda preko ruba naočala kad je ušao. Hagerty ga nije poznavao, vjerojatno je bio neki kasniji doseljenik.

– Radi li Paul Hartmann još ovdje? – upita ga Hagerty, i starac ga još jedanput odmjeri.

– Radi – škrtio odgovori.

– Želio bih s njim razgovarati.

– A zašto? – sumnjičavo upita starac.

– To ću reći njemu – odbrusi Hagerty.

Starac ga je još nekoliko trenutaka sumnjičavo gledao, a onda ustane sa stolca. Neznaničeva prljava odjeća i neobrijano lice nisu u njemu budili povjerenje.

– Sumnjam da će htjeti razgovarati s vama – reče – ali mogu pokušati. Kako se zovete?

– Hagerty. Edward Hagerty!

Starčevo se lice ni najmanje ne promijeni kad je čuo njegovo ime i prezime. Čini se da mu je bilo nepoznato. Odgegao se do jednih vrata i pokucao. Ušao je i nedugo zatim opet se pojavio.

– Udite, gospodin Hartmann će vas primiti.

Na licu mu se vidjelo da je iznenađen Hartmannovom odlukom. Ne pogledavši više došljaka, sjedne na isto mjesto i stane nešto pisati.

Paul Hartmann skoči na noge kad je prepoznao Hagertyja. Brzo mu je prišao i zagrlio ga. Bio je istih godina kao i Hagerty. Imao je na sebi besprijeckorno skrojeno odijelo od zelene tkanine, blistavo-bijelu košulju sa crnom, tankom vrpcom oko vrata. Uz to bijaše glatko izbrijan i uredno podšišan, tako da se Hagerty malo postidi zbog svog izgleda. Hartmann se odmakne jedan korak i pogleda Hagertyja od glave do pete.

– Zaboga, Edwarde, kako si se promijenio! – uzviknu srdačno. – Da sam te sreo na ulici, mogao sam proći pokraj tebe ne prepo-

znajući te. Strašno je tamo... u Yumi, je li?

Hagerty šutke kimne. Od nelagodnosti izvadio je brzo cigaretu i pripalio je.

– Zaista se radujem što te vidim – nastavi Hartmann. – Čuo sam da si se vratio...

– Trebam pomoć, Paule! – prekinu ga Hagerty.

Hartmannovo se lice malko uozbilji. Zavalio se u naslonjač i pokazao Hagertyju da sjedne na stolac s druge strane masivnog pisaoćeg stola.

– Naslućujem već o čemu je riječ – progovori opet. – Trebaš posao, je li?

Hagerty kimne i sjedne.

– Nije mi to bilo teško pogoditi – nastavi Hartmann. – Tek si se vratio iz zatvora i moraš od nečega živjeti. Reći ću ti iskreno! Prije pola sata bio je kod mene šerif Palmer. Vjerojatno je i on naslutio da ćeš se meni obratiti. Spomenuo mi je, tobože uzgred, kako bi bilo poželjno da ti ne dam posao i kako bi bilo najbolje da odeš, jer bi se mogli uzbuditi duhovi u gradu i još neke gluposti...

– I, hoćeš li ga poslušati? – upita Hagerty i ugasi opušak u pepeljari na stolu.

– Naravno da neću – nasmijao se Hartmann. – Doduše, ne mogu ti ponuditi nešto osobito, ali mislim da nisi u položaju da možeš birati.

– Što bih trebao raditi? – brzo upita Hagerty, znajući da nema izbora.

– Pratilac poštanske kočije. Ponekad je to miran posao, ali je kadikad vraški opasan. Ako želiš prihvatiti, plaća će ti biti stotinu...

– Prihvaćam – prekinu ga Hagerty, ustade i pruži mu ruku. – Kada počinjem?

– Ako želiš, već sutra ujutro. Budi ujutro u pet u postaji. Prva linija neće ti biti duga, preko Dartlaja i Vendgawa do Blankladea i natrag. Poslije ćemo vidjeti. Što je linija dulja i opasnija, to je bolje plaćena.

Hagerty pođe prema vratima, a Hartmann krene za njim da ga isprati.

– Onda, ujutro u pet! – ponovi Hartmann. – I, nemoj me osramotiti! Primio sam te na svoju ruku, u ime starog prijateljstva, iako znam da se gazde s time ne bi složile.

– Možeš se pouzdati u mene – odvrati Hagerty. – Zahvaljujem ti što si mi dao posao. Što se tiče onih najduljih i najopasnijih linija, koje su i najbolje plaćene, sačuvaj ih za mene! Potrebno mi je mnogo novaca.

Hartmann se glasno nasmije. Ispratio je prijatelja do vrata. Gleđao je neko vrijeme za njim kako odlazi, a zatim uđe u ured. Starac podigne pogled i upita:

– Tko je taj odrpanac?

– Novi pratilac kočije – odgovori mu Hartmann. Namjerno je napravio stanku, a onda doda: – Bivši je kažnjenik. Deset je godina proveo u Yumi.

Starac ga zgranuto pogleda. Širom otvorenih usta gledao je za Hartmannom sve dok nije za sobom zatvorio vrata svog ureda.

Hagerty pođe u salun. Radosno je koraćao, sretan što je dobio posao. Nadao se da ga Hartmann neće iznevjeriti, ali nije mogao biti potpuno siguran. Deset godina dugo je razdoblje, više nego dovoljno da se neki čovjek promijeni. Na sreću, Hartmann mu je i sada ostao prijatelj.

Na ulazu u salun zamalo se sudario sa šerifom.

– Pronašao sam tragove čovjeka koji je pucao na tebe – reče mu čuvar zakona. – Slijedio sam ih dok sam mogao. Izgubili su se u mnogim tragovima na cesti koja vodi u Dartlay. Morao sam tada odustati.

– Nisam ni očekivao da ćete ga uhvatiti – odbrusi mu Hagerty. – Dapače, ne mogu se oteti dojmu da biste bili sretniji da je uspio u svojoj namjeri.

Preko šerifova lica preleti tamna sjena. Zaustio je da nešto kaže, ali ipak odustane. Nešto je nerazgovjetno promrmljao i zakoračio na ulicu. Napravio je nekoliko koraka, a onda je zastao i okrenuo se. Ispružio je kažiprst prema Hagertyju i procijedio:

– Možda imaš pravo, momče! Možda bih bio sretniji da si ispod zemlje.

Zatim glasno opsuje, okrene se i ode prema uredu. Hagerty je gledao za njim. Visok muškarac u sivom odijelu izide iz banke upravo u trenutku kad je šerif prolazio. Pozdravi čuvara zakona, ali ovaj bez riječi prođe pokraj njega.

Muškarac u sivom začuđeno zavrti glavom, prijeđe ulicu i ode u prodavaonicu. Hagerty ga isprati pogledom. Još jedno poznato lice: bankar Leonard Barrymore, vjerojatno najbogatiji čovjek Bower Gardena. Njegova banka bijaše jedina zgrada u mjestu koja bijaše građena od opeke. Kad je posao bio u pitanju, nije znao za milost, i mnogi su mali rančeri propali jer nisu mogli otplatiti dug. Mark, njegov mlađi brat, bijaše besposličar. Zivio je od bratove pomoći. Barem je tako bilo prije deset godina.

Ušao je u salun. MacBaine mu pride. Donio je piće i šutke ga stavio pred Hagertyja, no odmah se udaljio. Hagerty popije piće i pođe kući.

Ostatak dana proveo je preturajući po ladicama i drvenim sanducima. Svaka je pronađena stvarčica budila uspomene na prošle dane.

* * *

Vozač poštanskih kola bijaše šutljiv čovjek. Nije s Hagertyjem progovorio ni pet-šest riječi. Neprestano je gledao na put pred sobom i žvakao duhan. Hagertyju je to odgovaralo, jer ni njemu nije bilo do razgovora. Držeći pušku među koljenima, udobno se namjestio na sjedalu i gledao lijevo i desno.

U kočiji se vozilo samo dvoje putnika: ridokosi kauboj koji je od samog početka putovanja spavao, te mlada djevojka koja je putovala do posljednje stanice, Blankladea.

Uz škripu kotača te podigavši pravi oblak prašine, poštanska kočija zaustavi se pred salunom u Dartlayu.

– Dartlay! – prodere se vozač.

– Krećemo dalje za deset minuta!

Skočio je odmah na zemlju i otišao u salun. Hagerty se dvoumio nekoliko trenutaka, a onda i on siđe te pođe za vozačem. Iza njega iz kočije izide ridokosi kauboj. Protegnuo se i ogledao oko sebe, a onda i on uđe u salun.

Vozač je već uzeo svoje pivo i sjeo za stol. Hagerty pride šanku i naruči i on pivo. Otpije gutljaj i nadlanicom obriše pjenu s usana. Pripali cigaretu i nasloni se leđima na šank.

Pokretna vrata saluna rastvoriše se. Uđe Brottain. Hagerty opsuje u sebi i okrene se šanku. Brottain ga i ne pogleda. Popio je piće i platio. Pogledao je ispod oka Hagertyja, čak se činilo da će mu prići, ali onda ipak skrene pogled, popravi opasač i izide. Ridokosi kauboj također izide.

Hagerty olakšano uzdahne. Baci novac za piće na šank i ugasi cigaretu.

Začu se odjednom krik s ulice. Žena!

Brottain, proleti Hagertyju kroz glavu. Opsuje u sebi i potrči prema vratima. I vozač kočije skoči na noge i pođe za njim.

Vrata poštanske kočije bijahu otvorena. Djevojka se držala za njih. Brottain priđe ridokosom kauboju i udari ga nadlanicom preko usana. Kauboj se zatetura i udari leđima o zid saluna. Brottain priskoči i još ga jedanput udari. Kauboj zastenje i sruši se na tlo.

— Brottaine! — urlikne Hagerty.

Brottain prezrivo pogleda kauboja koji je klečao na zemlji držeći se za okrvavljeni nos, a onda se polako okrene.

— Što hoćeš? — osorno upita.

Hagerty bez riječi priđe kauboju. Uhvati ga ispod pazuha i pomogne mu ustati. Kauboj obriše nos i krene prema kočiji. Brottain stane pred njega.

— Ostavi ga na miru! — zapovijedi mu Hagerty opasno tiho.

Brottain ga pogleda u nevjerici, a potom polako približi ruku dršku revolvera.

— Nosi se k vragu, Hagerty! — procijedi on. Lice mu postade pepeljastosivo. — Zašto se miješaš u ono što te se ne tiče?

Hagerty također primakne ruku oružju.

— Varaš se, Brottaine — mirno reče — ovo me se tiče! Ja sam pratilac poštanske kočije, a ovaj čovjek njome putuje... Pusti ga da prođe!

Brottain ga bezizražajno pogleda, onda se polako pomakne u stranu i propusti kauboja. Usne mu se razvukoše u zloban osmijeh.

— Nikad mi se nisi dopadao,

Hagerty — izjavi. — Uvijek si mi bio odvratniji u uvijek sam mrzio da mi se netko miješa u poslove. Nosi se k vragu!

Hagertyjev izraz lica ni najmanje se ne promijeni. Znao je Brottaina kao naprasitog čovjeka i očekivao je ovakvu njegovu reakciju. Već ga je mnogo puta vidio ovako bijesna u Yumi i nijedanput se nije smirio dok nije istjerao neku svoju pravdu dokraja, makar pritom bio i poražen. Mnoge je dane zbog toga proveo u samici.

Brottain je bio udaljen od njega tek dva-tri koraka. Polako je savio i ispružio prste. Vidjelo se da je napet. Pozorno je gledao protivnika. Iznenada se opusti i odmakne desnicu od revolvera.

— Ne želim pucati — izjavi.

Hagertyju malo odlane. Ali, nije se dao prevariti, znao je da Brottain neće odustati. I, zaista, Brottain munjevito skoči prema njemu zamahnuvši desnicom.

Hagerty ustukne jedan korak i udarac odleti u prazno. Divlje kriknuvši, Brottain podigne nogu i pokuša ga vrhom čizme pogoditi u trbuh, ali Hagerty opet uspije izbjeći udarac. Još nije uzvratio.

Brottain načas zastane. Ubrzano je disao. Snažna su mu se prsa nadimala i spuštala. Onda poskoči i zamahne ljevicom. Hagerty zaustavi udarac, ali istog trenutka osjeti snažan udarac u bradu. Izgubio je tlo pod nogama i pao u prašinu.

No brzo je skočio na noge. Bijesno je pogledao Brottaina koji je jurio prema njemu, uvjeren u svoju pobjedu. Odmah je pročitao Brottainovu namjeru: ponovno će ga pokušati udariti vrhom čizme u trbuh. Hitro je iskoračio, objema rukama uhvatio nogu koja se počela dizati i iz sve je snage podigao nagore. Brottain krikne i pad-

ne na leđa. Munjevito je ponovo skočio na noge, ali bio je ipak pre-
spor. Hagerty je već bio uz njega i
desnicom ga pogodio u bradu.
Brottain strese glavom, ali ostane
na nogama. Hagerty ga još jed-
nanput pogodi desnicom, pa ljevi-
com, a nakon toga slijedio je stra-
hovit udarac laktom u bradu.

Brottainove ruke klonuše. Ha-
gertyjeva mu se ljevica zabila u tr-
buh. Brottain glasno zastenja. Još
jedan udarac desnicom u lice. Po-
put prazne vreće, Brottain se srući
na zemlju i osta nepokretno ležati.

— Možda bi ti bilo bolje da si
povukao revolver — zakreštao je
vozar gledajući nepokretnog Brot-
taina.

Hagerty se okrene. Djevojka i
kauboj stajali su pokraj kočije. Ha-
gerty im pride.

— Zašto vas je napao? — upita
kauboja.

— Počeo je vrijeđati gospođicu
— odgovori kauboj i još jednom
opipa nos. — Pokušao sam mu se
suprotstaviti, ali bezuspješno...

Hagerty opazi kako je djevojka
porumenjela. Opipa bradu na mje-
stu gdje ga je udario Brottain i
osjeti bol. Onda se okrene vozaču i
upita ga:

— Hoćemo li krenuti?

Vozač kimne. Uspne se na koči-
ju i prihvati uzde. Kauboj i djevoj-
ka uđu u kočiju. Hagerty još jed-
nanput pogleda Brottaina, koji se
polako pridigao, a onda se i sâm
popne i sjedne pokraj kočijaša.

Brottain nekoliko puta odmahne
glavom. Pogledao je Hagertya s
mržnjom, ali ne reče ništa. Tetura-
jući se, vrati se u salun.

Kočija krene dalje. Hagerty oda-
hne. Sve je dobro završilo. On pri-
pali cigaretu.

— Dobar si, momče! — reče mu
vozar, i dalje žvačući duhan. —

Pohvalit ću te pred Hartmannom.

Hegerty ne odvрати, samo se
osmjehne.

Ostatak puta protekao je mirno.
Vraćajući se, kočija opet stane u
Dartlayu. Hagerty ostane sjediti na
sjedalu. Nije želio ući u salun. Po-
zorno je gledao oko sebe. Brotta-
ina nije vidio.

Laknulo mu je kad su krenuli
dalje.

Sunce se već približavalo zapa-
du kad su napokon ugledali Bo-
wert Garden. Hagerty tiho zapjeva,
radostan što se putovanje dobro
završilo.

Pomogao je vozaču da ispregne
konje, a onda pođe kući. Odmah je
pošao na spavanje. I sutra ga je
čekao naporan dan — još jedno
putovanje.

VI

Još je bio mrak, i na istoku se
tek naslućivala zora kad je Ha-
gerty došao u poštansku postaju.
Vozač još nije stigao, a nije još bi-
lo nijednog putnika. Negdje u bli-
zini pojetao zakukuriče.

Hagerty opazi svjetlo u Har-
tmannovu uredu. To ga malo za-
čudi. Nije znao da Hartmann dola-
zi ovako rano. Popravio je opasač i
pošao u ured.

Pokucao je i ušao, no zastane na
pragu. Hartmann je sjedio za
stolom, a sučelice njemu, okrenut
leđima, bio je još jedan muškarac.
Hegerty ga je odmah prepoznao.
Bio je to bankar Leonard Barry-
more. Hartmann ustane.

— Udi, Edwarde — reče — i za-
tvori vrata! Upravo tebe čekamo.

Hegerty zatvori vrata. Hartmann
mu rukom pokaže da uzme stolac
i sjedne.

Bankar se okrene u svojem stol-
cu i šutke odmjeri došljaka. Provu-

kao je prste kroz kosu i ispod oka pogledao Hartmanna.

– Jeste li za kavu? – upita Hartmann.

– Pa, mogao bih – odvrati Barrymore.

Hagerty samo kimne glavom.

Hartmann izide. Hagerty i bankar ostadoše sami u sobi. Barrymore je gledao nekamo preda se u neku, samo njemu poznatu točku na zidu. Hagerty ga je nekoliko trenutaka šutke promatrao, a onda se zagleda kroz prozor. Vani se počelo razdanjivati.

Hartmann se vratio, a njih dvojica nisu progovorila ni riječi. Miris kave širio se prostorijom. Svaki uzme šalicu sa stola.

– Hartmanne, jesi li dobro promislio? – upita Barrymore i nakašlje se.

Hartmann otpije gutljaj kave i sjedne.

– Ponudite mi bolje rješenje, gospodine Barrymore, i ja ću ga prihvatiti – odvratio je, siguran u sebe.

Bankar se promisekolji na stolcu, ali ne reče ništa. Hagerty otpije gutljaj kave. Šutke je pogledao u Hartmanna, pa zatim Barrymorea.

– Imate li bolje rješenje? – ponovno se oglasio Paul Hartmann.

– Mislim da nemam – odgovori bankar. Onda je pokazao glavom Hagertya i upitao: – Možeš li jamčiti za njega?

– Naravno da mogu – odvrati Hartmann s prizvukom ljutitosti u glasu. – Da to ne mogu, ne bih vam ni ponudio da prati pošiljku.

Hagerty pažljivo pogleda jednog pa drugog. Pripali cigaretu i povuče dim. Počeo je shvaćati o čemu je riječ.

– Dobro, neka ti bude – napokon je nevoljko odgovorio Barrymore. – Na tvoju dušu!

Hagerty popije kavu i ustane.

– Mogu li i ja napokon čuti oko čega se sporite? – upitao je. – Koliko sam mogao shvatiti, to se tiče i mene.

– Odmah ćeš sve saznati – reče mu Hartmann. – Riječ je o pošiljci novca koju treba prevesti u Gantow. Dugo i opasno putovanje, osobito ako netko sazna da će novac biti poslan. Željeli smo da sve ostane u tajnosti. Zbog toga smo Barrymore i ja noćas prenijeli novac iz njegove banke u postaju i unijeli ga u kočiju. Osim nas trojice, za novac zna samo još Barrymoreov brat Mark koji bi također trebao biti u pratnji.

– Koliko bih trebao zaraditi? – upita Hagerty.

– Dvije stotine – odgovori bankar. – Mislim da je to sasvim dovoljno. To je stotinu dolara na dan!

Hagerty ugasi opušak u pepeljari na Hartmannovu stolu. Bio je zadovoljan ponudom.

– Kolika je vrijednost pošiljke? – upita.

– To se tebe ne tiče! – osorno odgovori bankar. – Tvoj je posao samo da je predaš u banci u Gantowu. I, znaj – iako Hartmann jamči za tebe, reći ću Marku da te drži na oku! Pokušaj li nešto, dobit ćeš metak u glavu.

Hagerty ga prostrijeli pogledom. – Donja mu je usnica vidljivo zadrhtala od ljutnje.

– Ako nemate povjerenja u mene, potražite nekoga drugog – procijedi kroza stisnute zube. – A osim toga, uopće me nije obradovala vijest da će ići i Mark, dapače!

Hartmann skoči na noge. Brzo je prišao i stao između njih. Odgurnuo je Hagertya.

– Smirite se, ljudi! – povika on. – Svađa nas neće nikamo odvesti. Hagerty bijesno opsuje. Prišao je

prozoru i zagledao se van. Bankar ustane sa stolca i stavi šalicu na stol, zatim ponovno sjedne.

– Uradi kako misliš da je najbolje, Hartmanne – izusti uvrijeđeno. – Meni je važno samo da novac stigne tamo kamo je i upućen.

Iznenada skoči na noge, stavi šešir na glavu i izide.

– Mark će doći za pola sata – rekao je na pragu i ne okrećući se.

Vrata za njim ostadoše otvorena. Hartmann im pride, pogleda van, a onda ih zatvori. Vрати se za stol. Uzme šalicu, popije ostatak kave i stavi je pored bankarove na stol. Onda pripali debelu cigaru. Hagerty se odmakne od prozora i okrene prema Hartmannu.

– Postoji li vjerojatnost da bismo mogli biti napadnuti? – upita poluglasno.

– Ne znam, zaista ne znam, Edwarde – odgovori Hartmann. – Tko bi to mogao znati! Nastojali smo da sve ostane u tajnosti. Mislim da smo uspjeli, ali u to se čovjek nikada ne može potpuno pouzdati. U svakom slučaju, preporučujem ti da neprestano držiš prst na okidaču.

– Tako ću i učiniti... i nadati se da će se sve dobro završiti, da mi Mark neće stvarati neprilike!

– Mislim da možeš biti miran. Leonard će mu zacijelo zaprijetiti, budući da je novac u pitanju, i on će biti miran. A morat će poslušati brata. Napravi li neku glupost, Leonard bi ga mogao lišiti novca koji mu daje. Znaš i sam kakav je kad je o novcu riječ. Da mu nije brat, i Mark bi loše prošao. Ovako živi na bratovoj grbači.

Hagerty kimne. Izvukao je revolver iz korica i provjerio jesu li svi meci u bubnjiću, potom ga opet vrati.

– Mislim da imaš pravo – reče. Budući da neću biti u gradu dva dana, pošalji nekoga da nahrani i napoji mojega konja. Ostavio sam ga kod kuće.

– Ne moraš se brinuti. Poslat ću nekoga da ga dovede ovamo. Tu će imati dovoljno i sijena i vode, a i bit će na sigurnijem mjestu. Nitko ga neće moći ukrasti.

Ugasio je cigaru i izišao iz ureda. Nedugo zatim vrati se i sjedne na stol.

– Mark već stiže – reče. – Bit će ovdje za nekoliko minuta. Možete odmah krenuti.

– Ide li još netko s nama?

– Samo kočijaš, onaj s kojim si jučer putovao do Blankladea. Barrymore je navaljivao da bude i putnika kako bi bilo manje sumnjivo, ali nisam to dopustio. Ne želim da netko nevin strada zbog njegova novca, ako budete napadnuti. Njegov će brat biti jedini putnik.

– Nemoj mi spominjati napad, nadam se da će se sve dobro završiti.

– I ja se nadam – reče Hartmann.

Izišli su u dvorište. Konji su već bili upregnuti. Kočijaš je sjedio na svojem mjestu. Mark Barrymore stajao je pokraj kočije i pušio.

Bio je vrlo nalik bratu, možda malo snažniji. Ali, imao je na sebi nešto po čemu se razlikovao od brata – nisko pripasan revolver na desnom bedru. Kroz otvorena vrata, na sjedištu se vidjela puška.

Opazio je Hartmanna i Hagertyja kako mu prilaze. Ispustio je opušak na tlo i zgazio ga. Mrko je odmjerio Hagertyja od glave do pete.

– Moj je brat poludio – procijedi poluglasno.

Hagerty ne odvrati. Barrymore ga posprdno pogleda, a zatim se okrene Hartmannu.

– Možemo krenuti – reče.

Hartmann pokaže Hagertyju da zauzme svoje mjesto. Ovaj se odmah uspne i sjedne pokraj kočijaša. Barrymore uđe u kočiju i udobno se namjesti na sjedištu.

Kočijaš trgne uzde i kočija krene. Barrymore dodirne vrhovima prstiju obod šešira. Hartmann mu odzdravi na isti način. Kočija iziđe iz dvorišta postaje i krene glavnom ulicom. Kočijaš potjera konje u trk.

Šerif je upravo izlazio iz ureda kad je kočija prolazila. Već je htio podignuti ruku i odzdraviti kočijašu, koji je podigao šešir visoko u zrak, a onda prepozna čovjeka koji je sjedio pokraj njega – Hagertyja. Opsuje sebi u bradu uputi se prema salunu.

Kad se Hagerty ogledao, Bower Garden već se gubio u daljini, i kuće su postale tako male da su se jedva vidjele, čak i crkveni zvonik. Podigao je pogled prema nebu. Nigdje nije bilo ni najmanjeg oblačka. Svagdje samo plavetnilo. Dan će opet biti paklenski vruć.

Kočijaš bijaše šutljiv, kao i pret hodnog dana. Samo je prebacivao duhan s jedne strane usta na drugu, i od vremena na vrijeme pljunuo. Hagerty provjeri je li puška napunjena i onda je stavi među koljena.

Nakon nekoliko kilometara, put postade kamenit, pa je kočijaš morao usporiti. Mark Barrymore nekoliko je puta glasno opsovao kad bi kotač naišao na kamen. No uskoro je cesta opet postala ravni ja, pa konji pojuriše u trk.

Predjel kroz koji su prolazili bijaše slabo naseljen. Tek bi tu i tamo prošli pokraj neke male farme,

ili bi u daljini ugledali dim što se dizao iz dimanjaka neke kuće koju su nazirali u daljini. I onda opet svagdje oko njih – nepregledna prerija, trava i poneko usamljeno drvo. I tamo u daljini, plavičasti obrisi brežuljaka, prema kojima je vodila cesta čiji se kraj nije vidio. Gubio se u titranju vreloga zraka.

Hagerty je navukao šešir duboko na oči da bi se zaštitio od sunčeve svjetlosti. Činilo se da je potpuno opušten i da drijema. No, ispod oboda šešira pozorno je gledao preda se. Pušku je stavio u krilo, neprestano držeći kažiprst na okidaču.

Negdje oko podneva stigoše u poštansku postaju u Lautonu. Bijaše to niska drvena zgrada, malenog dvorišta, s dugačkom, niskom stajom. Sve je bilo maleno i neugledno, kao i sâm Lauton, naselje od tridesetak kuća.

Nizak, proćelavi muškarac iziđe iz staje i pomogne kočijašu da ispregne konje. Barrymore i Hagerty uđu u zgradu. Sjeli su na dvije strane stola, što dalje jedan od drugoga. Hagerty se namjesti tako da je svakog trenutka kroz otvorena vrata mogao vidjeti kočiju.

Kad je ušao i kočijaš, onaj proćelavi muškarac donese jelo i stavi ga na stol. Šuteći su ručali. Samo bi se Hagerty i Barrymore ponekad pogledali ispod oka.

Odmorili su se jedan sat, a onda upregnuli odmorne konje i krenuli dalje.

Do večeri zaustavili su se samo još jedanput da bi protegli noge i popušili po cigaretu, te odmah nastavili putovanje. U suton ugledaše u daljini poštansku postaju. Hagertyju odlane. Dan je prošao mirno. Nije ih nitko napao, niti je primijetio da ih netko prati. Čini se

da je Barrymore uspio sačuvati u tajnosti polazak pošiljke.

Poštanska postaja nije bila ograđena. Bila je tu, kao i u Lautonu, niska drvena zgrada i dugačka staja, te unaokolo prerija. Pred zgradom su se vidjeli brojni tragovi kotača, koji su ostali u sasušenom blatu.

– Napokon! – kratko reče kočijaš.

Skočio je na zemlju i protegnuo se. Hagerty također side. Ušli su u kuću.

Opasan pregačom, muškarac četrdesetih godina nešto je miješao u pocrnjelom kotlu koji je visio nad otvorenim plamenom. Kad su se vrata otvorila, kratko se ogleđao i promrmljao nešto nerazumljivo, a što je trebao biti pozdrav.

Kočijaš i Hagerty sjednu. Barrymore ne uđe u prostoriju, već ostane stajati naslonjen na dovratak, gledajući van. Hagerty osjeti neku uznemirenost.

– Dolazi li netko? – upita.

Ne okrećući se, Barrymore odmahne glavom. Još je neko vrijeme gledao van, a onda napokon uđe i zatvori vrata.

Večerali su ne progovorivši ni riječi, a onda čovjek zaposlen u postaji skupi posude i opera ga.

– Idem odmah na spavanje – izjavi kočijaš i protegnu se. – To bih preporučio i vama. Najbolje bi bilo da ujutro krenemo čim svane.

– Kada možemo stići u Gantow? – upita Hagerty.

– Ako krenemo u zoru, bit ćemo tamo oko deset. Bilo bi dobro da stignemo prije podneva, dok je vrućina još podnošljiva. Hajde, laku noć!

Nedugo zatim, muškarac zaposlen u postaji prebaci pregaču preko naslona stolice i također ode u krevet.

Hagerty i Barrymore ostadoše sami. Šuteći, pušili su cigarete.

– Trebali bismo stražariti cijelu noć – prvi se oglasi Hagerty. – Iako nisam nikoga opazio, nije isključeno da nas je netko pratio i da nas, možda, namjerava napasti dok spavamo. Moramo biti oprezniji. Hoćeš li stražariti prvi? Ili da ja budem na straži do ponoći, a onda da te probudim?

– Stražarit ću cijelu noć, i to sâm! – odvrati osorno Mark Barrymore. – Nemam povjerenja u tebe! Moj je brat bio lud što je uopće prihvatio da i ti pođeš. I ja sâm bio bih dovoljan.

– Nosi se k vragu, Mark! – odbrusi ljutito Hagerty.

Ustade i pođe k vratima kroz koja je izišao kočijaš. Pretpostavljao je da je tamo soba u kojoj su trebali prespavati. Iza njegovih leđa Barrymore se glasno nasmija, ne krijući zlobu i porugu.

Hagerty napipa u mraku prazan krevet. Skinuo je čizme i otkopčao opasač. Stavio je oružje pokraj uzglavlja i ispružio se na krevetu. Znao je da ne smije tvrdo zaspati i da mora biti oprezan. Mnogo je novca bilo u pitanju.

Nije bio siguran koliko je već dugo ležao, ali ponoć je već zacijelo bila prošla. Polako se podigao na laktove i pažljivo osluhnuo. Doista, u daljini se čuo topot kopita nekoliko konja.

Brzo je obuo čizme i pripasao opasač. Pri svjetlosti mjesečine koja je dolazila kroz prozor, provjerio je da li su svi meci u bubnjiću, a onda opet legne. Stavio je ruke pod glavu i zagledao se u tamni strop. Na krevetu pokraj Hagertyjeva, kočijaš je mirno spavao. Čulo se kako ravnomjerno diše ispod pokrivača.

Jahači se zaustaviše pred vratima. Hagerty zaključí po odjeku kopita da ih je dvojica. Čuo je kako kucaju na vratima i kako im netko otvara. Zacijelo Barrymore. Onda je zavládala tišina.

Hagerty je napeto osluškivao, ali ništa nije mogao čuti. Polako je ustao, pazeći da ne izazove nikakav šum, i prišao vratima. Malko ih je odškrinuo i provirio. Barrymore je sjedio za stolom i pušio, a s njim još dvojica muškaraca.

Onaj što je sjedio zdesna Barrymoreu bijaše snažan poput medvjeda. Nekoliko dugmadi na crvenoj kockastoj košulji bijaše raskopčano, pa su se vidjela snažna, maljava prsa. Imao je sitne, škiljave oči, koje su se jedva nazirale ispod oboda šešira, i malo povijen nos.

Drugi došljak nije bio tako krupan, ali moglo se vidjeti da je također snažan. Imao je nekoliko dana staru bradu. Usko mu je lice bilo izraženih jagodica. Lijevom se rukom nalaktio na stol, a desnicu je držao ispod stola. Iako to nije mogao znati, Hagerty se nije mogao oteti dojmu da taj čovjek nosi revolver vrlo nisko. Bilo je u njemu nečega što je odavalo da je vičan rukovanju oružjem.

Hagerty odjednom shvati da došljak gleda prema vratima iza kojih je on stajao. Dvoumí se nekoliko trenutaka, a onda otvori vrata i uđe. Barrymore, koji bijaše okrenut leđima, ogleda se preko ramena i naglo zgnječi opušak u pepeljari. Hagertyju se činilo da je to učinio prilično bijesno. I onaj snažni starac također odmjeri Hagertyja.

Hagerty pride kaminu. Okrenuo je leđa vatri i popravi opasač.

Nitko još nije progovorio ni riječi. U zraku se osjećala napetost.

Metalni zvuk zapinjanja kokota odjekne kao prasak biča kroz tišinu.

Hagerty se trgne kao oparen. Snažni došljak glasno se nasmije. Njegov prijatelj izvuče desnicu ispod stola. U njoj je držao revolver čija je cijev bila uperana u Hagertyja. Odgurno je stolicu i ustao. Hagerty je imao pravo: ovaj je čovjek nosio revolver vrlo nisko.

— Baci oružje! zapovijedi on promuklim glasom.

Hagerty opsuje u sebi. Grozničavo je razmišljao, ali nije mogao pronaći izlaz. Uzdahnuo je i s dva prsta uzvatio držak revolvera. Izvukao je oružje iz navlake i bacio ga pred sebe. Njegov prijatelj ustane i uzme revolver s poda. Zataknuo ga je za pojas i ponovno sjeo.

— Hoćemo li, Palphe? — upita on.

Njegov drug kimne. Pokazao je vrhom cijevi Barrymoreu da ustane i stane uz Hagertyja. Ovaj poslušno izvrši zapovijest. Snažni došljak izvuče revolver iza pojasa. Široko raširivši noge, uperio ga je u Hagertyja i Barrymorea.

— Idi po novac, Ralph — reče potom. — Ja ću paziti na ovu dvojicu i ako se još netko probudi.

Ralph kimne i brzo iziđe. Hagerty pogleda ispod oka Barrymorea. Ovaj ničim nije pokazivao ni najmanje uzbuđenja što će bratov novac biti pokraden.

Izvana se čulo kako se otvaraju vrata kočije. Nekoliko trenutaka poslije, Ralph glasno opsuje. Njegov prijatelj pritrči prozoru i proviri van.

Hagerty skoči prema njemu. Razbojnik se munjevito okrene i istog trenutka povuče okidač. Revolver zagrmi. Metak proleti Hagertyju ispod pazuha.

Gorostas nije imao vremena da još jednom puca. Hagerty se munjevito sagne i zabije glavu u razbojnikov trbuh. Div glasno zaste-
nje i ustukne nekoliko koraka. Brzo je podigao revolver, ali ipak je bio prespor.

Hagerty je već bio uz njega. Munjevito je podigao nogu i vrhom čizme udario razbojnikovu ruku. Gorostas zaječi, a oružje u visokom luku odleti u kut sobe. Hagerty ga istoga trenutka pogodi u vrh brade.

Razbojnik zatrese glavom, a onda rikne poput razbjesnjela bika. Skočio je prema Hagertyju pokušavajući ga uhvatiti u svoj čelični zagrljaj. Hagerty se pokušava pomakći u stranu, ali nije uspio. Div udara u njega svom silom, i Hagerty osjeti kako gubi tlo pod nogama. Padajući, opazi Marka Barrymorea kako još stoji pokraj kamina.

— Uzmi oružje, Mark! — krikne Hagerty.

Pao je na leđa. Još jedanput divlje kriknuvši, razbojnik se baci na njega. Hagerty se munjevito pomakne u stranu. Ponesen težinom, div iz sve snage prsima udari u pod i zaječi.

U tom se trenutku na vratima pojavi njegov prijatelj Ralph. Odmah je shvatio što se događa. Trgnuo je revolver iz opasača i nanišanio u Hagertyja koji je, oslonjen na desnicu, pokušavao ustati.

Odjeknuo je pucanj.

Ralph divlje krikne. Kao da ga je udarila neka golema, nevidljiva ruka, poskočio je unatrag i zateturao se. Oružje mu ispadne iz ruke. Košulja mu je na prsima postajal sve crvenija. Na licu mu se pojavi izraz bola. Zaljuljao se i srušio na leđa, te ostao nepokretno ležati.

Kočijaš je stajao na pragu sobe u kojoj je spavao. Imao je na sebi

samo duge gaće i potkošulju. U rukama je držao Hagertyjevu pušku iz čije se cijevi dizao tanak trak dima. Prostorija je zamirisala na barut.

Hagerty skoči na noge. Oslonjen na laktove, golemi je razbojnik unezvijereno gledao oko sebe. U očima mu se vidio strah. U kutu je još ležao njegov revolver. Hagerty krene prema njemu da ga uzme.

Tada odjekne još jedan pucanj.

Hagerty zastane. Bio je udaljen još samo dva-tri koraka od oružja. Polako se okrenuo.

Na kočijaševu licu bijaše čudan izraz, neka mješavina bola i iznenađenja. U desnom kutu usana pojavi se krv. Crvena mrlja na prsima postajala je sve veća. Puška mu klizne iz ruku i padne na pod. Kočijaševa se usta otvore, ali iz njih iziđe samo neki nerazgovjetan glas. Zastenjao je i srušio se na koljena. Ostao je tako nekoliko trenutaka, a onda se zaljulja i sruši na pod.

Hagerty ga je bez riječi gledao, onda polako skrene pogled ulijevo. Tiho je opsovao.

Mark Barrymore i dalje je stajao na istome mjestu, a u ruci je držao revolver. Otkočio ga je i uperio u Hagertyja. Usne mu se razvukoše u osmijeh. Uživao je u Hagertyjevu iznenađenju.

— Zašto me tako gledaš? — Posprdno ga upita, oponašajući Hagertyjev izraz lica.

Golemi razbojnik ustane, ode do revolvera i uzme ga. Pride Hagertyju i grubo ga gurne na sredinu sobe.

— Dosta je, Spoonere! — oštro zapovjedi Barrymore. — Dovedi onog čovjeka koji radi u postaji. Ne želim još jedno iznenađenje poput ovoga kad vas je kočijaš za-

malo poubijao. Ponijeli ste se kao početnici!

Gorostas nije proturječio. Pogните glave ode u drugu sobu i istjera onoga čovjeka, zatim stane pokraj Barrymorea.

— Pazi na ovu dvojicu — zapovijedi bankarov brat. — I pazi da te Hagerty opet ne iznenadi!

Krenuo je prema izlazu, a onda zastane. Pokazao je vrhom cijevi dvojici zarobljenika da iziđu.

— Ići ćete s nama — reče. — Bit ću sigurniji kad vas budem imao na oku.

— Što ćeš učiniti s nama? — upita Hagerty.

— Morat ću vas pobiti — hladno odvrati Mark Barrymore. — Sâm si kriv, Hagerty! Želio sam to izvesti tako da izgleda kao pljačka. Ralph i Spooner odnijeli bi novac, i kasnije bismo ga podijelili. Ali, zabrljali su, pa sam se i ja morao umiješati.

— I sada ne smiješ ostaviti svjedoke — dopuni ga Hagerty.

— Vidim da brzo shvaćaš — naceri se Barrymore. — Izlazite!

Sva četvorica iziđoše. Obasjana svjetlošću mjesečine, kočija je stajala uza zid staje. Vrata bijahu otvorena. Barrymoreove oči pohlepno bljesnuše.

— Dosta mi je Leonardove milostinje — procijedi on. — Spoonere, pazi na ovu dvojicu! Pogledat ću što je to pronašao Ralph kad je onako opsovao. Glupan, zacijelo nije mogao otvoriti sanduk!

Spooner gurne zarobljenike prema sredini dvorišta, a Barrymore uđe u kočiju.

Čulo se kako je kresnuo žigicu, i slabašna svjetlost obasja unutrašnjost kočije. Trenutak kasnije, čulo se kako je i Barrymore bijesno opsovao. Šibica se ugasi, i Barrymore iziđe iz kočije.

I pri slaboj svjetlosti mjesečine vidjelo se kako mu se izraz lica promijenio. Lice mu se izobličilo od bijesa. Ubrzano je disao. Brzo je prišao Hagertyju i gurnuo mu cijev revolvera pod nos. Otkoči revolver.

— Sto mu gromova, Hagerty — zareža bijesno — kakva je to lakrdija? Gdje je novac?

— Nemam pojma — odgovori iskreno Hagerty. — Zar nije u sanduku, u kočiji!?

Barrymoreove se usne stisnuše u tanku crtu.

— U sanduku je samo novinski papir — procijedi on kroza stisnute zube. — Ti si uzeo novac! Posljednji te put pitam: gdje je novac?

— Ne znam, zaista ne znam!

Mark Barrymore odmakne se jedan korak. Ruka u kojoj je držao oružje drhtala je od bijesa.

— Nosi se u pakao, Hagerty! — prozbori opasno tiho. — Nitko neće mene vući za nos, pobit ću vas kao pse!

Hagerty je nemoćno stajao i gledao pobjesnjeloga Barrymorea. Muškarac zaposlen u postaji glasno krikne. Odjednom skoči i počne trčati udesno.

Barrymoreovo se lice iskrivi od mržnje kad je podigao revolver i nanišanio.

Hagerty je znao da je ovo kraj. Više nije imao što izgubiti. Munjevito je skočio na Barrymorea. Uhvatio ga je za ruku i trgnuo nagore.

Oružje zagrmi, no metak odleti u zrak.

— Pucaj, Spoonere, pucaj! — vrisnu Barrymore, pokušavajući se oteti iz Hagertyjeva zagrljaja.

Golema ljudina zbunjeno je gledala preda se. Dva su se muškarca hrvala pred njim. Nije se usudi-

vao pucati da ne bi pogodio Barrymorea.

Hagerty čvrsto stegne protivnika za nadlakticu, ne dopuštajući mu da potegne okidač. Laktom lijeve ruke iz sve ga snage udari u lice.

— Dovraga, Spoonere, pucaj! — zavapi još jedanput bankarov brat.

Div je još neodlučno stajao. Dvo-umio se nekoliko trenutaka, a onda pritrči Hagertyju i Barrymoreu. Hagerty se nađe pred njim. Spooner visoko podigne revolver da bi drškom zadao udarac.

Hagerty opazi njegov pokret. Snagom očajnika, on povuče Barrymorea u starnu i gurne ga na gorostasa, ne ispuštajući ruku s revolverom.

Mark Barrymore se sudari s divom, i ovaj se zatetura. Hagerty dohvati Barrymoreovu ruku s obje svoje i svom je snagom udari o podignuto koljeno. Bankarov brat krikne od bola i ispusti revolver. Hagerty je istoga trenutka privuče k sebi i zgrabi ljevicom oko vrata.

— Odbaci revolver, Spoonere — viknu — ili ću ga zadaviti! Brzo!

Ali, gorostas se nije dao zbuniti. Poput bika zaletio se prema Hagertyju. Ovaj je grozničavo razmišljao. Znao je da ima samo jedan izlaz.

Sačekao je da mu se ljudina približi na samo korak ili dva, a onda je pustio Barrymorea i iz sve ga snage gurnuo prema divu. Istoga se trenutka bacio prema Barrymoreovu revolveru koji je ležao na zemlji, udaljen dva-tri koraka.

Brzinom začuđujućom za svoju težinu, ljudina odskoči u stranu i izbjegne Barrymorea. Tada opazi Hagertyja koji je već dohvatio revolver. Divlje kriknu i povuče okidač.

Istog trenutka zapuca i Hagerty. Dva se pucnja stopiše u jedan.

Spooner se trgne. Njegov metak odleti nekamo u noć. Na licu mu se pojavi izraz bola i grča. Stegnuo je zube i još jednom nanišanio.

Hagerty povuče okidač. Gorostas krikne, uhvati se za glavu i sruši kao pokošen.

Hagerty skoči na noge. Mark Barrymore munjevito pogleda prema njemu, zatim mrtvog Spoonera, pa opet Hagertyja, a onda Spoonerov revolver. Skoči prema njemu.

— Stani, Mark! — viknu Hagerty.

Barrymore ga ne posluša. Dohvatio je držak revolvera i otkotrljao se ustranu. Ne gađajući mnogo, zapuca prema Hagertyju, ali metak odleti visoko iznad cilja.

— Stani, Mark! — još ga jednom pozvao Hagerty. Predaj se!

Mark zastade, osloni se na lijevo koljeno i nanišani. Lice mu se iskrivilo od mržnje. Hagerty shvati da je Markov um poremećen. Htio je opljačkati rodenoga brata, ali nije uspio, a sada će Leonard saznati istinu. Sve se to, vjerojatno, izmiješalo u njegovoj glavi dok je pritiskao okidač.

Hagerty je znao da više nema izbora. Bilo je — ili on, ili Mark. Povukao je okidač.

Mark se trgne kao oparen. Ruka mu klonu. Pokušao ju je opet podići, ali nije imao snage. Oružje mu ispade iz ruke. Činilo se da će zakoračiti prema Hagertyju, ali ga noge više nisu slušale. Uhvatio se za prsa, zastenjao i srušio u prašinu. Bio je mrtav.

U zraku se osjećao opori miris baruta.

Hagerty pride mrtvom Spooneru. Izvuče svoj revolver iz mrtvačeva pojasa i gurnu ga u navlaku. Markov revolver, kojim je pucao, baci na tlo.

Ogleda se oko sebe. Opazi fenjer obješen na niski krov staje. Krenuo žigicu i pripali stijenj, a potom uđe u kočiju.

Na podu je ležao otvoreni sanduk. U njemu ne bijaše ni jedne jedine novčanice, samo novinski papir. Tiho je opsovao. Što je to htio Leonard Barrymore? Odjednom je probljedio. Shvatio je da bi mogao biti optužen za nestanak novca.

Muškarac zaposlen u postaji stajao je pokraj leša Marka Barrymorea. Hagerty mu pride.

– Kako se zovete? – upita ga.

– Drayton – odgovori muškarac. – Zašto?

Hagerty ugasi fenjer i stavi ga na zemlju. Duboko je uzdahnuo i pripalio cigaretu.

– Nedavno sam se vratio s izdržavanja kazne, iz zatvora – teško izgovori dvije posljednje riječi. – Jedva sam dobio posao...

Napravio je stanku i povukao dim. Pokazao je glavom na Barrymoreov leš.

– Ovo je brat bankara čiji je novac trebao biti u sanduku u kočiji – nastavi. – Nisam siguran da će mi u Bowert Gardenu povjerovati svaku riječ, osobito ne šerif. Gleda me mrko otkako sam se vratio.

Drayton je pozorno slušao svaku riječ i kimao glavom. Kad je Hagerty završio, reče:

– Doimaš se iskreno, momče! Rado bih pošao s tobom, ali ne znam kako ću ostaviti postaju...

– Zar nemate nekog prijatelja ili rodaka? To je samo dva dana.

Drayton je dugo razmišljao.

– Dobro, momče – napokon progovori. – Čim svane, otići ću u Gantow. Imam tamo prijatelja. Ako bude pristao da me zamijeni u postaji dok se ne vratim, poći ću s tobom.

Hagerty olakšano uzdahne.

– Stavimo ove nitkove u kočiju. I kočijaša! – nastavi Drayton. – Kočijaš i bankarov brat su iz Bowert Gardena, je li? Tamo bi trebali biti i sahranjeni. A ova dva nitkova treba predati šerifu. Tko zna, možda su ucijenjeni, pa ćemo za njih dobiti koji dolar!

– Ako nešto bude, dajem vam sve, do posljednjeg centa – reče mu Hagerty.

– Nećemo više o tome – odmahnu Drayton rukom. – Stavimo ih u kočiju, pa ću skuhati kavu. Poslije svega, zacijelo više nećemo moći zaspati.

VII

Čuvar zakona glasno prokune kad se kočija zaustavila pred uredom. Čim je vidio da Hagerty sjedi na kočijaševu mjestu, a uz njega neki nepoznat muškarac, znao je da se nešto dogodilo. Popravi opasac i iziđe.

Hagerty skoči na zemlju i stane pokraj kočije.

– Što se dogodilo? – upita ga čuvar zakona.

Umjesto odgovora, Hagerty otvori vrata kočije i pokaže rukom u unutrašnjost. Dvoumeći se nekoliko trenutaka, čuvar zakona ipak pride. Pogleda u unutrašnjost kočije: unutra su bila četiri mrtvaca! Šerif glasno opsuje i ustukne jedan korak.

– Ova dva nitkova pokušala su vas opljačkati? – tiho upita.

Hagerty polako zatvori vrata i reče:

– Pozovite Hartmanna i Barrymorea, mislim da bi i oni morali biti prisutni. Onda ću sve ispričati. Ovaj čovjek koji sjedi gore, na kočiji, potvrdit će svaku moju riječ.

Šerif se zagleda u njega, a onda

bijesno lupi stisnutom šakom o dlan lijeve ruke.

— Uđite u ured — reče. — Odmah ću ih pozvati. Zapravo, morat ću otići samo po Hartmanna jer vidim da bankar dolazi. Zacijelo je opazio kočiju.

Brzo je otišao prema poštanskoj postaji, ne sačekavši Barrymorea. Shvativši da se nešto dogodilo, nekoliko se prolaznika znatiželjno zaustavi pred uredom. Bankar se progura između njih i pride Hagertyju.

— Jeste li sretno stigli? — upita, a onda mu se lice odjednom smrknje. Ogleda se oko sebe. Glas mu postade toliko tih da se jedva mogao čuti: — Gdje je Mark? Gdje mi je brat?

Hagerty duboko uzdahne i pokaza glavom prema kočiji. Bankar brzo pride i otvori ih. Probljedio je i ustuknuo jedan korak. Širom otvorenih usta gledao je u unutrašnjost. Znatiželjnici su se gurali oko njega. Onda bankar zatvori vrata i pride Hagertyju. Bijaše blijed, kao da u njegovu licu nije bilo ni kapi krvi. Činilo se da će nešto reći, a onda spusti pogled i zagleda se u zemlju.

Hagerty ugleda Hartmanna i šerifa kako se žurnim koracima približavaju. Pričekao ih je, a onda svi uđoše u ured. Mnoštvo znatiželjnika nije se razilazilo. Dapače, još su neki pristizali.

Šerif, bankar, Hartmann i Drayton, očevidac svega što se dogodilo, sjeli su a Hagerty ostade stajati. Polako, pazeći da ne ispusti nijednu pojedinost, ispričao im je sve što se dogodilo od polaska iz Bowerth Gardena pa do sukoba u poštanskoj postaji.

Bankarovo blijedo lice kao da je postalo još blijede kad je čuo da ga je rođeni brat pokušao opljačkati.

Nemoćno je odmahivao glavom, a onda prekrije lice dlanovima i glasno zastenje.

— Ne mogu vjerovati — istisnu promuklo.

— Sve je istina, od riječi do riječi — potvrdi Drayton Hagertyjeve riječi.

Zavlada duga tišina.

Onda bankar polako podignu pogled. Provuče prste kroz kosu i ustade. Ramena mu odjednom postadoše pogrbljena, kao da je na njima neki golem teret. Bez pozdrava, uputi se prema vratima.

— Samo trenutak! — zaustavi ga Hagertyjev glas. — Želim saznati što je s novcem.

— I mene to zanima — oglasi se i šerif.

Bankar se polako okrenu. Pogled mu bijaše prazan.

— Novac? — upita gotovo sa čuđenjem. — Novac je već u Gantowu... Kočija je bila samo mamac, a ja sam ga noćas prevezao drugim kolima, osobno...

Otvorio je vrata i izišao na nogostup. Znatiželjnici se razmaknuše da bi mogao proći.

U uredu zavlada turobna tišina. Šerif prvi ustane sa stolca. Izvadio je iz džepa vrećicu duhana i smotao cigaretu.

— Tko bi to očekivao od Marka — tiho je kazao i kresnuo žigicu o stol.

Hartmann i Drayton, također ustanu.

— Mislim da bismo mogli poći — reče Hartmann. — Ovdje više nismo potrebni. Edwarde, otjeraj kočiju u postaju! Ja ću poći pješice i usput posjetiti pogrebnika.

Hagerty kimne. Svi iziđoše. Dva su muškarca upravo iznosila mrtvog Marka Barrymorea iz kočije. Jedan ga je uhvatio ispod pazuha,

a drugi za noge. Poneseše ga prema banci.

Hagerty ih isprati pogledom, onda se uspne na kočiju i prihvati uzde. Drayton sjedne pokraj njega.

Sve više i više znatiželjnika skupljalo se pred uredom i na ulici, te u živom razgovoru nastojalo pro-
niknuti što se dogodilo.

– Vidjet ću da li danas neka kočija vozi u Gantow – reče Hagerty Draytonu. – Ako je nema, iznajmit ću neka kola i odvesti vas. I, mnogo vam zahvaljujem! Tko zna da li bi mi bankar i šerif povjerovali bez vašeg svjedočenja.

– Nije vrijedno spomena – nehajno će Drayton i odmahne rukom. – Jedino mi je žao što šerif nije prepoznao onu dvojicu otpadnika. Vjerojatno nisu ucijenjeni. Očekivao sam da bih mogao nenadano zaraditi koji dolar.

Hagerty potjera konje.

* * *

Jedan sat kasnije, Hagerty uđe u salun. Osjećao je olakšanje što je sve dobro završilo. A i Drayton već bijaše otišao kući redovitom linijom za Gantow.

Salun bijaše pun muškaraca koji su glasno razgovarali. Činilo se da su se svi s ulice preselili ovamo. Dolazak kočije sa četiri mrtvaca bio je glavna tema razgovora. MacBaine jedva je dospijevao sve poslužiti.

Hagerty se progura do šanka. Začudo, MacBaine mu odmah priđe i donese pivo. Šutke ga je stavio pred Hagertyja i otišao poslužiti nekog plavokosog kauboja koji ga je dozivao s drugog kraja šanka.

Hagerty otpije dug gutljaj piva. Još je u ustima osjećao okus prašine. Pripali cigaretu, otpije još jedan gutljaj, a onda se okrene i nasloni leđima na šank. Otpuhne dim.

Odjednom mu se lice smrkne. Gurajući se kroz mnoštvo, šanku je prilazio Kincade. U tom trenutku, i on primijeti Hagertyja. Načas je zastao, a onda krene dalje.

Zastao je na dva-tri koraka udaljenosti i podbočio se. Odmjeri Hagertyja od glave do pete.

– Što ubojica Dana Stowela radi među nama!? – vikne glasno. – Ljudi, ubojica je u salunu!

Odjednom nastane grobna tišina. Svi su gledali u Hagertyja. Ljudi koji su stajali pokraj njega polako se odmaknuše ustranu.

– Istjerajmo ga van! – ponovno se oglasio Kincade.

Nitko se ne ogłosi. Kincade se u nevjerici ogleda oko sebe, a onda se kiselo osmjehne.

– Zašto to ti ne pokušaš, Kincade? – opasno tiho upita ga Hagerty. Osjetio je kako u njemu raste bijes.

Kincade malo nakrivi glavu. Gledao je Hagertyja ravno u oči.

– Misliš da ne znam zašto si se vratio? – procijedi bijesno. – Ali, nikada nećeš dobiti Elaine! Ona je moja žena?

Hagerty duboko udahne da bi se smirio.

– Ti si lud, Kincade – polako reče. – Ako je Elaine odlučila da izabere tebe, to je njena odluka. Neka joj bude! Drugo je pitanje da li je pogriješila.

– A što je trebala učiniti? – Podrugljivo se nasmije Kincade. – Čekati ubojicu koji će deset godina provesti u zatvoru u Yumi?

– Ne želim se prepirati s tobom – prekine ga Hagerty, okrene se i baci novac na šank. – Imam dovoljno svojih briga!

U Kincadeovim očima bljesne neki čudan sjaj.

– Nikada se više nemoj približiti mojoj ženi, Hagerty! uzvikne lju-

tito. – I nemoj se zavaravati da te voli. Nikad te nije ni voljela, bio si samo naivna budala!

– Nosi se k vragu, Kincade! – reče Hagerty s gađenjem. – Zamaraš me svojim pričama.

Krenuo je prema izlazu, ali Kincade mu presiječe put.

– Nitko me neće slati do vrata, nitko! – vikao je. To znači – ni ti, Hagerty!

Ljutito je stegnuo pesnice. Hagerty ga šutke odmjeri, a onda zakorači ustranu da ga zaobiđe.

– Ako želiš gužvu, potraži nekoga drugoga – reče mu.

Prošao je pokraj Kincadea, no odjednom osjeti ruku na ramenu. Munjevito se pomaknu u stranu, i Kincadeov udarac odleti u prazno.

Hagerty se brzo okrenu. Kincade je već išao prema njemu. Hagerty zamahnu i prije nego što je Kincade shvatio što se događa, dobio je udarac u bradu.

Zastenjao je i zateturao se. Iza njega bila je stolica. Saglebo se i pao preko nje. Zatresao je glavom i oslonio se na lakat lijeve ruke. U pogledu mu se vidjela neskrivena mržnja i prijetnja. Ustao je i oprezno pošao prema Hagertyju.

– Dosta je bilo!

Kincade zastade. Hagerty se ogleda preko ramena. Na vratima je stajao šerif s puškom u ruci. Iza njega isprasio se njegov pomoćnik, visoki bradonja.

Kincade neodlučno spusti ruke. Prostrijelio je pogledom šerifa i pomoćnika.

– Pametnije bi vam bilo, i tebi, šerife, i tebi, Sunderse, da Hagertyja protjerate iz grada – procijedi bijesno. – Ovakvi nisu poželjni u Bowerth Gardenu...

– Što se to tebe tiče! – upadne Hagerty.

– On je svoje odslužio – reče netko iz mnoštva.

Kincade preleti pogledom po mnoštvu, ali nije mogao opaziti tko je to kazao.

– Ja mu ne bih vjerovao – reče otrovno. – Ubiti čovjeka nekima može biti isto što i zaklati kokoš ili svinju. Prvi se put osjeti gađenje, a poslije postane nešto sasvim obično, nešto što se radi bez najmanje grižnje savjesti. Da sam ja šerif, smjesti bih ga protjerao.

– Ali nisi! – obrecne se čuvar zakona i nastavi: – I zato mi se ne miješaj u posao! Mrzim kada to netko čini.

Nakratko zavlada tišina. A onda je prekine Kincade glasno opso-
vavši. Okrenuo se i stao za šank.

– A ti pođi svojim putem! – čuvar zakona oštro se obrati Hagertyju.

Pomoćnik Sanders nešto nerazgovijetno promrmlja.

Hagerty prođe pokraj njih dvojice i iziđe. Šerif pođe za njim, te Hagerty zastane.

– Sve sam vidio – reče mu čuvar zakona. – Kincade te htio izazvati, iako nisi želio gužvu. Pripazi se! Ponekad može imati vrlo lošu narav, osobito kad je u pitanju Elaine.

– Znam – suho odvrati Hagerty. – Kao što sam mu bio i rekao: ostao je isti!

– Očekivao sam da će doći do sukoba – nastavi šerif. – Srećom, završilo je bez pucnjave. Ali, tko zna što će biti kad se u grad vrati Steve Stowel...

– I možda bi bilo najbolje da odem iz Bowerth Gardena – reče Hagerty glasom u kojem se odražavao umor i dosada. – Ali, ja ću ostati!

Šerif ne odgovori. Gledao je nekoliko trenutaka u Hagertyja, a onda se okrene i uđe u salun.

VIII

Hagerty se zamislieno zagledao u nekoliko crnih oblaka koji su se pojavili na horizontu. Sumnjao je da će donijeti kišu, ali podsjetiše ga na rupu na krovu i stropu. Otišao je u postaju i od Hartmanna posudio nešto alata te odveo konja kući.

Sve do večeri marljivo je radio da bi barem krov koliko-toliko popravio, kako bi se zaštitio od kiše. Kad je napokon završio, zadovoljno je pogledao ono što je uradio.

Sutra ga je opet čekao posao, i trebalo je rano ustati. Zbog toga je odlučio da ode u salun i popije samo jedno piće te odmah pođe na spavanje.

U salunu je bilo desetak muškaraca. Jedan je od njih bio i Paul Hartmann. Sjedio je sam za stolom. Hagerty mu pride i sjedne.

– Čuo sam da si se sukobio s Kincadeom – reče mu Hartmann.

Hagerty kimne i pripali cigaretu.

– Kincade je budala. – Odmahnuo je Hartmann rukom. – Ne znam samo što je Elaine vidjela na njemu. Znaš li da se poslije, kad si ti otišao iz saluna, zamalo potukao i s Leonardom Barrymoreom?

– Nisam ništa čuo.

– Čudi me da nisi. Kincade je igrao poker i izgubio novac. Kazao je ostalima da sačekaju dok doneše još novaca iz banke. Otišao je podignuti uštedevinu, ali ga je Barrymore, dakako, odbio. Kazao je da će banka danas i sutra biti zatvorena zbog Markove sahrane. Kincade je planuo, i da nije bilo nekih prolaznika, tko zna što bi bilo.

– Glupo je bilo što je uopće išao. Mogao je znati da će banka biti zatvorena.

– Ma, nije samo to u pitanju! Njih su dvojica još otprije u lošim odnosima. Već nekoliko godina. Zavadili su se zbog nekog zemljišta koje je Kincade namjeravao kupiti, ali je bankar dao povoljniju ponudu.

Hartmann pozove barmena da donese piće. Odjednom se sjeti, gurne ruku u unutrašnji džep kaputića i izvadi svežanj novčanica. Odbrojio je dvije stotine dolara i pružio ih Hagertyu.

– Ovo ti je plaća za prijevoz Barrymoreove pošiljke. To što u njoj nije bio novac, već novinski papir, mene se ne tiče – objasni on. – Mi smo svoj zadatak ispunili, i Barrymore će morati platiti.

Hagerty gurne novac u džep.

– Jesi li već zaboravio Yumu?

– upita ga Hartmann.

– Nikada je neću moći zaboraviti – odgovori Hagerty s gorčinom u glasu. – Neću se moći smiriti dok ne saznam tko mi je to zakuhao... Imao sam deset dugih godina da o svemu dobro razmislim. I ni jednog jedinog dana ni sata nisam povjerovao da je Bridges to učinio na svoju ruku. Uvjeren sam da se iza njegova lažnoga svjedočenja krije netko drugi, netko tko mu je zacijelo dobro platio da me optuži za ono što nisam učinio.

– Sumnjaš li u nekoga? – upita Hartmann i otpije gutljaj viskija.

– Sumnjam na sve i ni na koga – odvrati Hagerty. – Jedino što znam jest to da je taj netko iz Bower Garden. Uvjeren sam da je tako.

– Možda Kincade! Mrzio te što si se također udvarao Elaine.

– Ne znam, Paule, sve je moguće. S druge strane, to može biti netko na koga nikada ne bih posumnjao.

Hartmann ga začuđeno pogleda. Vratio je čašu na stol i pripalio cigaretu.

– Pa, kako ćeš onda saznati? – upita.

– Za to postoji samo jedan način: ostati u Bowert Gardenu i čekati da taj netko izgubi živce.

– To je opasno, Edwarde! – Hartmann će zabrinuto. – Ako taj netko zaista počne gubiti živce, ako netko zaista stoji iza Bridgesova svjedočenja, bit ćeš živa meta.

– Znam, ali ne vidim drugog načina – suho odvrati Hagerty i otpije gutljaj piva. Onda upita: – Kamo ću sutra putovati?

– Ponovno u Blanklade, preko Dartlaya i Vendgawa. Budi u pet u postaji!

Hagerty popije ostatak piva u jednom gutljaju i ustane. Gurne stolac pod stol.

– Idem odmah kući – reče. – Moram se naspavati da bih ujutro bio odmoren.

Hartmann samo podigne ruku u znak pozdrava. Hagerty iziđe na nogostup. Dva kauboja prođu pokraj njega i uđu u salun. Hagerty se uputi prema kući.

Odjednom zastade. I muškarac pred njim se zaustavi. Šutke su se gledali. Muškarcu je moglo biti oko četrdeset godina. Bio je visok i mršav. Imao je malo povijen nos i guste, čupave obrve. Bio je to Gordon Stowel, stariji brat pokojnoga Dana. Hagerty proguta slinu.

– Gordone, ja... – protisnu Hagerty.

Stowel ga pogleda u oči. Hagerty u njima nije mogao pročitati što misli.

Vrijeme je sporo prolazilo.

Onda Gordon Stowel glasno uzdahne. Spustio je pogled i šutke prošao pokraj Hagertyja, i ne pogledavši ga više.

Hagerty je gledao za njim sve dok Stowel nije ušao u salun. Onda je pripalio cigaretu i produžio prema kući. Poput rane pekla ga je pomisao da Gordon Stowel u njemu vidi ubojicu svoga brata.

Iako je vani bio tek sumrak, kad je ušao u kuću, Hagerty se nađe u potpunom mraku. Kresnuo je žigicu i pripalio petrolejsku svjetiljku koja je stajala na stolu.

Tada mu nešto privuče pažnju. Na do vratku, nabijen na čavao, nalazio se komad papira. Hagerty brzo pride i skine ga. Raširi ga i pride svjetiljci. Širom je otvorio usta od iznenađenja. Sitnim i krivim slovima bilo je ispisano tek nekoliko redaka, a neke su riječi bile i precrtane. Pisalo je:

»Deset godina proveo si u Yumi, a nisi bio kriv. Za to zahvali bankaru Barrymoreu. Prijatelj«

Hagerty tiho opsuje. Zgužvao je papir i zagledao se nekamo preda se. Je li to mogla biti istina? U glavi su mu se vrzla brojna pitanja, a svako je pitanje povlačilo još deset novih. Je li to bankar uistinu učinio? I, zašto? Ili je netko, znajući za čime Hagerty traga, odlučio da lažno optuži Barrymorea i tako mu napakosti? Ili je, možda, poruku ostavio pravi krivac, nastojeći Hagertyja navesti na pogrešan trag? Ili, možda...

Odmahnuo je glavom da bi odagnao košmar. Vratio se u mislima u doba otprije deset i više godina. Nastojao se prisjetiti bilo čega što bi moglo bankara ponukati da nagovori Bridgesa na lažno svjedočenje. Ali, baš se ničega nije mogao sjetiti. Možda je poru-

ka, ipak trebala Hagertyja samo navesti na pogrešan trag.

Pogledao je kroz otvorena vrata. Kroz prozor susjedne kuće vidjelo se svjetlo. Prišavši vratima, začuo se dječji plač. On pokuca.

Nitko ne otvori. Pokucao je još jedanput, ovaj put snažnije. Napokon se vrata odškrinuše.

– Gospodo Jones, je li me netko danas tražio? – upitao je i skinuo šešir s glave.

– Nisam nikoga vidjela – odgovori žena.

Zahvalio se i vratio u kuću. Bio se ponadao da je susjeda možda vidjela čovjeka koji je ostavio poruku.

Papir je još ležao na stolu. Uzeo ga je u ruku i zagledao se u nj. Onda mu se usne razvukuše u osmijeh. Kako bilo da bilo, nešto se ipak počelo događati. Sada je samo trebalo čekati i, za svaki slučaj, držati Barrymorea na oku. I – vrijeme će donijeti rješenje!

IX

Novi kočijaš bijaše razgovorljiv muškarac pedesetih godina. Ne prestano je prebacivao lulu iz jednog kraja usana u drugi i nešto govorio. Hagerty bi mu tek tu i tamo ponešto odvratio. Nije mu bilo do razgovora jer je još mislio na sinoćnju poruku. A kočijaš nije prestajao govoriti. Pričao je o svojoj debeloj ženi i šestoro djece, o kući koju je tek sagradio, o svojem zavičaju u Coloradu, odakle se prije tri godine doselio u Bower Garden, o susjedu koji... Zadubljen u svoje misli, Hagerty je samo kimao glavom.

Kad se kočija zaustavila pred salunom u Dartlayu, Hagerty se prvo obazrivo ogleda ne bi li negdje opazio Brottaina. No, ne opazi ga na ulici. Ostavio je pušku na

sjedištu i sišao s kočije. Vozač također siđe.

Ušli su u salun. Barmen bijaše sam. Sjedio je za stolom kod prozora i čitao novine. Hitro ih je presavio i prišao gostima.

– Ja ću pivo – naruči kočijaš.

– I ja – reče Hagerty, a onda upita: – Je li Brottain još u Dartlayu?

Barmen ga zbunjeno pogleda, a onda se sjeti tko je Brottain.

– Nije više u gradu – odgovori.

– otišao je istoga dana kad ste ga pretukli. I bolje je tako!

Donio je dvije čaše piva i stavio ih na stol. Hagerty plati. Barmen uzme novac, stavi ga u džep i opet se vrati za svoj stol. Raširio je novine i nastavio ih čitati.

Hagerty osjeti olakšanje. Bio je zadovoljan što Brottain više nije u Dartlayu. Da je još ovdje, to bi moglo donijeti nove nevolje, a to nije želio.

Sve do Blankladea kočijaš je neumorno pričao. Gotovo pred ulazom u grad, odjednom je trgnuo uzde. Privezao ih je za sjedište i skočio na zemlju.

– Što se dogodilo? – upita neki putnik iz kočije. – Zašto smo stali?

Hagerty takođe siđe. Prišao je vozaču koji je stajao pokraj zadnjeg desnog kotača, zagledavajući ga sa svih strana. Lice mu se namrštilo.

– Što je bilo? – upita ga Hagerty.

Sreća je što ne putujemo dalje od Blankladea – odgovori mu kočijaš – inače bismo ostali bez kotača. Primijetio sam još u Bower Gardenu da je u lošem stanju, ali sam se nadao da će izdržati. Morat ćemo u Blankladeu potražiti kolara da nam popravi kotač.

Uspeli su se na sjedište i polako krenuli dalje. Netko iz kočije opsu-

je zbog sporosti kojom putuju, ali kočijaš ništa ne odvrati.

Hagerty je ostao stajati pokraj kočije, a vozar otide kolaru. Kad se vraćao, još izdaleka Hagerty opazi da je ljutit.

– Dvoja su kola na redu prije nas – namrgođeno će kočijaš. – Doći ćemo na red tek poslije podne.

– Moramo li čekati?

– Čini mi se da ćemo morati. Ne usudujem se vratiti s ovakvim kotačem. Mogao bi nam puknuti negdje na pola puta, a tada baš ništa ne bismo mogli učiniti.

Hagerty uzdahne. Nije mu to bilo drago, ali morao je poslušati i sačekati da kotač bude popravljen.

Vrijeme je sporo prolazilo. Nekoliko je puta odlazio u salun i opet se vraćao do kolara, u čijem su dvorištu ostavili kočiju. Bio je čak sjeo u kočiju i pokušao zaspati, ali nije mu uspjelo. Opet je otišao u salun.

Kad su napokon stigli u poštansku postaju u Bower Garden, već se bližila ponoć. U Hartmannovu je uredu gorjelo svjetlo. Hagerty odmah ode k njemu.

Pokucao je i odmah ušao. Hartmann je sjedio za pisaćim stolom i nešto pisao. Kad su se vrata otvorila, brzo podigne pogled. Hagerty odmah shvati da se nešto dogodilo dok je bio odsutan.

– Imali smo kvar, Paule – reče.

– Nismo se mogli prije vratiti.

– Nije važno, pretpostavljao sam što je bilo – odmahnu rukom. – Sjećaš li se što si mi sinoć odgovorio kad sam te pitao kako misliš otkriti onoga tko stoji iza Bridgesova lažna svjedočenja?

– Naravno da se sjećam – polako odvrati Hagerty. – Rekao sam da ću ostati u Bower Garden i čekati da taj nepoznati počne gubiti živce.

Hartmann potvrdno kimne.

– Upravo tako, od riječi do riječi – potvrdi. – Čini se da si imao pravo. Edwarde!

– Ne shvaćam...

– Više nemaš kuće, Edwarde – reče mu Hartmann, glasno uzdahnuvši. – Netko ju je u predvečernje zapalio, izgorjela je do temelja.

Hagerty ga je zbunjeno gledao. U nevjerici je odmahnuo glavom.

– Ne mogu povjerovati... – tiho prozbori. – Zar se ništa nije moglo spasiti?

Hartmann ga pogleda u oči. Nelagodno se promisekoljio u stolcu i tiho nakašljao.

– Iskreno rečeno, gotovo nitko nije se ni trudio da ugasi vatru – odgovori. – I oni koji su bili prisutni, više su pazili da se požar ne proširi na susjedne zgrade nego što su gasili. Kad sam ja saznao i kad sam došao, našao sam već samo zgarište.

– K vragu i Bower Garden! – procijedi Hagerty i nemoćno stegnu šake. – Kada će me prestati mrziti? Zna li tko je to učinio?

Hartmann odmahne glavom.

– To sam i očekivao – reče Hagerty kroza stisnute zube. – Nitko nije ništa vidio, nitko nije ništa čuo! Ali, tako mi svega, neće me otjerati dok im ne dokažem da sam nevin, a onda ću ih sve poslati k vragu!

Nervozno je pripalio cigaretu i sjeo.

– Što je s mojim konjem? – upita.

– Sreća je što nije bio vezan. Uspio je pobjeći i sada je ovdje, u postaji.

Hagerty skoči na noge i ugasi tek pripaljenu cigaretu, te se uputi prema vratima.

– Idem do zgarišta – reče preko ramena.

Hartmann se dvoumio nekoliko trenutaka, a onda pođe za njim.

Hagerty je tužno gledao u ostatke svoga doma. Obasjano mjesečnom, zgarište se doimalo uistinu grozno. Ponegdje bi se vidio tanak tračak dima koji se dizao u zrak. Hagerty je ljutito stezao šake u nemoćnom bijesu.

— Što ćeš sada? — upita Hartmann.

Hagerty mrzovoljno slegne ramenima.

— Morat ću kod MacBainea iznajmiti sobu — odgovori. — Dobro će mi doći onih dvije stotine dolara što si mi dao.

— Ako želiš, možeš se doseliti i k meni. Imam jednu praznu sobu.

— Ne mogu to prihvatiti — odvratila Hagerty nakon kraćeg razmišljanja. — Duhovi su se uzbunili, i nekome očigledno smeta moja prisutnost u Boweru Gardenu. Nije isključeno da čovjek koji mi je zapalio dom nije došao s tom namjerom, nego da me ustrijeli. Kad je vidio da me nema, možda je tek onda u bijesu odlučio da zapali kuću. Ako je to točno, zacijelo će me opet pokušati ustrijeliti, i to možda uskoro. Zato ne bih želio da ti nastradaš.

— Uradi kako hoćeš — reče Hartmann. — Bude li ti ponestalo novaca, obrati mi se bez ustručavanja.

Hagerty ga je samo napola slušao. Sjeti se sinoćnje poruke i optužbe protiv Barrymorea. Je li i paljevina mogla biti njegovo djelo? A onda se sjeti i Kincadea i Gordona Stowela. Svi su mogli željeti da Hagerty zauvijek napusti Bower Garden, ili da bude mrtav.

— Paule, možda nije zgodno, budući da radim tek kratko vrijeme — reče zamišljeno — ali bih te nešto zamolio, ne kao prijatelja, već

kao poslodavca. Da li bih mogao dobiti slobodna dva-tri dana? I ne pitaj me zašto!

I pri mjesečini, opazi čuđenje u Hartmannovim očima.

— Dobro, ostani dva dana — odvratila Hartmann — iako ne shvaćam zašto ne želiš da te pitam, razlog.

— Hvala ti! — kratko će Hagerty. — Hajdemo u salun nešto popiti. Uostalom, moram iznajmiti i sobu.

Bio je bijesan i napet poput strune, ali to nije želio pokazati. No, ako ga MacBaine bude izazvao ne hoteći mu dati sobu, nije znao hoće li se moći uzdržati.

— Želim sobu — oštro mu je kazao.

MacBaine se jedva primjetno trgne. Odmah je shvatio da je Hagerty bijesan. Zavukao je ruku pod šank i izvukao ključ sobe broj četiri, one iste u kojoj je bio prenoćio kad je tek stigao u Bower Garden.

— Plaćanje je unaprijed — reče. Hagerty izvadi novac iz džepa. Odbrojio je pedeset dolara i pružio mu.

— Plašiš li se da ću pobjeći ne plativši račun? — upita s neskrivenom porugom u glasu. — Ako se zadržim duže, ostatak ću ti platiti kasnije.

— Donesi nam piće, MacBaine! — brzo se umiješa Hartmann, plašeći se da bi Hagerty mogao planuti.

Barmen ih posluži i ode na drugi kraj šanka.

Popili su piće ne progovorivši više ni riječi. Hagerty pripali cigaretu i osloni se leđima na šank. Gledao je zamišljeno preda se. Hartmann ga je neko vrijeme promatrao nastojeći proniknuti o čemu razmišlja Hagerty, a onda odlučio da ode.

— Idem kući — reče. — Žena će se zacijelo zabrinuti što me nema ovako kasno.

— Hoćeš li popiti još jedno piće?

— Ne mogu, već mi je dosta — odmahnuo je Hartmann rukom. — Idem kući, laku noć!

Hagerty ga isprati pogledom. Hartmann mu je doista mnogo pomogao. Baci opušak na pod i zgazi ga, zatim se okrene šanku i naruči još jedno pivo.

Pogleda na zidni sat iznad police s pićem. Ponoć je već bila odavno prošla. Odluči da popuši još jednu cigaretu, a onda da pođe u krevet. I MacBaine je već počeo zijeovati. Osim Hagertyja, u salunu su bila samo još dva pijanca koja su sjedila za stolom pokraj prozora. Zaplićući jezikom, jedan je drugome uporno pokušavao nešto objasniti.

Pokretna vrata saluna zaškripe, no Hagerty se ne okrene. Došljak pride šanku. Bio je to šerif. Stavio je pušku na šank i nalaktio se.

— Bio sam u večernjoj patroli — reče — pa sam te opazio kroz prozor. Vidio sam što se dogodilo s tvojim domom... Uхватit ću toga niktova!

Hagerty ga šutke pogleda, onda baci novac za piće na šank i uspne se stubama.

— Opet će spavati kod tebe — čuo je kako se šerif obratio barmenu.

MacBaine je nešto promrmljao.

* * *

Hagerty polako otvori oči. Nije mogao znati koliko je dugo spavao, ali mu se učini da je tek legao. Pažljivo osluhne. Ništa se nije čulo.

U sobi je vladao potpun mrak. Nebo se bilo naoblačilo i u daljini se čuo potmuo odjek grmljavine. U zraku se osjećala nadolazeća kiša.

Ponovno isti zvuk, koji se jedva razaznavao kroz zavijanje vjetra. Hagerty polako izvuče revolver iz navlake i otkoči ga. Oslonio se na lakat lijeve ruke i nastavio oslušivati. Sada je bio uvjeren da se nije prevario: zvuk je dolazio iz smjera prozora, kao da se netko pokušava popeti na nadstrešnicu.

Polako je ustao i prišao prozoru. Pažljivo je provirio van. I, doista, neki je muškarac stajao na nadstrešnici i pogledavao prema prozoru Hagertyeve sobe. Hagertyu se učini da nepoznati nastoji pronaći neko izbočenje na zidu kako bi se popeo do prozora.

Čekao je. Činilo mu se da vrijeme stoji. Onda mu se učini da će nepoznati odustati i da se okreće kako bi skočio u dvorište. Sjeti se kako je napadnut u kući. Je li to bio isti čovjek?

Doista, nepoznati se okrenuo da skoči s nadstrešnice. Hagerty zaključa da više ne smije čekati. Dok bi sišao stubama, nepoznati bi već mogao pobjeći. Provirio je kroz prozor i ispružio ruku s oružjem.

— Stoj! — vikne on. — Ne miči se!

Nepoznati divlje krikne i istog trenutka zapuca prema prozoru. Tane udari o okvir, i iverje poleti u sobu. Hagerty se munjevito povuče u zaklon.

Čuo je kako su napadačeve noge udarile o zemlju kad je skočio. Hagerty proviri. Trčeći unatraske i gledajući prema prozoru, nepoznati se nastojao sakriti iza staje.

Hagerty zapuca.

Nepoznati krikne kad ga je pogodilo tane, no još je dva puta povukao okidač. Jedno se tane zabije pokraj prozora, a drugo odleti nekamo u noć.

Hagerty još jedanput zapuca, ali nepoznati se već dokopao staje i

nestao iza nje. Hagerty bijesno opsuje. Brzo otvori vrata i sjuri se niz stube.

Vrata saluna bijahu zaključana. Otvori prozor i iskoči na ulicu. Optrčao je oko saluna i uletio u dvorište. Skočio je iza bačve za kišnicu i napregnuto gledao preda se, ali nije mogao opaziti napadača.

Negdje u blizini zagrmi i počese padati prve kapi kiše, a onda se odjednom sruči pravi pljusak.

Hagerty bijesno opsuje. Vrijeme je išlo napadaču na ruku. Kiša će mu omogućiti bijeg.

Gotovo zaboravivši na oprez, skoči na noge i, pognuvši se, potrči prema staji. Grčevito je stezao držak revolvera. Bio je spreman odmah zapucati ako opazi nepoznatog napadača.

Došao je do ugla staje. Bacio se na zemlju i uperivši revolver preda se. Ništa, nikoga nije bilo.

Hagerty optrči oko staje. Očigledno napadač već bijaše pobjegao. Hagerty još jedanput bijesno opsuje. Zakočio je revolver i izišao na ulicu. Opazi svjetlo u šerifovu uredu. Prozor, kroz koji bijaše izišao još bijaše otvoren. Ušao je u salun i zatvorio prozor.

Za šankom je stajao MacBaine sa sačmaricom u rukama. Pred njim je stajala upaljena petrolejka. Odmah je prepoznao Hagertya i spustio pušku.

– Što se dogodilo? – upita.

– Netko je pokušao preko nadstrešnice ući u moju sobu i ustrijeliti me – odgovori Hagerty.

– Uistinu!? – zgrane se MacBaine. – Čuo sam pucnjavu, ali sam pomislio da dolazi s ulice i da pucaju neki pijani kauboji. Ipak sam, za svaki slučaj, došao vidjeti što se događa, da ne bi netko provalio u salun.

Hagerty ga više nije slušao. Uspeo se stubama i otišao u sobu. Odjenuo se i pripalio cigaretu, te sjeo na rub kreveta. Izbacio je prazne čahure i stavio nove metke.

Nekoliko je trenutaka razmišljao da li da odmah očisti oružje, ali odluči to ostaviti za ujutro. Kroz odškrinuta vrata opazi da u prizemlju još gori svjetlo. MacBaine bijaše budan. Uskoro će se zacijelo pojaviti i šerif, probuđen pucnjevima, i od MacBainea saznati što se dogodilo.

Hagerty je zamišljeno gledao u užareni vrh cigarete. Zaključio da je čovjek kojega je ranio onaj koji ga je već pokušao iznenaditi na spavanju. Upita se da li će ga nepoznati opet pokušati napasti noću. Ako je Hagerty prvi put bio budan, nepoznati je to mogao protumačiti slučajnošću, ali se večeras mogao uvjeriti da je Hagerty lakoga sna. Odjednom se Hagerty radosno pljesne rukom po koljenu.

Ustane i ugasi cigaretu. Ispočetak bio je ljut na kišu koja je napadaču omogućila bijeg, a sada je shvatio da će pomoći i njemu. Bježeći, napadač će morati ostaviti tragove, a oni će na raskvašenoj zemlji biti uočljiviji.

U prizemlju se začuje snažno lupanje po vratima i šerifov glas. Dozivao je MacBainea da mu otvori.

Hagerty pride prozoru. sijevne munja i načas obasja sobu. Kiša je padala nesmanjenom žestinom.

– Padaj, samo padaj! – šapne Hagerty.

X

Hagerty je ustao u samu zoru. Kiša je prestala padati. Razvedrilo se, i na istoku su se pojavili prvi sunčevi zraci. Noćasnja kiša bijaše obilna, zemlja je bila nakvašena, a

ponegdje su ostale manje i veće mlake.

Hagerty ode iza staje. Zemlja uza sâm zid bijaše suha jer je bila natkrivena nadstrešnicom. Sagnuo se. Odmah je našao tragove krvi.

Krenuo je dalje. Ubrzo je pronašao tragove. Napadač se nije vratio na ulicu, nego je otišao na suprotnu stranu, van grada. Zacijelo je tamo ostavio konja.

Odmah je osedlao konja. Držeći ga za uzde, pošao je neznaničevim tragovima. Uskoro tragovi postadoše uočljiviji. Hagerty se osmijehne. Kiša će mu uistinu pomoći.

Tragovi su već postali toliko vidljivi da nije morao pješaćiti. Uzjahao je konja i krenuo dalje. Tek bi od vremena na vrijeme sjahao kako bi se uvjerio da je na pravom putu. Potom bi ponovno uzjahao i nastavio traganje.

Uskoro su tragovi skrenuli na put koji je vodio u Dartlay. Hagerty se sjeti Brottaina. Možda je on bio taj nepoznati napadač. Vjerojatno se želio osvetiti za batine koje je dobio od Hagertya. Na jednom je mjestu jahač sjahao. U blatu su se vidjeli tragovi čizama. Krv nije bilo. Zacijelo ju je isprala kiša.

Hagerty nastavi jahati cestom. Često je zastajao i tražio tragove koji su se izmiješali s tragovima konja iz poštanske kočije i tragovima trojice jahača čiji je put također vodio prema Dartlayu. Možda će napadač skrenuti s puta jer zapravo nije namjeravao ići sve do Dartlaya? I, zaista, nakon nekoliko kilometara tragovi skrenuše udesno.

Hagertyu odlane. Načas je pomislio da ona tri traga pripadaju napadačevim drugarima. No, sada je jasno vidio da su ta tri traga produžila prema Dartlayu, a samo je

jedan trag skrenuo s puta. I on pođe u tom smjeru.

Pola sata kasnije shvatio je da je izgubio trag. Tu je teren bio kamenit, i nepoznati je lako mogao zametnuti tragove. Ipak, Hagerty nije namjeravao odustati. Izgubio je više od jednog sata dok je napokon pokraj neke velike stijene pronašao tragove krvi. Nedaleko od tog mjesta pronade i tragove kopita.

Ogledao se oko sebe da bi se orijentirao. Tiho opsuje. Shvatio je naime, da se tragovi vraćaju natrag u Bower Garden. Vinuo se ponovo u sedlo. Doista, nakon nekoliko stotina metara, opet je našao na trag koji ponovno postaje primjetljiviji. Kamenje se prorijedilo, tako da je traganje bilo olakšano. Više nije bilo nikakve sumnje: jahač je skrenuo stotinjak metra sa ceste i ponovno krenuo prema Bower Gardenu.

Jahač se više nije vraćao na cestu. Išao je paralelno s njom, došao sve do Bower Gardena, obišao grad i tek onda skrenuo na cestu, na dovoljnoj udaljenosti da ga netko iz grada ne opazi. Onda je krenuo u Bower Garden.

Glavna ulica bila je puna ljudi. Kiša je donijela osvježenje nakon prošlih sparnih i vrelih dana. Hagerty je gledao oko sebe. Nije znao kamo se ranjenik mogao uputiti. Sjeti se da prije deset godina u Bower Gardenu nije bilo liječnika. Neki se dječak igrao pred kućom. Hagerty ga upita da li u Bower Gardenu radi neki liječnik. Odgovor je bio negativan.

— Hagerty! — vikne netko iza njegovih leđa.

Zaustavio je konja i okrenuo se preko ramena. Šerifov pomoćnik Sanders stajao je na nogostupu. Počešao se po bradi i prišao Hagertyju.

– Gdje si se skitao? – upita.

Hagerty ne odgovori.

– Već sam se obradovao da si otišao iz Bowert Gardena – naceri se bradonja.

Hagerty ga bezizražajno odmjeri. Nešto je promrmljao u bradu i trgnuo uzde, te konj krene dalje. Šerifov pomoćnik glasno se nasmije.

Hagerty odvede konja u staju, pa zatim ode u salun. Tamo je već bilo nekoliko muškaraca. Bankar Barrymore stajao je za šankom. U desnici je držao čašu. Hagerty stane uz šank, nekoliko koraka dalje od bankara. Pogleda ga ispod oka. Bankar je na sebi imao crno odijelo. Ispod očiju vidjeli su mu se tamni podočnjaci. Pogled mu je bio odsutan. Hagerty se sjeti poruke u kojoj je pisalo da je bankar kriv za njegov boravak u zatvoru. Upita se da li je to istina.

Barrymore se okrene prema njemu. Hagerty pokuša u njegovim očima pročitati izraz krivnje ili grižnje savjesti, ili barem nelagodnosti... bilo čega što bi mogao pokazati da bankar nešto krije. Ali, ništa nije vidio, samo tup i odsutan izraz.

– Sahranio sam Marka. – reče poluglasno.

Hagerty se nelagodno premjesti s noge na nogu.

– Nisam imao izbora – prozbori tiho. – Zaista nisam imao izbora...

Bankarove se usne rastvoriše. Činilo se da će još nešto reći, ali ipak nije ništa više kazao. Spustio je pogled i zagledao se u čašu koju je držao u ruci.

Odjeknuo je pucanj, onda još jedan.

Bankar se nezainteresirano ogleda. Hagerty je napeto osluški-

vao. Učini mu se da hici dopiru iz smjera poštanske postaje.

Oružje se oglasi još nekoliko puta.

Hagerty istrči iz saluna i zastade na nogostupu.

Pucajući u zrak, petorica jahača izjuriše iz dvorišta poštanske postaje. Svi su lica sakrivali mara-mama.

Iznenada iz nekog dvorišta istrči šerif. U rukama je imao pušku. Hitro ju je podigao i nanišanio.

Muškarac koji je jahao na čelu bijesno opsuje kad ga je opazio. Odmah je podigao revolver i zapucao prema čuvaru zakona.

No čuvar zakona bio je brži. Povukao je okidač i odskočio ustranu.

Zlikovac je kriknuo kad mu se tane zabilo u prsa. Poskočio je u sedlu i srušio se iz sedla. Konj se preplašeno propeo na stražnje noge i zaništao, te potom odgalopirao.

Istog trenutka zapuca drugi zlikovac.

Šerif, koji je upravo podigao cijev naviše, zastane u pola pokreta. Zateturao se i ispustio oružje. Uhvatio se objema rukama za prsa i srušio u prašinu.

Paul Hartmann istrči iz dvorišta postaje. Odmah je zapucao. I šerifov pomoćnik Sanders nađe se na ulici. Izvukao je revolver i zapucao.

Banditi se nadoše između dvije vatre. Visoki muškarac krikne i sruši se iz sedla. Noga mu ostade u stremenu i konj ga odvuče niz ulicu, vukući ga po prašini. Sva tojica preživjelih bandita istog trenutka okrenuše oružje prema pomoćniku Sandersu.

– Pucajte! – vikne jedan od bandita.

Sanders preplašeno vrisne. Još je jedanput povukao okidač i potrčao prema uredu, tražeći zaklon.

Jedan od bandita zapuca prema njemu.

Bradati Sunders krikne. Sapleo se i pao na zemlju. Oružje odleti daleko od njega.

Jahači se nisu zaustavljali. Goni li su konje iz sve snage prema izlazu iz grada. Hartmann isprazni revolver za njima. Ispalivši i posljednji metak, ljutito baci oružje na zemlju i glasno opsuje.

Tri bandita već su izjurila iz grada. Uskoro su se izgubili u daljini.

U Bower Gardenu zavlada neka čudna tišina.

A onda, kao po komandi, ljudi počeu izlaziti iz kuća na ulicu. Odasvud su se čuli povici.

Držeći se za ranjenu nogu, Sunders ustane. Hramajući, uputi se prema šerifovu nepokretnom tijelu oko kojeg se već okupilo nekoliko muškaraca.

– Mrtav je – kratko reče neki starac.

Hagerty side s nogostupa. Pošao je prema Hartmannu koji je također stajao pokraj šerifova leša.

– Što se dogodilo? – upita.

– Opljačkali su postaju – odgovori Hartmann i ljutito pljune. – Ubili su starog Waynea, onog starca koji je radio u postaji kad si prvi put došao k meni.

– Jesu li mnogo odnijeli?

– Oko dvije tisuće! Prokletnici!

Brzo je pošao prema lešu bandita koji je ležao na sredini ulice. Hagerty pođe za njim, a onda i Sunders. Hartmann se sagne i strgne maramu s razbojnikova lica. Zagledao se u leš, a onda odmahne glavom.

– Nikad ga nisam vidio – izjavi zlovoljno.

– Ja ga poznajem – oglasi se bradati Sunders. – To je Hank Cameron, član bande koju predvo-

di Larry Bersteen. Njegova je glava ucijenjena na četiri stotine dolara, kao i svih ostalih, osim samoga Bersteena koji je ucijenjen na dvostruko veću svotu. Imam njihove potjernice u uredu.

– Dovraga! – opsuje Hartmann. – Čuo sam za Bersteenovu bandu još odavno. Otkud da odaberu baš Bower Garden i našu postaju?

– Vjerojatno slučajno – odgovori Hagerty.

– I ja tako mislim – reče Sunders i stegne zube od bola koji ga je presjekao. – Bersteenova banda nema stalno boravište, nego neprestano luta od grada do grada. A kad im ovdje zagusti, prebjegnu na stanovito vrijeme u Meksiko... Hajdemo pogledati tko je onaj drugi!

Zlikovca čija je noga ostala zaglavljena u stremenu, konj je odvukao gotovo do kraja ulice. Četvorica građana Bower Gardena donose ga pred salun. Sanders mu strgne maramu.

– Jack Dowel – reče. – Bersteen je izgubio dva čovjeka. Skupo ga je stajala ova pljačka.

– Ni Bower Garden nije prošao bolje – izjavi Hartmann ogorčeno.

– Stari Wayne i šerif su poginuli, a ti se ranjen. Što sada?

– Moramo poći u potjeru, ali ja ne mogu jahati – reče Sunders i ponovno stisne zube od bola. – Dovraga, nisam ja jedini šerifov pomoćnik! Treba pronaći Millanda. Neka pozove dobrovoljce i pođe u potjeru.

Začulo se glasno odobravanje. Nekoliko muškaraca odmah se prijavi za potjeru. Neki dječak otrči po Millanda.

– Hoćeš li i ti poći, Hagerty? – upita Sunders.

Hagerty ga začuđeno odmjeri,

kao da ga vidi prvi put u životu, te odmahne glavom.

– Naravno da neću – odgovori on. – Možda bih i trebao, budući da radim u postaji, ali neću. Makar izgubio posao! Što je to, Sunderse, Bowert Garden učinio za mene da bih mu se trebao odužiti?

Sunders ga pogleda u oči, ali ne reče ništa, nego se okrene. Milland je hitao prema njemu. Hramajući, Sunderse mu pođe ususret.

Hagerty pogleda ispod oka Hartmanna. Očekivao je da će ga ovaj možda pokušati nagovoriti da pođe s Millandom, ali Hartmann je pozorno slušao što više Milland.

– Idem po konja – reče on i otrči u postaju.

Desetak minuta kasnije, dvadesetak jahača okupilo se ispred saluna. Milland stane pred njih. Izdao im je nekoliko kratkih zapovijesti, a onda uzjahao. Podigavši pravi oblak prašine, jahači odjuriše niz glavnu ulicu.

Hagerty ih isprati pogledom. Opazi da MacBaine stoji pred salunom. Kad su jahači nestali s vidika, Hagerty uđe u salun. Barrymore više nije bio tu. Za njim uđe i MacBaine.

– Pivo? – kratko ga upita.

Hagerty kimne i pripali cigaretu. Barmen donese piće i stavi ga na šank.

– Što misliš, hoće li ih uhvatiti? – upita.

Hagerty ga odmjeri. Začudio se što MacBaine započinje razgovor, ali to nije pokazao. Obično ga je MacBaine izbjegavao i škrto odgovarao na Hagertyjeva pitanja.

– Hoće li ih uhvatiti? – ponovi on barmenovo pitanje. – Kladim se da neće! Bersteen nije početnik. Mnogim je potjeračima već pobjegao, pa će zacijelo i ovoj.

MacBaine kimne, i on je bio istog mišljenja.

Hagerty popije piće i izide na ulicu. Šerifovo tijelo već su odnijeli. Pogrebni je upravo stigao kolima s niskim drvenim stranicama, koja je vukao neki stari konj. Nekoliko mu muškaraca pomogne da stavi leševe bandita u kola. Pogrebni zatim okrene i potjera konja prema svojoj radnji.

Na ulici više nije bilo gužve. Mnoštvo se preselilo u poštansku postaju. S te su strane dopirali bučni glasovi i poneka psovka.

Hagerty siđe s nogostupa. Barrymore je stajao pred bankom i pogledavao prema postaji. Hagerty zastane na sredini ulice i okrene se prema njemu. Bankar ga također pogleda.

Hagerty se opet sjeti one poruke. Nikako se nije mogao dosjetiti zašto bi ga bankar mrzio i zašto bi želio njegovu smrt. Možda je nepoznati u poruci ipak lagao.

Barrymore uđe u banku. Hagerty je gledao za njim sve dok se vrata nisu zatvorila, a onda pođe prema zgarištu svoga doma. Želio ga je još jedanput vidjeti danju, iako nije znao zašto. S izgubljenim domom kao da je nestala i posljednja nada da će ostati do kraja života u Bowert Gardenu.

XI

Kucanje se ponovilo. Hagerty izvuče revolver iz navlake i otkoči ga. Pride vratima i stade uz dovrat. Opet se začu tiho kucanje.

– Tko je? – upita.

– Ja sam, Elaine – odgovor je bio tih.

Hagerty polako odškrine vrata. Doista, u mračnom hodniku bila je Elaine Kincade. On otvori vrata.

– Mogu li ući – upita ga.

Odmaknuo se s ulaza i pustio je

u sobu. Zatvorio je vrata i pojačao plamen petrolejke. Skinula je šešir s glave i nelagodno ga vrtjela u rukama. Pokazao joj je da sjedne na stolac pokraj kreveta.

– Iznenaden sam – iskreno je kazao.

Šutke ga je pogledala.

– Tvoj muž ne zna da si ovdje?

– upitao ju je.

– Naravno da ne zna! – Odmahнула je glavom. – Ubio bi nas oboje kad bi saznao...

Ponovo zavlada tišina.

– Zašto si onda došla? – tiho je upitao.

– Željela sam ti reći da odeš – polako je kazala – prije nego što bude prekasno. Znaš i sâm da te moj muž ne podnosi, a zacijelo ni ti njega. Ne bih željela da se sukobite i da netko pogine – ni ti, ni on!

– Zašto mi to govoriš? – srdito je upitao. – Što je bilo, bilo je! Izabrala si njega, a ne mene, i ja ti ništa ne zamjeram. Svatko ima pravo živjeti kako hoće.

– Ali, Edwarde, slušaj me! – Ustala je i prišla mu bliže. – Ti možda tako misliš, ali ne i Andrew. Otkako si se vratio, neprestano je mrzovoljan i prigovara mi. Jedva će dočekati da te protjera iz Bowert Gardena. Otkako si ga udario u salunu, postao je još gori...

Zagledao joj se u oči.

– Otići ću kad budem htio, Elaine. Sam ću o tome odlučiti. A ako te to može umiriti, neću mu dopustiti da me izazove. Pokuša li to učiniti, prijavit ću ga Sundersu ili Millandu. Jedan od njih dvojice zacijelo će naslijediti pokojnoga šerifa.

– U tome i jest nevolja, Edwarde – tiho je rekla. – Ni jedan od njih neće biti novi čuvar zakona.

Moj će muž dobiti to mjesto. Sunders i Milland i dalje će ostati samo pomoćnici.

Hagerty i nehotice ustukne jedan korak.

– Ne mogu vjerovati... – prošaptao je.

– Istina je, Edwarde, istina! Andrew je bio predložen za to mjesto i prije četiri godine, ali ga je ponovo dobio sada pokojni šerif Palmer. No, u posljednjih godinu-dvije, mnogi su se žalili na njega, govoreći da bi trebao biti energičniji i kako bi bilo bolje da je izabran Andrew koji je mlađi i koji bi bolje obavljao posao. Sada, kad je šerif poginuo, Andrewu ništa ne stoji na putu da zauzme to mjesto.

Zašutjela je i zagledala mu se u oči. Skrenuo je pogled u stranu. Prišla mu je i uhvatila ga za ruku.

– Molim te, Edwarde, idi! – prošaptala je.

– Ne mogu, Elaine – odvratio je isto tako tiho. – Ne moraš me moliti, jer te ne mogu poslušati.

Spustila je pogled i duboko uzdahnula. Čvrsto ga je stegnula za ruku, a onda se propne na prste i poljubi ga u obraz. Pogledao ju je iznenađeno.

– Ako sam ti ikad nešto značila – u glasu joj se osjećao nagovještaj plača – poslušaj me i otidi zauvijek iz Bowert Gardena. Molim te!

Izvukao je ruku iz njene. Okrenuo se, prišao prozoru i zagledao u noćno nebo. Osjetio je davno zaboravljeno uzbuđenje kad su ga dotakle Elainine usne, kao nekada vrlo davno. Progutao je slinu. Nije želio da ona to vidi, zato se i odmaknuo. Ona mu opet pride i s leđa ga uhvati za nadlanicu. Nježno ga je povukla, ali on se okrene.

– Edwarde! – nježno ga je pozvala.

– Prekasno je, Elaine – kazao je, ne okrećući se. – Ti si sada Kincadeova žena. Imaš muža i brini se o njemu. Ja sam za tebe samo dio prošlosti koju moraš što prije zaboraviti, kao da me nikad nisi ni poznavala.

Pustila mu je ruku. Šutke je spustila pogled i okrenula se, potom stavi šešir na glavu.

– Idem kući prije nego što se Andrew probudi – izgovori ozbiljno. – Ne nađe li me kod kuće, mogao bi pobjesnjeti.

Hagerty je još bio okrenut leđima. Pogleda ga, no shvati da se neće okrenuti. Okrenu se naglo bez pozdrava iziđe, ne zatvorivši za sobom vrata. Čulo se potom kako silazi stubama.

Hagerty se tek tada odvoji od prozora, zatvori vrata i vrati na isto mjesto. Vidio je Elaine kako izlazi kroz stražnji izlaz saluna, prelazi preko dvorišta i potom izlazi na ulicu.

Pripasao je oružje i sišao u salun. Bijaše već kasno, pa je bilo tek nekoliko muškaraca. Tiho su razgovarali, a cijelu prostoriju kao da je pritiskala nekakva turobnost. Bower Garden još je bio pod dojmom mučnog događaja koji se zbio toga dana.

Popio je piće i ponovno se vratio u sobu. Nedugo nakon toga, MacBaine zatvori salun, ranije nego inače.

Hagerty zaključa vrata i provjeri je li prozor dobro zatvoren, onda se ispruži na krevetu. U daljini se odjednom začuo topot konjskih kopita. Pomisli da se potjera vraća, ali onda shvati da su to samo trojica-četvorica jahača.

On izvuče revolver iz navlake i gurnu ga pod jastuk, potom povuče pokrivač sve do nosa.

Čim je ujutro sišao iz sobe, shvati da će mu to biti jedan od onih loših dana koji donose nevolje. Kincade je stajao sam za šankom, a MacBaine je na drugom kraju brisao čaše i slagao ih na policu iza svojih leđa.

Hagerty stade što dalje od Kincadea i pripali cigaretu. Izbjegavao je da pogleda prema Kincadeu.

– Hagerty! – pozva ga ovaj.

Hagerty duboko uzdahne i okrene se. Kako kažu stari ljudi: ako ti ne tražiš nevolje, ona će pronaći tebe! Kincade se lijevom rukom nalaktio na šank i okrenuo Hagertyju, pa se jasno mogla vidjeti metalna zvijezda na njegovim prsima. Zadovoljno je puhnuo u nju i obrišao je rukavom.

– Vidiš li je, Hagerty? – nadmeno upita.

Hagerty ne odgovori.

– Danas sam preuzeo dužnost – nastavi Kincade – i prvo što ću učiniti bit će da te protjeram iz grada. Ako ne odeš do večeri, strpat ću te u zatvor.

– Zašto? – suho će Hagerty.

– Zato što ne podnosim miris zatvora, a osjetim ga svagdje gdje ti prodeš. Mnogi u Bower Gardenu misle kao i ja. Osim toga, udario si me, a ja sam predstavnik zakona. Zbog toga se ide u zatvor! Zapravo – cinično se nasmija – možda te to ni ne bi osobito pogodilo. Već si, naime, navikao na zatvorske rešetke.

– Kad sam te udario, još nisi bio šerif – procijedi Hagerty, suzdržavajući se da ne plane i ne pošalje Kincadea k vragu.

– To ništa ne mijenja – nadmoćno se nasmija šerif. – I budi sretan što sam ti dao rok do večeri! Dvoumio sam se da li da te odmah najurim ili da te pustim do

večeri, a onda sam se ipak smilovao.

Hagerty ga pogleda s gađenjem, no ništa ne reče. Vidjelo se da Kincade uživa u svojoj novoj ulozi. Cijelo se vrijeme nadmoćno osmijevao.

Pozorno je gledao Hagertyja, čekajući što će ovaj još kazati. Kad je vidio da Hagerty neće progovoriti, okrene se prema šanku. Popije piće, a zatim izvadi novac i ostavi ga na šanku, te krene prema izlazu. Razmakne pokretna vrata i ogleda se preko ramena.

– Prije zalaska sunca budi daleko od Bowert Gardena – dovikne i iziđe.

– MacBaine, donesi mi piće! – obrecnu se Hagerty na barmena koji je uporno brisao čaše, ne pokazujući želju da pride i posluži gosta.

MacBaine ga mrko pogleda, no ipak mu donese piće. Hagerty mu pruži novac za piće, ali barmen odmahne glavom. Potom izvadi iz džepa na pregači dvadeset dolara i pruži mu ih.

– Ne trebaš platiti piće – reče Hagertyju. – Ja tebi dugujem ovih dvadeset dolara. Dao si pedeset za smještaj, ali koliko vidim, nećeš toliko ostati.

Hagerty ga hladno pogleda. MacBaineov glas nije odavao nikakvu zluradost ni žaljenje, kao da mu je sasvim svejedno hoće li Hagerty ostati ili otići. Nije bilo onoga nadmenog ponašanja kao kad je prvi put vidio Hagertyja pri povratku u Bowert Garden.

Hagerty uzme novac i gurne ga u džep. MacBaine opet ode na drugi kraj šanka i nastavi brisati čaše.

Edward Hagerty se zamišljeno zagleda u čašu koju je držao u ruci. Što da učini? Ne posluša li Kin-

cadea, poznavajući njegovu narav, vjerojatno će doći do sukoba, možda čak i pucnjave. A to je bilo ono što je najmanje želio. Ubije li šerifa, ma kako on loš čovjek bio, zakon će ga progoniti do kraja života, a onda će, kad ga uhvate, opet završiti u Yumi ili možda, čak bez suđenja, na nekom drvetu s konopcem oko vrata. Ne, to nije želio! A Kincadea nije vrijedilo moliti da mu dopusti ostati u gradu, jer bi ga samo ismijao. S druge strane, otjera li ga Kincade iz Bowert Gardena, neće moći pronaći čovjeka zbog kojega je otišao u zatvor.

Odjednom mu se lice smrkne. A da nije Kincade taj čovjek? Možda se tako želio osloboditi suparnika i zauvijek ga udaljiti od Elaine. Zar je mogao biti tako opak? Hagerty protrlja sljepoočice. U glavi mu se vrzlo bezbroj pitanja, a ni jedan jedini odgovor.

Topot kopita, koji je zamro tek pred salunom, prene ga iz razmišljanja. Otpije gutljaj piva i okrene se. Ispusti opušak na pod i zgazi ga.

Uz glasne povike, muškarci iz potjere udoše u salun. Još s vrata Hartmann opazi Hagertyja i pride mu. Bilo je očigledno da je iscrpljen, a odjeća mu bijaše prekrivena prašinom. Bijesno je udario šakom po šanku.

– Ništa – reče pobjegli su nam!

MacBaine mu donese piće, i on ga popije u jednom gutljaju.

– Sutra vjerojatno neću doći raditi – obrati mu se Hagerty.

– Zašto? – Hartmann začuđeno podigne obrve.

– Kincade je novi šerif – odvrati Hagerty. – Brzo je preuzeo dužnost... Zapovjedio mi je da odem iz Bowert Gardena prije zalaska sunca.

– K vragu, ne može to uraditi!
– ljutito će Hartmann, zaboravljajući načas svoju nevolju. – Pora-zgovarat ću s njim i...

– Nije potrebno, Paule! – pre-kine ga Hagerty. – I sam znaš ko-liko je tvrdoglav. Kako jest da jest, on je sada predstavnik zakona, a ja ni najmanje ne želim da me progone zbog ubojstva šerifa. Otići ću, za sada!

– Učini kako hoćeš, Edwarde. – Hartmann nemoćno slegne rame-nima. – Nažalost, trenutno ne-mam novaca da ti platim za pre-ostale dane što si radio. Javi mi se pismom, pa ću ti poslati novac. Prokleti banditi! Morat ću smjesta obavijestiti okružnog šerifa i upra-vu, neka oni dalje istražuju.

Pružio mu je ruku i Hagerty je prihvati.

– Hoćeš li se brzo vratiti? – upita Hartmann.

– Ne znam, doista. Tko bi to mogao znati?

– E pa, sretno ti bilo! Idem kući da se operem i potom da legnem. Gotovo cijelu smo noć proveli u sedlu.

Hagerty popije svoje piće. Odlu-čio je da ipak ode iz Bowert Gar-dena. Ali, vratit će se, sigurno će se vratiti! Pričekat će da barem malo zahladi, a onda će krenuti na put. Kamo će, nije znao, a bilo mu je i svejedno.

Ležao je oko jedan sat, a potom stane spremati stvari za put. Bio je pri kraju s duhanom. Prodavaoni-ca je zacijelo još bila otvorena. Na brzinu je složio ono malo odjeće što ju je imao i stavio u bisage, a onda iziđe iz sobe.

Izišao je iz prodavaonice noseći nekoliko paketića duhana. Sišao je s nogostupa i odjednom zastao. Shvati da nešto nije u redu. Nitko nije prolazio ulicom, i vladala je

neka čudna tišina. Ljudi su stajali po strani i nešto čekali.

Ogleda se oko sebe, a onda mu se pogled zaustavi na muškarcu koji je stajao s druge strane ulice. Bio je možda nešto mlađi od Ha-gertyja, ali ga je nekoliko dana stara brada činila starijim. Imao je na sebi plavu košulju, čije je ruka-ve zavrnuo sve do lakta. Ni smeđe hlače nisu mu bile mnogo čistije, a i čizme su bile prljave od prašine i blata. Hagerty tiho prokune. Od-mah je prepoznao toga čovjeka. Bio je to Steve Stowel, mlađi brat pokojnog Dana.

Stowel zakorači na ulicu. Došao je do sredine i zastao. Malo je ra-širio noge i primaknuo ruku revo-lveru. Hagerty je još stajao na isto-me mjestu.

– Pridi, prokletniče! – dovik-nuo je Stowel glasom iz kojeg je izbijala mržnja. – Pokušaj barem jedanput biti čovjek i bori se licem u lice! Ili imaš hrabrosti pucati sa-mo u leđa, kao što si ustrijelio i Dana?

Hagerty se uputi prema njemu. Išao je polako, teška koraka, kao da su mu noge od olova. Kad se približio na desetak koraka, zasta-ne.

– Nisam to učinio, Steve – re-kao je tako tiho da ga je Stowel je-dva mogao čuti. – Nisam ubio Dana.

– Ne zanimaju me tvoje laži – reče Stowel grubo. – I kad si to tvrdio na suđenju, nisam ti vjero-vao. Ne vjerujem ti ni sada, poslije deset godina.

Nastala je duga i mučna tišina.

– Hajde potegni, Hagerty! – Stowelovo je lice problijedjelo od mržnje. – Ovo čekam već deset godina.

Hagerty ispusti duhan na zem-lju. Znao je da Stowel neće odusta-

ti i da će povući revolver. Vidjelo mu se to u očima i svakom pokretu. Krajičkom oka opazi Kincadea. Upita se da li će se on umiješati i spriječiti dvoboj.

– Potegni, Hagerty – nestrpljivo je doviknuo Stowel – ili ću te ustrijeliti poput psa!

– Steve, ja...

– Umukni i povuci već jednom! – vrisnu Stowel.

Hagerty pogleda Kincadea. Još se nadao da će se ovaj umiješati. Ali, novi šerif Bower Gardena stajao je na sigurnoj udaljenosti, u sjeni jedne kuće, i mirno čekao da vidi što će se dogoditi. Hagerty opsuje u sebi i ponovno se okrene Stowelu.

– Ne želim pucati – reče polako, naglašavajući svaku riječ. – Ionako odlazim iz grada.

– Otići ćeš ravno u pakao! – vrisne Stowel i munjevito spusti ruku naniže.

Hagerty se tek tada pomaknuo. Uvidio je da više nema izbora, pa skoči u stranu i povuče revolver.

Stowel je već zapucao. Njegov metak promaši i zabije se u zid kuće. Brzo je ponovno uperio cijev u protivnika.

No Hagerty hladnokrvno nanišani i povuče okidač.

Stowel krikne i zatetura se unatrag. Uhvatio se za desnu nadlakticu i ispustio oružje. Zastenjao je od bola. Pogledao je Hagertyja očima zakrvavljenim od mržnje. Stisnuo je zube i ponovno ispružio zdravu ruku prema oružju.

No Hagerty je već bio pokraj njega. Zamahnuo je nogom i udario oružje. Revolver odleti daleko od Stowela i ostane u prašini.

– Ubij me, Hagerty! – procijedio je ranjenik stišćući zube od bola. – Ubij me, kao što si ubio i Dana!

Između prstiju curila mu je krv. Hagerty zakoči revolver i gurne ga u korice.

– Ne želim tvoju smrt – reče.

– Nisam ni gađao da te ubijem.

– Onda ću ja ubiti tebe. – Stowelova je desna usna zadrhtala od mržnje dok je govorio. – Prvom prilikom! Makar ti morao pucati u leđa, kao ti Danu!

Prezrivo je pljunuo Hagertyju u lice, okrenuo se i otišao niz ulicu. Hagerty rukavom obriše lice, onda se sagne i pokupi sa zemlje svoje paketiće duhana.

Iza njegovih leđa netko otkoči oružje.

Hagerty se okrene. Šerif Kincade stajao je s revolverom u ruci i gledao ga.

– Uzmi svoje stvari i gubi se iz Bower Gardena – uzvikne ljutito. – I to odmah!

– Dao si mi rok do večeri – reče Hagerty hladno.

– Jesam, ali to više ne važi – odvrati Kincade istim tonom. – Opasan si za grad. Ostaneš li do večeri, mogao bi još nekoga ustrijeliti. Zato se gubi!

Hagerty ga prostrijeli pogledom. Najradije bi ga iz sve snage udario. Mrzio je Kincadeov nadmoćan osmijeh i nadmeno ponašanje.

Ipak se suzdrži i krene prema salunu. Kincade zakoči revolver i gurne ga u korice. Gledajući Hagertyja kako ulazi u salon, zadovoljno se osmijehne. Onda uzme Stowelov revolver sa zemlje i zatakne ga sebi za pojas.

Kad je Hagerty izišao iz dvorišta saluna vodeći konja za uzde, Kincade je stajao s druge strane ulice. Pokraj njega bio je pomoćnik Miland.

Hagerty uzjaše. Ogleda se oko sebe i potom potjera konja prema izlazu iz grada.

Kincade iziđe na sredinu ulice. Gledao je za Hagertyjem sve dok se njegov lik nije izgubio u daljini, onda olakšano uzdahne. Milland mu pride.

– On će se vratiti – reče.

– Znam – odvrati Kincade suho. – Tvrdogav je. Volio bih da se ne vrati, nikada!

Okrene se i krene prema uredu. Milland još jedanput pogleda u smjeru kojim je otišao Hagerty. Duboko uzdahne i pođe za Kincadeom.

XII

Hagerty je jahao sve dok se nije potpuno smračilo. Samo se jedanput zaustavio da bi protegnuo noge. Naišao je na neki potok i tu se zaustavio. Ne paleći vatru, skinuo je sedlo s konja i stavio ga na zemlju.

Noć bijaše topla i sparna. Legao je na zemlju i naslonio glavu na selo. Pušeći cigaretu, razmišljao je o svojem odlasku i svemu što se u međuvremenu dogodilo – od onoga dana kad je prvi put došao u Bower Garden, pa sve do danas. Po tko zna koji put, upitao se da li je ispravno postupio što je napustio Bower Garden.

Pokušao je misliti na nešto drugo, ali mu to nije uspjelo. Misli su mu se opet vraćale na Bower Garden, Phila Bridgesa, Dana Stowela, Yumu, čovjeka koji ga je dvaput pokušao ustrijeliti, na bankara Barrymorea, Kincadea...

I prije nego što se potpuno razdanilo, osedlao je konja i krenuo dalje. Pustio je životinju da sama izabere put. Jahao je gotovo cijeli dan, zastajući tek od vremena na vrijeme da bi protegnuo noge i da bi se konj malo odmorio te skupio snagu za nastavak putovanja.

U kasno poslijepodne, put ga nanese pred neko malo naselje od

pedesetak kuća. Nije znao ni kako se zove. Uz put stajao je samo drveni stup na kojem je nekad bila ploča s imenom grada.

U naselju je vladalo mrtvilo. Na ulici je opazio tek tri-četiri muškarca koji su sjedili u sjeni nadstrešnica, ničim ne pokazujući zanimanje za strančev dolazak. Zaustavio je konja pred salunom, niskom i neuglednom zgradom, i privezao konja za gredu.

Salun je nekad imao drvena pokretna vrata. No, od njih je ostalo samo jedno krilo, obješeno na jedan klin, tako da se činilo kako će svakoga trenutka pasti. Hagerty uđe u prostoriju. Zapuhne ga vonj alkohola, znoja i ustajala zraka. U salunu je vladao polumrak. Hagerty tek sada primijeti da je na zidu samo jedan omalen prozor čija su stakla bila tako prljava da se kroz njih ništa nije moglo vidjeti. Potpuno se uklapajući u tu sliku, za šankom je stajao barmen – proćelav čovjek pedesetih godina, s nekoliko dana starom bradom. Bijaše opasan prljavom pregačom koja je, vjerojatno, nekad bila bijela.

Hagerty pride šanku. Barmen lijeno podigne pogled.

– Što ćeš popiti, stranče? – upita.

– Hladno pivo.

– Nema. Imam samo viski i brendi. Piva je nestalo još prije deset dana.

Nalaktio se na desnicu i, ne pokazujući ni najmanje zanimanje, čekao što će stranac naručiti. Hagerty se odluči za viski. Barmen uzme bocu ispod šanka.

– Kako se zove ovo naselje? – upita Hagerty, jedva se suzdržavajući da ne ispljune piće. Nije se mogao sjetiti kada je posljednji put pio ovako loše piće.

– Trenutno Ravidane. – Kreštavo se nasmijao barmen i poka-

zao prorijeđene zube, žute od duhanskog dima. – Otkako sam ovdje, već više od dvadeset godina, najmanje petnaest puta mijenjali su mu ime, nadajući se da će to donijeti neku promjenu nabolje, ali – rupa ostaje rupa!

Hagerty vrati čašu na šank. Pripalio je cigaretu i ponudio barmena. Ovaj je odmah zgrabi.

– Može li se u Ravidaneu prespavati? – upita Hagerty i povuče dug dim.

– Naravno da može. – Barmenove oči bljesnuše, prvi put pokazavši neko zanimanje. – Imam iza saluna dvorišnu zgradu i dvije sobe za izdavanje. Nije ništa osobito, ali zato nije ni skupo – tek dolar na dan.

Hagerty plati piće i pruži barmenu pet dolara. Ovaj ih zgrabi i gurne u džep.

Odveo je Hagertyja u sobu. Kao što je i sâm bio kazao, nije bila ništa osobito: malena sobica u kojoj je bio samo krevet i rasklimani stolac s naslonom.

– Odvest ću vašeg konja u staju – ljubazno mu ponudi barmen i potom izide.

Njegova je žena stajala u dvorištu s vedrom vode u ruci. Gledala je muža kako vodi konja.

– Opet neki otpadnik od zakona – mrzovoljno je rekla i uzdahнула.

– Umukni, ženo! – obrecuo se barmen, – To se tebe ne tiče! A tko bi drugi došao u zaboravljena mjesta poput Ravidanea? Možda predsjednik Sjedinjenih Država?

Hagerty se ogleda oko sebe. Goli zidovi sobe neodoljivo ga podsjetišu na kamene zidove Yume. Odlučio je da odmah ujutro nastavi dalje i potraži neko veće naselje, u kojem će ostati sve dok ne odluči što će učiniti i kada će se vratiti u Bower Garden. Nije mogao ni slutiti da će izgubiti volju za odlaskom i da će mu ujutro, kada bu-

de ustao, biti potpuno svejedno gdje se nalazi.

Ostao je u Ravidaneu gotovo dva tjedna.

* * *

Toga je jutro Hagerty ustao kasnije nego inače. Upravo se umivao u dvorištu kad mu pride barmen. Šutke je stajao i nešto čekao. Hagerty ga upitno pogleda.

– Moram vas nešto upitati. – Barmen se premjesti s noge na nogu. – Nikad svoje goste ne pitam za imena, ali... Neki čovjek traži izvjesnog Hagertya i...

– Ja sam! – prekine ga Hagerty. Obriše se ručnikom i navuče košulju. Protrlja potom rukom bradu. Otkako je došao u Ravidane, još se nije obrijao. Barmen je još stajao na istome mjestu. Hagerty ga pogleda.

– Je li rekao kako se zove? – upita.

– Nije – barmen odmahne glavom. Gospodin je, vidi se po odijelu. S njim je i neki mladić. Revolveraš, rekao bih!

Hagerty začuđeno podigne obrve. Nije mogao ni naslutiti tko bi ga to mogao tražiti. Zakopčao je košulju, te sačekao da barmen ode, a onda izvuče revolver iz opasača. Opreznost nikad nije bila suvišna. Provjerio je da li su svi meci u bubnjiću i gurno oružje u navlaku, a onda se uputi u salon.

Zastao je na pragu kao ukopan. U polutami saluna sjedio je bankar Leonard Barrymore, ruku prekrštenih na stolu. Pokraj njega sjedio je mladić od nekih dvadeset i pet godina. Desnu je nogu podigao na naslon stolca, tko da se dobro vidio nisko pripasan revolver. Hagerty nije poznavao to lice, ali je znao kakvi ljudi nose oružje ovako nisko. Barmen ga je dobro ocijenio: bio je to plaćeni revolveraš!

Bankar ustane kad je ugledao Hagertyja, no mladić nije pokazivao nikakvo zanimanje. Hagerty pride bankaru.

– Gotovo te nisam prepoznao

– reče Barrymore. – Ta brada! Hajde, sjedi!

Hagertyju proleti kroz glavu sjećanje na onu poruku. Je li bankar bio kriv? Neodlučno je izvukao stolac i sjeo. Mladić ga je ispod oka pogledao i potom pozvao barmena. Ovaj donese piće za svu trojicu.

Hagerty pripali cigaretu. Šutio je i čekao da Barrymore prvi progovori.

– Zacijelo se pitaš otkuda ja ovdje – bankar se napokon oglasi. – Tražim te već pet dana.

Hagerty ne reče ništa. Povuče dim i pričekava da Barrymore nastavi. Mladić koji je došao s njim otpije gutljaj viskija, no odmah ga s gađenjem ispljune i opsuje. Bankar je pažljivo promatrao Hagertyja, ali ovaj nije ni trepnuo, samo je mirno nastavio pušiti. Barrymore odlučno udari šakom o stol.

– Slušaj me, Hagerty – reče – došao sam zbog Andrewa Kincadea!

Napravio je značajnu stanku. Očekivao je da će Hagerty sada nešto kazati, ali ovaj ga je samo šutke gledao.

– Šutiš, Hagerty? – upita i osmjehne se. – Hoćeš li ostati nijem i kad ti budem rekao zašto sam ovdje? Došao sam ti kazati da znam da ti nisi ustrijelio Dona Stowela i da znam tko je to učinio. Kincade!

U Hagertyjevoj glavi kao da je odjeknuo grom. Bankarova izravna optužba pogodila je u pravo mjesto.

– Zašto? – jedva procijedi.

– Zbog Elaine – odgovori Barrymore, uživajući u Hagertyjevu izrazu lica. – Uplašio se da bi mogla odabrati tebe i zato ti je namjestio tu prljavu igru.

Hagerty ga odmjeri, pokušavajući dokučiti da li bankar govori istinu. Zar je Kincade doista mogao biti tako zao? Ispusti cigaretu na pod i zgazi je.

– Zašto to nisi rekao prije de-

set godina, na sudenju? – upita poluglasno.

– Nisam znao. Saznao sam tek mnogo kasnije, ali ti ne mogu reći kako. Ipak, znam da je on to učinio.

Hagerty duboko udahne da bi se smirio. Skine šešir i protrlja sljepoočice.

– Recimo da je to i istina – progovori. – Zašto bi mi ti to došao javiti? Ja sam ubio Marka. Bio ti je brat, bez obzira kakav je bio!

Ispod bankarovih očiju pojave se duboke bore.

– Nisi imao izbora – procijedi tiho. – Ako je Mark bio odlučio poći tim putem, da ga nisi ti ustrijelio, učinio bi to netko drugi... A zašto sam ti došao javiti? Zato što ne volim Kincadea. Eto zašto!

– Znam to, zavadili ste se zbog nekog zemljišta. – Hagerty se prisjeti Hartmannovih riječi.

– Nije to jedino – suho će Barrymore. – Nedugo nakon tvog odlaska iz Bower Garden, poslije možda dva-tri dana, dogodilo se još nešto. Opljačkali su mi banku. Bila je to opet banda Larryja Bersteena. Nitko nije očekivao da će se usuditi, poslije onoga što se dogodilo u poštanskoj postaji, još jedanput napasti Bower Garden. Prije nego što se itko snašao, već su bili daleko. Srećom, nitko nije ubijen. Bersteen se pljačkom zacijelo želio osvetiti za dva poginula čovjeka... A onaj prokletnik Kincade nije ništa učinio da ih spriječi! Čak nije htio ni organizirati potjeru, rekavši da bi prošli kao i prvi put, te da će, navodno, obavijestiti okružnog šerifa. Neka ide dovraga!

Bankar je problijedio od ljutine. Udario je šakom o stol. Čaša padne na pod i razbije se. Hagerty ga odmjeri. Bankar mu se činio iskren.

– Vрати se u Bower Garden i ubij Kincadea! – uzvikne ljutito bankar, a lice mu postade tako blijedo kao da u njemu nema ni kapi krvi.

U Hagertyju se uzburkaše osjećaji. Rane prošlosti zabolješe još

jače. Pred očima mu se pojavi Ela-
inin lik. Kako se mogla udati za
Kincadea? A toliko ju je nekad vo-
lio, takvom ljubavlju za koju nije
ni znao da postoji! Ponovno je
protrljao sljepoočice i načas ra-
stjerao košmar u glavi.

— Ako se vas dvojica ne podno-
site — poluglasno zapita — zašto
to međusobno ne sredite?

Bankarove se usne razvukoše u
zao osmijeh.

— I hoću, Hegerty! Budi uvjeren
da hoću — odgovorio je. — Ima li
išta slade od osvete? Zato sam i
došao k tebi. Želim vidjeti Kincadeov
izraz lica kad bude vidio da
znaš istinu i kad bude shvatio da
ćeš ga ustrijeliti. Ali, neću te do-
vjeta čekati! Ne pojaviš li se za tri
dana u Bowert Gardenu, sâm ću
se s njim obračunati.

Izvadi iz unutrašnjeg džepa ka-
putića cigaretu i pripali je. Onda
pokaže glavom prema mladiću ko-
ji je došao zajedno s njim.

— Poznaješ li ga? — upita i od-
mah odgovori: — Zove se Howard
Little Boy Calderon. Ne pojaviš li
se za tri dana, izazvat će Kincadea
i ustrijeliti ga poput bijesnog psa.
Vidio sam ga već na djelu, đavol-
ski je brz! Za svaki slučaj, unajmio
sam još jednog čovjeka. Kaže da te
poznaje. Zove se Brottain.

Hagerty se trgne pri pomenu tog
imena. Brottain je bio čovjek na
lošem glasu. I za Little Boya Cal-
derona već je bio čuo.

— Zašto ugledan građanin traži
zaštitu od ljudi s onu stranu zako-
na? — upita bankara.

— Ako Kincade predstavlja taj
zakon, onda pljujem na njega! —
ogorčeno će bankar. — I što mi taj
zakon pruža? Zaštitu? To je smije-
šno! Radije ću plaćati Calderona i
Brottaina i biti siguran.

— To može biti dvosjekli mač...

— Uradit ću onako kako mislim
da je najbolje za mene i banku —
procijedi Barrymore i ustane. —
Ne dodeš li za tri dana, čovjek
zbog kojeg si deset godina proveo
u zatvoru u Yumi — bit će mrtav!

Da sam na tvom mjestu, sam bih
ga ustrijelio i tako mu se osvetio.

Barrymore odgurne stolac i izi-
de bez podrava. Little Boy Calde-
ron polako ustane. Pogleda Heger-
tyja u oči i pode za Barrymoreom.
Cijelo vrijeme nije progovorio ni
riječi. Hagerty opazi u njegovim
očima neki opasan sjaj.

Barmen pride i odnese čaše.

Hegerty izide iz saluna. Barry-
more i Calderon već su izišli iz
Ravidanea i uskoro zadoše za bre-
žuljak. Hagerty podigne pogled
prema nebu. Bilo je nestvarno pla-
vo, nigdje ni najmanjeg oblačića.
Dan će biti vreo.

Vrati se u hladovinu saluna.
Barmen bijaše nekamo otišao. Ha-
gerty se nalakti na stol i zagnjuri
lice u dlanove. Uzdahne glasno. Je
li Kincade to zista učinio?

Otišao je poslije u sobu i legao
na krevet. Do večeri je popužio
bezbroj cigareta. Kad se smračilo,
otišao je opet u salon. Ali, ni tu se
nije mogao dugo zadržati, nešto
ga je stezalu u prsima.

Ponovno se vrati u sobu. Izuje
čizme i otkopča opasač. Ne skida-
jući odjeću, legne. Ugasi petrolejku
i pokuša zaspiti. Te mu noći san
nije dolazio na oči. Sve do jutra
prevrtao se po krevetu, bezuspje-
šno pokušavajući zaspiti.

Prije svitanja, on ustane i upali
svjetiljku. Izvadi revolver iz navla-
ke, očisti ga i podmaže. Potom sta-
vi metke u bubnjić i zavrta ga.

Obuje čizme, pripaše opasač i
gurne oružje u navlaku. Tada se
uputi u dvorište.

Kao i dan, noć bijaše sparna.
Sjaj zvijezda stao je blijedjeti, a na
istoku se pojavi sivilo. Hagerty
ode u staju, osedla konja i izvede
ga na ulicu.

Svuda uokolo njega bila je tiši-
na. Ravidane je još spavao. Samo
se kroz prozor jedne kuće vidjelo
svjetlo.

Hagerty uzjaše i potjera konja.
Negdje se oglasi prvi pijetao.

Jahao je bez žurbe. U glavi mu
je bilo samo jedno ime — Kincade

– i samo jedno pitanje: je li to zaista učinio? A onda bi se opet javio košmar. Možda je Barrymore lagao jer se nije želio sâm suočiti sa šerifom. No, doimao se iskreno. Možda je ipak rekao istinu.

Hagerty lagano obode konja ostrugama, i životinja ubrza korak. Usprkos Kincadeovoj zabrani, Hagerty se vraćao. Zaboravio je na opreznost i prijašnji strah da bi ga mogli progoniti zbog ubojstva predstavnika zakona. Rane stare deset godina pekle su nesmanjenom žestinom. Deset je godina proveo iza zatvorskih zidina, a za to je možda bio kriv Kincade.

Morao je saznati istinu, a za to je postojao samo jedan način – povratak u Bower Garden!

XIII

Bilo je kasno poslijepodne kad je Hagerty stigao nadomak Bower Gardena. Kao i onoga dana kad se prvi put vratio u rodno mjesto nakon deset godina, osjeti u želucu neku slabost koja mu je obuzela cijelu utrobu. Negdje u dubini srca osjeti strah.

Prošao je pokraj drvene ploče s ispisanim imenom grada. Konj umorno zarže.

Došao je do prvih kuća. Negdje desno čulo se kako netko cijepa drva. Visoki muškarac izide iz dvorišta. Opazio je došljaka, zastao i šutke gledao za njim.

Hagerty je ispod oboda šešira pažljivo gledao preda se. Prošao je pokraj poštanske postaje. Opazi otvoren prozor na Hartmannovu uredu, ali se ne zaustavi. Produžio je prema salunu, ispred kojeg je bilo vezano nekoliko konja.

Sjaše i priveže konja za gredu. Onda zakorači na nogostup. Jedna daska zaškripi pod njegovom težinom. Gurne pokretna vrata saluna i zastane.

Veselih povika i galame odjednom nestane. Zavlada grobna tišina. Hagerty osjeti na sebi poglede svih prisutnih muškaraca. Pusti vrata, i ona se, uz tiho škripanje,

zatvore za njim. U salunu je bilo dvadesetak muškaraca.

U zraku se osjećala napetost.

Hagerty krene k šanku. Zveckanje njegovih ostruga odzvanjalo je prostorijom. Ljudi su se polako razmicali pred njim, kao da je okužen. Pride šanku.

Praveći se da nije primijetio došljaka, barmen požuri prema drugom kraju šanka.

– MacBaine! – zasutavi ga Hagertyjev glas.

Barmen se okrene. U salunu je još vladala nestvarna tišina. MacBaine mu neodlučno pride.

– Kincade ti je zabranio povratak – progovori.

Hagertyjeve se usne razvukoše u neodređen osmijeh. Izvadi iz džepa cigaretu i kresne žigicu o šank. Barmen se trgne od tog zvuka.

– Donesi mi pivo! – zapovijedi mu Hagerty.

MacBaine ga je zamišljeno promatrao. Onda uzme ubrus i obriše čelo iako na njemu nije bilo znoja. Proguta slinu, no ipak donese čašu i stavi je pred Hagertyja.

Vrata tiho zaškripe. Hagerty se brzo okrene. Jedan se muškarac iskrao i naglo napustio salon.

– Gdje je Kincade? – upita Hagerty.

– Nemam pojma – odvrati MacBaine. – Zacijelo nije u gradu. Da je ovdje, već bi saznao da si se vratio i već bi bio ovdje, u salunu.

– Otišao je na Smileov ranč – oglasi se čovjek s Hagertyjeve desne strane. – Do večeri će se zasigurno vratiti u grad.

– Čim se vrati i sazna da si ovdje, potražit će te – reče mu MacBaine.

– Mislim da neće, MacBaine – odvrati Hagerty. Otpije gutljaj piva i zagonetno se nasmiješi. – Ovoga ću puta ja potražiti njega!

Ispio je ostatak pića, bacio novac na šank i pošao prema izlazu. Prisutni su ga muškarci šutke gledali. Čim su se vrata za njim zatvorila, odjednom nastane graja. Ljudi su pokušavali pogoditi što će

se dogoditi kad se vrati Andrew Kincade. Neki radije požuriše kućama.

Hagerty odveže konja i povede ga prema pojilu. Znao je da je životinji potrebno osvježenje.

Bankar Barrymore izide na ulicu. Za njim je išao Little Boy Calderon. Odjednom je zastao, te Hagerty također stane.

— Dakle, ipak si odlučio — zadovoljno se osmehne bankar.

Odmah produži dalje, kao da se plašio da bi ga netko mogao vidjeti u društvu s bivšim zatvorenikom. Calderon lijeno pode za njim. Kretao se gotovo vukući noge po zemlji, kao da mu je svaki korak naporan.

Hagerty pusti konja da se napije. Pomiluje ga potom po vratu i uhvati za uzde. Ponovno ga povede k privezištu ispred saluna. Odluči da tu sačeka šerifov povratak. Začudi ga što se Milland, njegov pomoćnik, još nije pojavio. Možda je i on bio, zajedno s Kincadeom, na Smileovu ranču. Dobro se sjećao toga ranča. Rančer je imao kćer, Barbara se zvala, i Hagerty je nekoliko puta tamo odlazio. Zbog Barbare. Zapita gdje li je on sada. Osmehne se. Davno je to bilo, prije nego što se zaljubio u Elaine! Sada su to bila samo sjećanja, lijepa sjećanja koja su mu pomogla da preživi pakao Yume. Snovi i sjećanja bili su jedini trenuci kad je zaboravljao gdje se nalazi i zašto, te ono najgore: da će provesti deset godina iza rešetaka zbog onoga što nije učinio!

Probudiše se opet bolna sjećanja, a nestade onih lijepih. Odmahnulo je glavom da odagna ružne misli. No, nije se mogao tako lako smiriti.

Glavna je ulica bila pusta, nigdje nikoga, čak ni psa. Ipak, Hagerty je znao da ga mnoge oči motre kroz prozore; neke sa sažaljenjem, neke s mržnjom, a neke potpuno ravnodušno. Svi su čekali da vide što će se dogoditi. Znali su

da se Hagerty nije vratio bez razloga.

Negdje se začuo tih dječji plač.

Hagerty pogleda niz ulicu. U njemu se probudi čudan osjećaj: bio je sâm nasred dugačke i široke glavne ulice! Samo je jedanput u životu vidio ovakvu sliku, kad je još bio dječak, kad su majka i on bili u posjetu tetki koja je živjela u Trantmoreu, malom i zabitnom naselju poput Ravidanea. Dva su muškarca stajala na ulici, jedan nasuprot drugome, a svi su se ostali posakrivali u kućama. Njih dvojica sami na ulici. I onda brzi pokret desnice i pucanj.

Hagerty uzdahne i krene dalje. Konj je poslušno išao za njim. Hagerty začuje nečije korake iza leđa. Koraci bijahu brzi, gotovo trčeći. Ne ogleda se. Vjerojatno se neki građanin Bower Gardena žurio u zaštitu doma.

Odjednom ga obuzme neki čudan predosjećaj da ti koraci pripadaju nekome koga poznaje. Brzo se okrene.

Steve Stowel bio je udaljen od njega samo nekoliko koraka. U ljevici je držao revolver. Ranjena mu je desnica bila povezana zavojem. U očima mu se vidjela mržnja.

— Steve, ne! — vrisne Hagerty i baci se na zemlju. — Ne čini to!

No, Stowel je već pritisnuo okidač. Njegov metak promaši i zabije se u zemlju, tik uz Hagertyjevo rame. Hagerty je bespomoćno ležao i gledao u tamni otvor cijevi iz koje će izići smrt.

Stowel bez žurbe otkoči revolver. Polako ga je podigao i nanišanio u Hagertyjeva prsa.

— Ne pucaj, Steve! — vikne opet Hagerty.

— Nosi se u pakao, Hagerty! — urlikne Steve Stowel i zlobno se nasmije.

Hagerty pomisli da je ovo kraj. Snagom očajnika pokuša se baciti u stranu. Istovremeno trgne revolver iz navlake, iako je znao da će biti prespor.

Odjekne pucanj.

Hagerty ne osjeti bol. Zaustavi se i uperi revolver u protivnika.

Ali, nije morao pucati. Stowelova ruka, u kojoj je držao oružje, iznenada klone. U kutu usana pojavi se krv. Zastenje bolno i ispusti oružje, a onda se sruši na koljena. Uхвати se objema rukama za prsa. Između prstiju pojavi se krv. Zaljulja se i padne na stranu.

Hagerty se ogleda. Howard Little Boy Calderon stajao je s druge strane ulice. Mirno je puhnuo u cijev revolvera da bi rastjerao plavičasti dim koji se iz nje dizao, a zatim vrati oružje u korice. Ruku prekrivenih na prsima, iza njega stajao je Barrymore i promatrao, nepomično Stowelovo tijelo. Onda je prišao s leđa Calderonu i potapšao ga po ramenu.

Hagerty ih bezizražajno odmjeri. Znao je da mu je Little Boy Calderon spasio život, jer Stowel s te udaljenosti zacijelo nije mogao promašiti. Ipak, ne osjeti ni najmanju zahvalnost. Ljudi poput Calderona oduvijek su mu bili mrski. Skrenuo je pogled prema Stowelu. Primijeti da je ovaj još živ, pa mu pride i nagne se nad njim.

Ranjenik polako otvori oči. Okrene glavu prema Barrymoreu i Calderonu, a onda pogleda Hagertyja.

— Proklet bio... — jedva procijedi, a onda se zagrcne jer mu je krv navrla na usta. — Trebao sam ti prići još bliže... kad nisam bio... siguran u ljevicu...

Zašutio je i pokušao ispljunuti krv, ali nije za to imao snage.

— Steve, vjeruj mi da nisam ubio Dana — reče mu Hagerty.

Ranjenik mu se zagleda u oči, kao da iz njih želi saznati istinu. Napokon, polako zakima glavom.

— Mislim da ti... vjerujem, Hagerty... — tiho reče. Ja... ja...

Krv mu ponovno navre na usta. Tiho je zastenjao, a onda mu glava klone. Hagerty mu zatvori oči i ustane. Iako je zamalo poginuo, ipak je žalio Stowela. Bio je zasli-

jepljen mržnjom i nije se mogao obuzdati.

Barrymore i Calderon prijeduh ulicu i, ne pogledavši mrtvaca, uđu u banku.

Hagerty se ogleda. Ulica još bijaše pusta. A onda iz nekog dvorišta izide Gordon Stowel, najstariji od braće, vodeći konja za uzde. Hagerty mu pođe ususret.

— Gordone, ja... — Hagerty odjednom više nije znao što bi kazao.

— Savjetovao sam mu da to ne čini — izjavi Gordon Stowel i, spustivši pogled, uputi se prema bratovu lešu.

U njegovim očima nije bilo suza, samo neki izraz odsutnosti i otupjelosti na bol. Prebacio je leš preko sedla i otišao u ono isto dvorište.

Hagerty opet ostade sâm na ulici. Privezao je konja pred salunom i ušao. MacBaine i dva muškarca stajali su za šankom, a ostali su se razišli kućama.

Hagerty sjedne za stol koji je bio tik uz prozor, tako da vidi Kincadea čim stigne. MacBaine i dvojica gostiju razgovarali su šapatom.

Hagerty pripali cigaretu i udobnije se namjesti u stolcu. Zidni sat iznad police s pićem otkuca pet puta.

Prošao je još jedan sat...

Hagerty ustane i izide na ulicu. Kincade se još nije vraćao. Sunce se približavalo zapadu postajući sve crvenije, crveno poput krvi. Sjene kuća i drveća postajale su sve duže i duže. Sa crkvenog zvonika oglasi se zvono.

Hagerty stane na sredinu ulice. Zagleda se u smjeru iz kojeg se trebao pojaviti šerif.

Stajao je i čekao.

Napokon, u daljini se pojavi jahač. Bio je još vrlo daleko, jedva se mogao opaziti. Nakon desetak minuta, dovoljno se približio da bi ga Hagerty mogao prepoznati. Bio je to Andrew Kincade, šerif Bower Garden.

Hagerty osjeti olakšanje. Čekanje ga je već počelo iscrpljivati.

Obriše dlanove o hlače.

Kincade ga još izdaleka prepoznaje. Trgne uzde, i konj zastane. Stajao je nekoliko trenutaka, a onda potjera životinju u galop.

Na dvadesetak metara udaljenosti od Hagertyja ponovno trgne uzde i skoči iz sedla. Netremice gledajući Hagertyja, iskorači nekoliko puta.

— Usudio si se vratiti! — dovikne prijetećim glasom. — Bolje bi ti bilo da se nikad više nisi pojavio u Bower Gardenu.

— Umukni, čovječe! — zapovjedi Hagerty. — Već mi te je dosta, oduvijek si mnogo pričao.

Kincade ga osupnuto pogleda, a onda mu se lice smrači. Primakao je ruku bliže dršku revolvera.

— Platit ćeš za ovo! — zaprijeti ljutito. — Ovoga puta nećeš otići iz grada, nego ću te ja naglavačke izbaciti!

Zavlada duga tišina, a onda je Hagerty prekine glasno se nasmijavši.

— Nemaš hrabrosti za to! — vikne izazivački. — Ti si prokleta kukavica, Kincade!

Čuvar zakona problijedi od bijesa. Podigne ruku i uperi kažiprst u Hagertyja.

— Nitko me neće nazivati kukavicom, Hagerty! — urlikne bijesno.

— Ubit ću te zbog tih riječi!

Opet je bila grobna tišina. Kincade se ogleda oko sebe. Hagerty je znao zašto to čini. Šerif je, naime, dobro znao da su njegovi sugrađani skriveni iza spuštenih zastora i da pozorno slušaju i gledaju što se zbiva na ulici. Ovo je prilika da dokaže je li dobar šerif. Onda se njegov pogled opet zaustavi na Hagertyju.

Zaustio je da nešto kaže, a onda začuje otvaranje nekih vrata. Pogleda prema banci. Barrymore, Little Boy Calderon i Brottain iziđoše i ostadoše stajati na nogostupu ispred banke.

— Gle, štakori izlaze iz svojih rupa! — otrovno im dovikne šerif Kincade.

— Samo vrijedaj, šerife — uzvрати bankar istim tonom, naglasivši posljednju riječ. — Prisjest će ti!

Brottain se glasno nasmije.

Kincade ga prostrijeli pogledom. Donja mu usna lagano zadršće.

— Zašto si se, dovraga, vratio? — upita Hagertyja i još jedanput iskorači.

Hagerty mu namjerno ne odgovori odmah. Upita se da li Kincade zna zašto se vratio. Osjeti da mu se dlanovi znoje, pa ih obriše o hlače. Duboko potom udahne zrak.

— Gdje si bio one noći kad je ubijen Dan Stowel? — napokon upita.

Kincade se vidljivo trgne. Jedan kraj Hagertyjevih usana podigne se u podrugljiv osmijeh. Učinilo mu se, po šerifovoj reakciji, da je pitanje pogodilo u cilj.

— Neću ti odgovoriti — odbrusi Andrew Kincade i kreštavo se nasmije. — Tko si ti, dovraga, da mi postavljaš pitanja. Ja sam ovdje vlast...

— Gdje si bio te noći? — odlučno ponovi Hagerty. — Priznaj, prokletniče!

Kincadeovo se lice smrači poput neba prije ljetne oluje. Bijesno je stisnuo šake.

— Što se to tebe tiče? — procijedi glasom promuklim od bijesa. — Neću ti reći!

Prsa su mu se brzo nadimala i spuštala. Gurnuo je ruku u ovratnik i snažnim trzajem pokidao nekoliko dugmadi. Ispod košulje pokaze se čista bijela potkošulja.

Negdje u daljini zalaje pas.

— Onda ću ja reći! — vikne Hagerty koliko ga je grlo nosilo. — I neka čuju svi oni koji se sada kriju u svojim kućama i sve ovo gledaju! Bio si iza Dana Stowela i pucao mu u leđa!

Kincade ga je gledao širom otvorenih usta, a onda se unezvjereno okrene oko sebe. Preletio je pogledom preko prozora i ograda.

— Lažeš, proklet bio! — krikne

on. — Lažeš, na sudenju je dokazano da si to ti učinio!

— Sve je to bila tvoja prljava igra! — nepokolebljivo nastavi Hagerty. — Želio si me se otarasiti i tako pridobiti Elaine! Bio si ljubomoran na mene!

Kincadeovo lice postade bijelo poput kreča. Odjednom se stade neobuzdano smijati. Smijeh je sablasno odzvanjao praznom ulicom. A onda se, isto tako iznenada, uozbilji.

— Priznaj, prokletniče, priznaj! — vrištao je Hagerty. — Priznaj gdje si bio one noći! Neka ljudi čuju pravu istinu i neka čuju da je Edward Hagerty nevin proveo deset godina u Yumi. Zbog tebe!

Kincade primakne ruku tik uz držak revolvera. Iz očiju mu je izbijao opasan sjaj.

— Ušuti, Hagerty! — vikne gnjevno. — Ne želim više slušati tvoje gnusne laži. Ti si taj koji ljudima puca u leđa! Ako imaš hrabrosti boriti se oči u oči, potegni oružje! Nećeš otići živ iz Bower Gardena.

Pozorno gledajući protivnika, nekoliko je puta savio i ispružio prste. No Hagerty samo prekriži ruke na prsima i podrugljivo se nasmije.

— Praviš se hrabar krijući se iza tog komada lima, koji носиš na prsima — dovikne opet. — Tko zna, možda tvoj pomoćnik Milland stoji negdje iza mene. Dat ćeš mu znak, i on će mi pucati u leđa. I ti ćeš onda ljudima reći kako je sve to bilo po zakonu.

Kincade ga šutke pogleda u oči.

— Nikoga se ne plašim — napokon procijedi i strgne zvijezdu s košulje. — Milland nije u gradu, a nije mi potrebna ni zvijezda da bih te poslao u pakao. MacBaine!

Nitko se ne oglasi.

— MacBaine, dodi van, dovraga! — bijesno vikne Kincade. — Znam da si u salunu!

Prošlo je još nekoliko trenutaka, a onda se napokon pokretna vra-

ta saluna rašire. MacBaine izide i ostane stajati na nogostupu.

— Zvali ste me, šerife? — upita poluglasno.

Kincade baci značku prema njemu. Zvijezda pade u prašinu, nekoliko koraka od barmena.

— Bit ćeš svjedok, MacBaine — vikne Kincade i zlorado se osmjehe. — Dokazat ću Hagertyju da nisam kukavica poput njega i da se nikoga ne plašim. Ovo je osobna stvar, i ne želim se kriti iza zvijezde.

MacBaine ga bezizražajno pogleda. Onda ipak side s nogostupa, uzme značku i vrati se na isto mjesto.

— Spreman sam, Hagerty! — dovikne Kincade.

Hagerty malo raširi noge. Primakao je ruku bliže dršku revolvera.

— Priznaj da si ustrijelio Stowela — hladno ponovi optužbu.

Kincadeove oči divljački bljesnuše. Ruka mu munjevito poleti prema oružju.

— Nosi se u pakao! — krikne bijesno.

Ruka mu je već bila na dršku. Grčevito ga stegne i povuče oružje nagore.

Hagerty se tek tada pomakao. Desnica poleti prema kuku i već slijedećeg trenutka držao je oružje upereno u Kincadea. On povuče okidač.

Kincade još nije ni ispravio oružje kad mu se Hagertyjevo tane zabilo u prsa. Na licu mu se pojavi neki čudan izraz — mješavina boli, iznenađenja i mržnje. Polako je podigao revolver.

Hagerty još jedanput povuče okidač.

Kincade se stresao kad mu se i drugo tane zabilo u prsa. Desnica mu odjednom klone. Košulja mu je na prsima pocrvenjela od krvi. Raširio je prste, i revolver pade u prašinu. Objema se rukama uhvatio za prsa. Usne mu se iskriviše od bola. Zateturao se, ali je još ostao na nogama.

– Proklet bio... – procijedi bolno.

Onda zastenje, zaljulja se i sruši. Šešir mu pade s glave i otkotrlja se ustranu. Andrew Kincade ostade nepokretno ležati. Bio je mrtav.

Hagerty vrati revolver u korice. Prišao je Kincadeu. Vrhom čizme okrene ga na leđa. Kincadeova je košulja na prsima bila vlažna od krvi. Njegove su oči beživotno gledale u predvečernje nebo.

Hagerty se ogleda. Nekoliko muškaraca izide iz svojih kuća i približi se, ali ostanu stajati na pristojnoj udaljenosti. Šutke su gledali mrtvog Kincadea. MacBaine je još stajao na istome mjestu. Pogleda u zvijezdu koju je držao na dlanu, kao da joj odmjerava težinu, a onda je baci pred sebe u prašinu.

Hagerty još jedanput pogleda mrtvoga Kincadea, onda ga preskoči i pođe prema salunu. Tamo odveže konja.

– Zar je Kincade doista ubio Stowela? – upita ga MacBaine i obriše ruke o pregaču.

Držeći uzde u rukama, Hagerty kimne. Zapravo, nije ni sâm bio u to potpuno uvjeren. Pomalo je naivno u svojoj srdžbi očekivao da će Kincade priznati kako je ustrijelio Stowela. Da su se sukobili na nekom usamljenom mjestu, možda bi i priznao. U gradu to nikad ne bi učinio. Nadao se da će ustrijeliti Hagertyja i tako ostati čist pred Bowert Gardenom. Onako bijesan, Hagerty u prvom trenutku na to nije ni pomislio. Ipak, po nekim riječima i pokretima, moglo se zaključiti da je Kincade bio kriv.

– Da, on je pucao Stowelu u leđa – poluglasno odgovori.

– Tko bi to mogao i pomisliti!? – začudeno šapne MacBaine. – odlaziš?

Hagerty pogleda prema zapadu. Nebo bijaše crveno poput Kincadeove krvi. Zagleda se u daljinu. Doista je želio poći, ali – kamo? Zamišljeno izvuče iz džepa cigaretu i kresne žigicu o gredu za pri-

vezivanje konja. Nije znao kamo bi mogao poći.

– MacBaine, je li ti slobodna soba broj četiri? – zapita on. – Želio bih prenoćiti, a ujutro ću otići.

– Soba je prazna – odvrati MacBaine. – Rijetko kada netko prenoći. Odvedi konja u staju.

Hagerty povuče uzde. MacBaine je gledao za njim sve dok nije ušao u dvorište. Ni po čemu nije mogao primijetiti da je Hagerty sretan zbog osvete. To mu ipak nije moglo vratiti deset izgubljenih godina. MacBaine pogleda još jednom Kincadeovu zvijezdu koja se presijevala na zalazećem suncu. Onda još jedanput obriše ruke u pregaču i uđe.

Budući da više nije bilo opasnosti od nekog zalutalog metka, ljudi počеше izlaziti iz kuća. Uskoro se pred salunom skupilo čitavo mnoštvo. Dvojica odnesoše šerifov leš.

Hagerty uđe u salun kroz stražnja vrata. Uzme ključ i odmah ode u sobu. I kroz otvoreni su prozor u sobu dopirali glasovi s ulice. Mnogi još nisu mogli povjerovati da je Kincade ustrijelio Stowela.

Hagerty pride prozoru i zatvori ga.

XIV

Ne paleći svjetiljku, Hagerty je ležao na krevetu. Buka s ulice utihnula je. Kroz prozor se vidio bljed mjesec koji je bacao slabašnu svijetlost u tamnu sobu.

Stavivši ruke pod glavu, Hagerty je gledao u tamni strop. Osjećao je u sebi neku golemu prazninu. Osveta mu nije donijela smirenje. Oslonio se na lakat i pritisnuo opušak u pepeljaru, koju bijaše stavio na stolac pokraj kreveta, i onda opet legne.

Vrata se odjednom naglo otvorile.

Hagerty skoči na noge i zgrabi revolver, a onda shvati da je u sobi žena. Obasjana mjesečinom, bljesne oštrica noža.

– Proklet bio! – krikne žena.

Potrčala je prema njemu, a Ha-

gerty odjednom prepozna njezin glas. Bila je to Elaine Kincade! Podigla je ruku u kojoj je držala bodiž i zamahnula prema Hagertyju.

Hagerty je ljevicom zgrabi za zglob i zaustavi udarac. Žena krikne.

– Stani, Elaine! - vikne on.

No, Elaine ga nije slušala, bijesno mu se pokušavala oteti. Hagerty joj pritisne zglob. Kriknula je i raširila prste. Nož padne na pod.

– Mrzim te, mrzim te... – zajecca ona.

Zamahnula je nogom i udarila ga u potkoljenicu. Hagerty je povuče za ruku i gurne na krevet. Pokušala je ustati, ali je on gurne natrag. Ona zagnjuri lice u dlanove i glasno zaplače.

Hagerty gurne revolver za pojas a onda upali petrolejku. Stavi pepeljaru na pod, uzme stolac i sjedne nasuprot uplakanoj ženi. Čekao je da ona podigne pogled.

I pri slabašnoj svjetlosti petrolejske svjetiljke vidjeli su joj se tamni podočnjaci. Obrisala je nos i bijesno pogledala Hagertyja ravno u oči.

– Mrzim te zbog onoga što si učinio - tiho je rekla i obrisala oči.

Šutio je.

– Zar mi nisi obećao – Elaine Kincade duboko uzdahne - da nećeš dopustiti da te izazove? Došla sam te moliti da odeš, ali opet si se vratio.

– Morao sam – kratko je rekao.

– Zašto? – upitala je optužujuće.

– Tvoj je muž ubio Dana Stowela. Želio sam dokazati Boweru Gardenu da sam nevin.

– On to nije učinio! – izjavila je odlučno.

– Jest! – rekao je on istom odlučnošću.

Pogledala ga je u oči. Usne joj se razvukoše u nešto što je trebao biti osmijeh, točnije – izraz sažaljenja.

– Ako si se samo zbog toga vratio - tiho je kazala - onda si

ubio pogrešnog čovjeka. Andrew nije bio svetac, osobito poslije vjenčanja. Imao je svojih grijeha, ali Dana Stowela nije ustrijelio. Ja to znam jer je cijelu večer bio sa mnom.

– Lažeš, Elaine! – uzviknu Hagerty i u nevjerici odmahnu glavom. – To nije istina! U to si doba bila moja djevojka i nisi mogla biti s Kincadeom.

– To je istina! – uporno će ona.

– Ne vjerujem ti, Elaine! Želiš od svojega muža napraviti nevinašće. Barrymore mi je rekao da je tvoj muž ustrijelio Stowela.

Podigla je glavu i zagledala mu se u oči.

– Barrymore!? Prokleti lažljivac: – uzviknu ona. – Poslužio se istim oružjem kao i Andrew – lagao je! Mrzio je Andrewa, kao i ovaj njega. Obojica su lagala.

Hagerty je začuđeno pogleda, ništa ne shvaćajući.

– Andrew ti je krišom ostavio poruku u kojoj je optužio Barrymorea da je kriv za tvoj odlazak u zatvor. Nadao se da ćeš ga ustrijeliti. Kad je vidio da ništa ne poduzimaš, čak ti je i kuću zapalio nadajući se da ćeš i za to optužiti Barrymorea.

– Dakle, obojica su me željela iskoristiti kao oružje u borbi protiv onoga drugoga – preneraženo zaključila. – Ipak ti ne vjerujem da si one večeri bila s Kincadeom, onda si bila moja djevojka!

– Nisam bila tvoja – otrovno mu proturječi. – Andrew mi se oduvijek više svidao. Nisam te željela grubo odbiti, da te ne bi povrijedila. A ti si to pogrešno protumačio.

– Lažeš! – vrisnu on.

– Ne lažem, mrzim te! Zašto si ga ubio? Mrzim te!

Gledao ju je teško dišući. Odjednom mu se učinila stranom, kao da je vidi prvi put u životu.

– Odlazi! – viknu on uvrijeđeno.

– Mrzim te, Hagerty! – vrištala je. – Voljela bih da se nikad nisi vratio iz Yume! Mrzim te!

U hodniku se začuše brzi koraci. Vrata se otvoriše, i na pragu se pojavi MacBaine u pratnji dvojice muškaraca. Elaine je histerično plakala. MacBaine opazi na podu bodež. Odmah je shvatio što se dogodilo. Pokazao je glavom jednom muškarcu da izvede Elaine iz sobe. Čovjek je uhvati ispod pazuha, a ona poslušno pođe s njim. Ne progovorivši ni riječi, MacBaine zatvori vrata i ode.

Hagerty sjedne na rub kreveta. Provukao je prste kroz kosu i duboko uzdahnuo. Osjećao se potištenim. Toliko je puta u zatvoru pomislio na Elaine, a ona je voljela drugoga. Nekad je čak pomišljao da će ga ona čekati.

Odjednom mu se lice smračí. Ako Kincade nije ustrijelio Stowela, učinio je to netko drugi. Leonard Barrymore je lagao. Hagerty osjeti da ga je Barrymore iskoristio kako bi se otarasio Kincadea.

Hagerty ustane i stavi šešir na glavu. Onda ugasi svjetiljku i izide iz sobe. Barrymore će mu morati nešto objasniti.

Izišao je iz saluna i pošao prema banci. Odjednom je zastao. Misli mu se uskomešaše, i jedna potpuno nova sumnja ispliva na površinu. Hagerty tiho opsuje. Ta mu se pomisao učinila potpuno neosnovanom.

Nekoliko je trenutaka neodlučno stajao, onda se okrene i vrati. Prošao je pokraj saluna i produžio do kuće Gordona Stowela.

Osjeti nelagodnost pri pomisli da je u kući mrtvac. Steve će zacijelo tek sutra biti sahranjen. On ipak pokuca.

Vrata otvori Gordon Stowel. Imao je na sebi tamno odijelo. Preko njegova ramena Hagerty ugleda u drugoj sobi titravu svjetlost svijeća i dio kovčega u kojem je ležao Steve Stowel. Gordon se nije iznenadio kad je ugledao došljaka.

– Gordone, želio bih da pođeš

sa mnom – reče mu Hagerty i skine šešir s glave.

– Kamo? – kratko upita Stowel.

Njegova im žena pride. Šutke je pogledala došljaka.

– Pokazat ću ti čovjeka zbog kojega sam proveo deset godina u Yumi – izjavi Hagerty, a onda dodade: – Čovjeka koji je kriv za Danovu, a i Steveovu smrt. Dokazat ću ti da zaista nisam kriv.

– Zar to nije učinio Kincade!?

– začuđeno upita Stowel.

Hagerty odmahne glavom. Stowel ga neodlučno pogleda, a žena ga uhvati za ruku.

– Molim te, Gordone, nemoj ići!

Stowel pogleda Hagertyja, pa ženu, pa opet Hagertyja. Onda uđe u kuću i uskoro se vrati s dvocijevkom u rukama. Žena ga je nijemo gledala.

– Hajdemo, Hagerty! – reče kratko.

Ne postavljajući pitanje, pošao je za Hagertyjem. Došli su do banke, obišli su zgradu i preskočili ogradu. Hagerty pokaže prstom prema prozoru kroz koji je dopiralo svjetlo. Stowel kimne i prikrade se prozoru.

Hagerty pride vratima. Osluškivao je nekoliko trenutaka. Ništa se nije čulo. Bankar je zacijelo bio sâm. Gurnu potom vrata.

Bankar je sjedio za masivnim pisaćim stolom i prelistavao neke novine. Ispred njega bila je poluprazna boca nekog žestokog pića i čaša. Pogledao je Hagertyja i začuđeno podigne obrve.

– Otkud ti!?

Hagerty ne odgovori. Po Barrymoreovu glasu i sjaju u očima, zaključí da je bankar pripit.

– Zašto si došao? – upita opet Barrymore.

– Želim čuti istinu!

Hagerty se pažljivo ogleda. Ni po čemu nije mogao zaključiti da se u sobi netko krije, pa ga to malo umiri. Zapita se gdje su Calderon i Brottain.

Barrymore bez žurbe presavije novine, a onda ih baci na drugi

kraj stola. Potom dohvati bocu, napuni čašu i otpije gutljaj pića. Sva-ki mu je pokret bio tako spor kao da ima vremena za bacanje. Izne-nad se glasno nasmije. Pokaže ru-kom stolac, ali Hagerty odmahne glavom.

– Zašto si lagao? – opasno ti-ho upita Hagerty. – Kincade nije ustrijelio Dana Stowela.

– Naravno da nije – reče rav-nodušno bankar i ulije u grlo ostatak pića. – Bio je te večeri s Elaine, koju je poslije i oženio. Sto-wela te večeri nije ni vidio.

– Slagao si mi – procijedi kro-za zube Hagerty. Jabučica mu za-dršće od bijesa. – Zašto?

Barrymore ne odgovori odmah. Otvorio je izrezbarenu drvenu ku-tiju i iz nje izvadio debelu cigaru. Odgrizao joj je vrh i ispljunuo ga. Onda je pripali.

– Želio sam ga se otarasiti – mirno je odgovorio i otpuhnuo dim. Činilo se da ga ovaj razgovor zabavlja. – Da je to učinio Calde-ron, ljudi bi znali da sam mu na naredio i mogli bi me zamrziti. Nitko ne voli revolveraše. Ti si mi došao kao naručen da ga ubiješ...

Hagerty osjeti kako mu krv na-vire u glavu. Stegnuo je šake ta-kvom silinom da su mu prsti pobi-jeljeli.

– Proklet bio! – uzviknu. – Izi-grao si me.

Barrymore se glasno nasmije.

– Kincade nije ubio Stowela – izjavi Hagerty. – Ti si to učinio!

– Nisam ga ja ubio, ali znam tko je. – Barrymore se uozbilji i zagleda u Hagertyja. – Phil Brid-ges mu je pucao u leđa. Stowel je te večeri odnio novac na pokeru. Bridges je bio u salunu i sve vidio...

– I potom mene optužio da bi se izvukao – nastavi Hagerty. – Ali, zašto je baš mene izabrao?

– Ja sam ga na to nagovorio.

Hagerty osjeti slabost u koljeni-ma. Barrymoreovo izravno prizna-nje uistinu ga je iznenadilo.

– Ali, dovraga, zašto? – jedva upita.

– Zato što nisam mogao optuži-ti Kincadea – odgovori bankar savršeno mirno. – Bio je s Elaine, i ona bi svjedočila u njegovu korist.

– Ali, zašto? – ponovno zapita Hagerty, tek sada ništa ne shvaća-jući. – Zašto bi ti to učinio?

– Zbog Elaine. – Barrymore još jedanput zaprepasti Hagertyja. – I meni se svidala. Pokušao sam joj dva-tri puta prići, ali uvijek me je glatko odbila. Rekla je da ima bo-ljih udvarača, Kincadea i tebe, a da joj moj novac baš ništa ne zna-či... Te sam večeri bio pijan, to moram priznati. Teturao sam se kući i onda odjednom začuo pu-canj u sporednoj ulici. Pošao sam tamo i vidio Bridgesa kako kleči nad Stowelom i uzima mu novac iz džepa. Pobjao sam se da bi mogao pucati i u mene, pa sam izvukao revolver. Bridges me stao preklinjati da ga pustim...

Napravio je stanku i povukao dim, a potom nastavi:

– A onda mi je iznenada u gla-vi sinula đavolska ideja. Iako sam bio pijan, sjetio sam se da sam vi-dio Kincadea kako odlazi k Elaine, a i tebe sam sreo kad si se vraćao kući iz saluna. Možda se i ti sjećaš toga susreta. Kao što već rekoh, smislio sam vraški plan. Ako se riješim vas dvojice, možda ću moći osvojiti Elaine. Obećao sam Brid-gesu da ću ga pustiti pod uvjetom da optuži tebe. Jedva je to dočekao!

– Prokleti nitkove! – Hagerty problijedi.

– Danas to zacijelo ne bih uči-nio – mirno nastavi bankar – ali onda sam bio mlad, a i pijan. Ni-sam mnogo razmišljao o posljedi-cama. Budući da je bio usijana glava, za Kincadea sam vjerovao da će ubrzo naletjeti na nečiji me-tak. Tek kad se završilo suđenje, shvatio sam što sam učinio. Upla-šio sam se da bi Bridges nekome mogao odati tajnu. Otišao sam čak u Meksiko i našao plaćenog ubojicu. Stigli smo noću u Dartlay. Odmah sam potražio Bridgesa. Uvjerio sam ga da ćeš ga ubiti

čim izideš iz zatvora i da sa čovjekom kojega sam doveo odglumi lažni dvoboj, sa čorcima umjesto pravih metaka. Povjerovao mi je. Moj je plaćenik, naravno, imao prave metke... Čim je napustio grad, sačekao sam ga i platio mu – metkom u glavu!

Hagerty ga je gledao širom otvorenih očiju. Barrymore je o svojem zlodjelu pričao potpuno ravnodušno, bez imalo grižnje savjesti. Hagerty pogleda krajičkom oka prema prozoru, ali ne opazi Gordona Stowela.

– Sam sam bio miran – nastavi opet bankar. – Nitko me ni za što nije mogao optužiti. Brzo je ohladjela moja ljubav prema Elaine, i prepustio sam je Kincadeu. Bio sam miran punih deset godina, sve dok se nisi vratio iz Yume. Uplašio sam se da bi me mogao razotkriti. Pronašao sam čovjeka koji te je dvaput bezuspješno pokušao ustrijeliti. Glupan, zato je platio glavom! A onda sam shvatio da radim gluposti. Zašto da te ubijem odmah? Smislio sam bolji plan: da ti ubiješ Kincadea, koji mi je već godinama bio trn u oku! To mi je i uspjelo. Potom bi Calderon ubio tebe jer si ustrijelio šerifa. I ja bih opet mogao mirno spavati.

Bankar ušuti i mirno popije još jednu čašu. Hagerty zakorači prema njemu. Oslonio se šakama na stol i unio bankaru u lice.

– Sada ćeš poći sa mnom u salun i sve to ponoviti pred ljudima – procijedi ljutito.

– Baš si budala – mirno mu reče Barrymore. – Zar misliš da bih ti sve to kazao da te mislim ostaviti na životu!? Brottaine, ubij ga!

Hagerty se naglo okrene. Brottain je stajao na pragu s otkočenim revolverom. Zanesen Barrymore-ovom pričom, Hagerty nije primijetio kad se ovaj pojavio.

– Idi u pakao, Hagerty! – zlobno mu se osmjehne Brottain, ne krijući zadovoljstvo što će ga ubiti.

Ali, on nije opazio cijev Stowelove puške koja se pojavila na prozoru. Sačma grune iz obje cijevi.

Brottain divlje krikne. Odskoči unatrag, te udari leđima u zid. Potom se od njega odbije i sruši na pod.

Iz Barrymoreovih očiju nestade supijana izraza. Shvatio je da je ovu igru ipak izgubio. Posegne brzo prema ladici u kojoj je skrivao revolver.

No Hagerty je već držao oružje u rukama. Povukao je okidač jedanput, pa još jedanput...

Bankarovo se tijelo strese pod udarcima. On zastenje i umiri se u naslonjaču. Zauvijek!

Vani se začuo topot kopita. Hagerty istrči iz sobe. Gordon Stowel već je stajao na vratima.

– Calderon – reče. – Pobjegao je.

– Hoćeš li poći za njim?

– Mislim da neću. Neka ide svojim putem – odvрати Stowel. Glasno uzdahne i doda: – Znam da je ubio Stevea, ali opraštam mu. Ponekad treba znati i oprostiti. Da to nije učinio, ti bi bio mrtav, iako si nevin.

Pognuo je glavu i krenuo kući. Hagerty pođe za njim.

Reći ću ljudima istinu – tiho mu reče Stowel. – I sada možeš ostati u Bower Garden, nitko te više neće mrziti.

– Sumnjam u to, Gordone – uzdahne Hagerty. – Uvijek će biti onih koji će sumnjati. Uvijek će ih biti! Do kraja života ostat ću obilježen žigom Yume. Otići ću. Bower Garden više mi ništa ne znači, a nitko mi ne može vratiti deset izgubljenih godina.

U daljini zagrmi. Hagerty osjeti na obrazu dašak vjetra. Donio je sa sobom miris daljine.

KRAJ

U PRIPREMI:

Louis L'Amour
Jahači sumraka

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 46.800 d, a za šest mjeseci 23.400 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO).

Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00, (avionom £ 15,00).

Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

Ne propustite idući broj LASA
— najboljih western romana!

Svakog petka
na svim kioscima!

